BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
12
33 F
5

Digitized by Google

327

TABULA CEBETIS

Græce, Arabice, Latine.

Item

AUREA CARMINA PYTHAGORÆ,

Cum paraphraſi Arabica,

AUCTORE

IOHANNE ELICHMANNO M. D.

Cum Præfatione

CL. SALMASII.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

LUGDUNI BATAVORUM,
Typis IOHANNIS MAIRE,
CIↃ IↃ C XL.

12 33 F5

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

CL. SALMASII PRÆFATIO IN TABULAM CEBETIS ARABICAM.

ILlum ſi fatavirum ſetvaſſent, ſi hodie aura veſceretur æthetia, qui nobis hanc Tabulæ Cebetis Arabicam paraphraſim, eiuſq; Latinam dedit vetſionẽ, non fungerer invitus hoc ingrato ac ſupetfluo, ſi ille viveret, munere, laboris alieni cõmendandi vicem eius, qui ſuum ipſe melius ornare poterat. Quod dicturus ille fuit de hac paraphraſi, non tantũ præmaturo eius obitu perdidimus, ſed infinita alia, & in omni genere ſcientiarum monumenta, quibus orbem litteratum ſibi devincire apparabat, ſi longiorem ei vitam Deus indulſiſſet. Implete magnis cogitationibus pectora mottales, quas cum ſpiritu excutiet fatalis horæ momentum. Conſulite in longitudinem de his, quæ ſequens includet dies. Deſtinata extendite in multos annos ac multa, quibus vix inchoatis moram, ſed æternam, mors objiciet. Si cuiquam ævi metas mortali, naturæ limite longius ſubductas, propioribus pet vim lineis admovit, querelamque ſuper tam præcipiti fato meritiſſimam, bonis omnibus Libitina commovit, vix alius ab aliquot annis occidit, quem maiore ac iuſtiore queſtu luctuq; extinctum proſequi debeamus. Pro me nihil conquerar, nec quã habeam cauſam, dicam, optimi & maxime ſinceri, quæ rara in terris hodierno tempore avis eſt, amici deſiderandi. Non ſum quippe ex illorum hominum numero ac cenſu, qui privatas ac ſuas iacturas magni æſtimant, quamvis cum publicis incommodis neutiquam coniunctæ habeantur. Maioris facienda ſunt damna quæ publico infliguntur, id eſt, quæ omnes, aut plures patiuntur, quam quæ unus, aut pauci. Vel inimicum lactimis decorandum cenſerem, quem ſcirem omnibus vel pluribus utilem cecidiſſe, aut Reipublicæ neceſſarium. Ubi vero in amico ſummo is lugendus eſt, quem tecũ omnes iu-

 dicent,

dicent, bono litteratum eſſe natum, aut alia quacunq; ratione humanæ ſocietatis aut civilis utilitati procurandæ idoneum, tum vulnus illud, ut duplici ex ictu veniens, ad intima uſq; animi adactum penetralia, omnino intolerandum adfert dolorem. Ex illo hominum genere, quos & privata pariter & publica cauſa mœrere ereptos amici debent, fatis ante triennium cōceſſit, Nicolaus Fabricius Peireſcius, quem virum vel nominare laudare eſt. Eum niſi fama talem ferret, qualem ego ſcio fuiſſe, penicillo hic meo, quamlibet rudibus lineis, atque obſcuris coloribus exprimere conarer perfectiſſimum virtutis omnis, & omnigenæ eruditionis exemplar. Tentarem hoc, inquam, de cuius tamen vel minima parte digne attingenda vix quidquam mihi promittere. Præſtarē equidem quod debeo ſummis eius viri erga me meritis, quæ nullū in me vitæ, quancunque dabitur, tempus obruet, nulla delebit oblivio. Sed cum id aliter præſtare non poſſim, quin plura dicenda dictis prętermittam, præ ἀδυναμίᾳ omnium exequendorum numerorum, quos talis vita & talis fama poſtulat, contrahere vela cogar, oramq; legere, ne in tam vaſto laudum pelago cum tenui cymbula deprehenſus naufragii periclitér. Hoc igitur ſufficiat dixiſſe, non alteri à multis retro ſæculis ſolem illuxiſſe, qui reipublicæ litterariæ promovendæ maiori cupidine flagraverit, nec qui magis eum dum vixit promoverit. Ut non unum ſcientię genus curioſitatem eius provocavit, ita nec unum genus hominū benevolentiam eius cum benefico animo coniunctam expertus eſt. Alii, quos innumeros eſſe ſcio, pro virili, ſi ingrati non erunt, prædicabunt quid & quantum illi debeant. Quod ad me attinet, tanta ſunt quæ in me contulit, totque modis, quibus potuit cumque, ſtudia mea adiuvare niſus eſt, ut cogitatione ea comprehendere vix detur, nedum verbis exponere queam. Quibus omnibus adiumentis ac præſidiis quando hodie mihi illo amiſſo carendum eſt, cum maxima ſtudiorum meorum, Ægyptiacorum præcipue & Arabicorum, remora & impedimento, plus tamen defleo quod Reſpublica litteraria in illius viri morte ſibi abeſſe perſpicit, quam quæ mihi video periiſſe, quantumlibet maxima illa eſſe, propria tactus iactura, etiamnunc ſentiam. Poſt illud damnum, quod meum non magis eſſe quam totius Reipublicæ detrimentum fateor, & quidem maxime deplorandum, non aliud gravius & acerbius potuit incidere ex perſona cuiuſquam amici defuncti,

omnibus

omnibus bonis & eruditis, non amico tantũ, dolẽdi, quã ex obitu Iohannis Elichmanni nobis accidit. Omittã memorare quibus me privarit commodis inopinatũ ac immaturum illud funus, quia potiora iudico, quæ mihi cõmunibus cum orbe litterario lacrymis lugenda ſunt, per mortem eius humano generi præcepta, quibus beaſſet eruditum ſæculum, ſi productioris uſura vitæ ei contigiſſet. In medio flore interceptus, fructus quos ex doctrina eius infinita & omnigena nobis certiſſimos ſpondebamus, maturare & emittere non potuit. Nec fefelliſſet, ſat ſcio, ſpem quam de ſe concitarat. Non enim pollicitis ſolis dives, hiantes deluſiſſet, quos pendere videbat ab expectatione eorum quæ promiſerat. Quamvis medicinæ profeſſio, quam ſumma cum laude, & ægrorum ſalute factitabat, magnam ei temporis pattem ſurriperet, diligentia tamen & labore penſabat quod deficeret, ſuffuratuſque horas ægrotantibus ſubſecivas, valentibus eas impendebat & imputabat, præparata multorum operum quæ moliebatur, editione. In Arabicæ autem & Perſicæ linguæ cognitione intima tantopere excelluit, ut pauci hactenus ad earum linguarum ſecreta penitius penetraverint. In Perſica ſane vix videtur Europa parem tuliſſe. Fortaſſean nec feret. Quod ad hoc ævi latuit pleroſq; eruditorum, ex eadem origine compererat fluxiſſe Germanicam & Perſicam linguam, ad hanc illum coniecturam ducente infinita vocum copia, utrique linguæ commnnium, ſed & verbis ſimiliter terminatis, eodem modo compoſitis, aliiſque multis argumentis. Quia porro multa quoque vocabula reperiuntur in Perſica dialecto, quæ & Græca ſunt, ſed ita Greca, ut etiam non minus videantur eſſe Germanica, ex eo non vane augurabatur, pluria etiam Græcos debuiſſe Scythicæ origini, quo ex fonte tam Perſica quam Germanica profluxiſſet. Lexicon præterea Arabicum locupletiſſimum & abſolutiſſimum parabat, quod ex magna iam parte affectum, nullo negotio quandocunque vellet perfectum dediſſet, quoniam materia omnis ac ſylva in promptu & ad manum erat ex optimis Lexicis Perſicis & Arabicis depromenda, cui nihil deerat ad formam accipiendam, niſi ut in ordinem digereretur ac diſponeretur. Sciunt etiam qui propius eum noverant, quam exquiſita rerum naturalium ſcientia præditus ac pollens, ipſius naturæ abſtruſiſſima arcana explorata & perſpecta melius teneret, quam nos obvia quæque & in propatulo poſita

cognoſcimus. Medicinam pręterea eo ſucceſſu faciebat, quãvis non pervulgatam medicorum viam inſiſteret, ut ſæpe ab aliis deploratos reſtituerit. Hæc poſſe etiam alios multos, & in eo ſe etiam plurimos iactare, non inficias iverim. Sed quã rari hodie ſunt, quorum poſſis candorem ingenuum, ſimplicitatem prudentem, ſinceritatem eximiam in omnibus vitæ actibus, & in amicitiis præcipue colendis, ex vero pręedicare? Quis hodie amat quemquã aut à quoquã amatur niſi propter utilitatem? Quis alii utilis, niſi mercede pacta, aut expectata retributione? Quis prudens, niſi ſubdolus idem ac vafer? Serpentes ubiq; videmus, ſed ſine columbis. Quis diſſimulator niſi etiam ſimulator? Quis candidus & ingenuus, niſi verbis? Quis doctus, qui non velit videri doctior quã revera ſit? Quis amicus amico niſi fictus ficto? Hæc omnia ille vir habuit, quæ pauci nunc habent alii, quæ & quanto rariora ſunt in pleriſque hominum, tanto maius illius deſiderium nobis, & amor in dies atque horas creſcit, qui dives tot bonis rebus fuit, quarum penuriam in tanto mortalium numero cum gemitu experimur, quas ille omnes in morte ſecum abſtulit, nec heredem earum reliquit ullum ex aſſe. Hæc faciunt ut doleam amicorum vicem, quibus talis amicus ereptus eſt. Maior vero eſt ea, quam in illius iactura noxam perpeſſa eſt litteraria Reſpublica, cui demerendæ natus ſingulari exemplo videtur fuiſſe. Fatale porro & hoc in illo fuerit, quod in fatali vitæ termino, ex Perſarum & Arabum, omnique Orientalium ſophorum ſententia depangendo, vitam finiit, nec ad terminum ipſum illius operis pervenit. Tam properato fine prohibitus etiam eſt finem huic Arabicæ paraphraſi Tabulæ Cebetis imponere, quam Notis & Animadverſionibus illuſtrare plurimis, iiſque doctiſſimis, cogitabat. De ea nunc quid dicam nihil habeo, cum nec ſcrinia eius, qui nobis illam imperfectam quantum ad Notas, reliquit, compilare poſſim, ut de auctore illius quis fuerit exponam, vel quando ea in Arabicum ſermonem, aut ubi converſa fuerit. Putabat idem μακαρίτης Elichmannus, quod ſæpius ab eo audivi, huius paraphraſeos auctorem nactum eſſe integriorem codicem Græcum, quam ex quibus illa Tabula hactenus Græce fuerit propagata. Id tamen à me nunquam potuit impetrare, ut ei acquieſcerem, cum vel antiquiſſima huius Tabulæ exemplaria manu exarata viderim, quæ editis eam auctiorem non præferebant.

Adſu-

Adſutam & adtextam partem illam liquet quæ caudam trahit, ab
ipſo Arabe paraphraſte ex aliquo Ethico Græco, qui tunc in ma-
nibus habebatur, forſitan haud vane augurari liceat. Sed quia
eaſdem perſonas colloquentes inducit Cebetis & Herculis, ut in
reliquo dramate, ita & illam adſciticiam & adſuticiam cataſtro-
phen, paraphraſtæ eiuſdem ingenio totã eſſe, ſi forte, concinnatam
probabilius ſit. Certe non meliori fide in eo ſcripto vertendo
fuiſſe verſatum, lectio eius omnibus notum faciet. Nam & mul-
ta adtexuit quæ in Græco textu non ſunt, alia vero detraxit, pluri-
ma interpolavit, immutavit, invertit, nec pauciora non ipſi in-
tellecta, perperam & contra mentem Græci auctoris expreſſit.
Quod non huic tantum verſioni vel paraphraſi peculiare eſt, ſed
fere omnibus commune, quæcunque hodie ab Arabibus ex Græco
expreſſæ viſuntur. Nec profecto id tantopere mirandum φιλά-
ραβι videri debet, ut eos hac in parte præter æquum iuſtumque
propterea protegere nimium cupide feſtinent, eorumque errori-
bus patrocinari. Quo tempore iſtæ verſiones curabantur, aucto-
rum præcipue antiquioris Græciæ, qui in Arabicum ſermonem à
doctis GręceArabibus transferri ſolebant, non licuit meliores dari,
cum nec maior inter ipſos Gręcos priſcę eorum linguę eruditio di-
luceret. Ante Muhammedum vix ulla certum eſt linguę Gręcis cum
Arabibus interceſſiſſe commercia ad hoc, ut artes Gręcanicas ac di-
ſciplinas Arabes affectarent, libros illorum legere atque intellige-
re laborarent, eoſque in ſuam linguam vertenda ſtudioſe cura-
rent. Heraclii illud ævum Græciæ fuit, quo ævo ne ipſos quidem
Græcos conſtat admodum peritos fuiſſe antiquæ Græcanicæ diale-
cti, qualis Socratis ſæculo Athenis Atticis vigebat. Quis enim igno-
rat, tum nec Atticos Attice amplius loquutos eſſe, nec Græce
Græcos, quorum ſermo Latinis vocibus in Græcum ſonum ac for-
mam traductis, totus inquinatus ac contaminatus, ab antiqua puri-
tate Attica Græcaque deſciverat. Qui illo tempore vel ex Græ-
cis ipſis, linguam quæ in uſu fuit ævo Socratis & ſequentium phi-
loſophorum, mediocriter intelligerent, quam rari fuerint hinc
palam eſt. Neminem vero tum fuiſſe qui exacte & perfecte poſſet
omnia in eorum ſcriptis aſſequi, facillime mihi perſuaſerim. An
Monachi qui libros Latinos veterum ſcriptorum ante annos octin-
gentos deſcribebant, ipſique Latine noverant, ſed eo modo quo

Latini-

Latinitas tunc barbara à Gotthis & Longobardis Vandaliſque introducta uſurpabatur, melius eorum loquutiones auctorum aſſequebantur, qui vixerant ætate Ciceronis? Eadem certe res fuit. Hinc illud mutandi in libris quę non percipiebant,&corrigẽdi quę prava videbantur,inſanabile eis inſedit cacoethes, cuius vitio effectum eſt ut tot hodie mendoſa priſcorum Latinorum monumenta habeamus. Proximo & obvio exemplo id etiam clarius firmandum. Plurimi nunc in noſtra Gallia vivunt linguæ, qualis hodierno die in uſu eſt,Gallicę ſcientiſſimi.Quis ex illis omnia ſe intelligere, quę in veteribus,ut vocant,Romanenſibus ſcriptis amatoriis occurrunt ante octingentos annos compoſitis,poſſit polliceri,aut ſi polliceatur,præſtare? Ne illa quidem capimus, quæ abhinc trecentis plus minus annis conſcripſit Iohannes Meunius, qui plurima Latina opera Gallice convertit. Plurima certe in illis clara ſunt, ſed non omnia. Et ſane laboraret ſi quis in eam dialectũ,quæ hac ętate obtineat,trãsformare omnia ſtuderet, etiam cui materna ſit hæc lingua. Multo vero magis æſtuaret,quicunque extraneus,Belga aut Germanus,Gallicam linguam ſub magiſtro didiciſſet, ſi idem tentare vellet,ut nimirum ſcripta antiqua Romanenſia Belgice aut Germanice converteret. Quo magis ignoſcendum reor Arabibus,qui Græca in Arabicum eo tempore verterunt, quo ne ipſi quidem Græci, quibus utebantur magiſtris in illa lingua addiſcenda, promittere poterant omnia à ſe intelligi, quæcunque in Socratici ævi ſcriptis Græcis occurrebant. Non poterant iſti Arabes magiſtris ſuiſeſſe doctiores. Non igitur mirum ſi paucæ Arabicæ verſiones Græcorum operum ita fideles reperiuntur, ut nihil in his deſiderari poſſit. Maximam ex partem non Heraclii imperio, quo primum tempore prodiit Arabs ille impoſtor, ſed longe adhuc inferiori ævo Græciæ, ideoque etiam imperitiori & corruptiori, exierunt. Non enim latet Arabiſmi peritos, regnante apud Arabes Abbaſidarum familia ſub regno præcipue Almamonis, qui ſeptimus Chalifarum ex ea gente fuit, ſcientiarum omnium ſtudia floruiſſe, Arabaſque eo imperante,qui & doctus erat, & doctos amabat fovebatque, certatim ſe Græcis in Arabicum vertendis adplicuiſſe quamplurimos. Ut proinde conſtet plures verſiones ex Græcis Arabicas circa illud ſæculum prodiiſſe, quam reliquis omnibus retro Arabicæ dominationis temporibus, aut deinceps ſequen-

ſequentibus. Atqui ſæculum illud à Chriſto fuit nongenteſimum, non minus in Europæ & Occidentis nationibus Latinæ linguæ in barbariem degenerãti fatale, quam in Aſia & reliquo Oriente Græcæ. Si quis Arabs ex ætate Græce ſcivit, non potuit eam ſcientiam haurire niſi ab imperitis antiqui Græci ſermonis magiſtris. Hinc tã multi hodie errores in Arabũ ſcriptis occurrunt, ſive dedita opera ex Græcis ea converſa ſint, ſive etiam ſententias Græcorum auctorum in operibus ſuis obiter citaverint. Quod hic occaſione data conſignare debui, ne, qui Arabicæ linguæ ſtudioſi ſunt, præ ſtudio, ſicut pleriſque moris eſt; ſeſe ita quaſi auctorare & addicere pergant tuendis eorum partibus quorum doctrinam conſectantur, ut, nihil eos peccaſſe, Iovem lapidem iurare parati ſint. Quam multa in operibus Aviſennæ extant è Græcis Dioſcoridis, Galeni, Pauli Aeginetæ ſumpta, quæ non recte ille interpretatus eſt? Qui Dioſcoridẽ ex Greco Arabem fecerunt, quam verſionem totam per partes in libris Ebenbeitaris de Simplicibus relatam ac digeſtam legi, & diligenter cum Græco contuli, infinitis locis mente auctoris ſui exciderunt, non intellectis multis vocibus Græcis, non amplius tunc apud Græcos uſitatis. Eadem peccata, & frequentia quidem, commiſſa obſervare eſt in illis verſionibus Veteris & Novi Teſtamenti Arabicis quæ fuere ex Græco expreſſæ. Idq; poſſem planius ac pluribus etiam demonſtrare, ſi præfationis res eſſet, aut ſi eam tractationem hoc tempus flagitaret. Nec putem melioris eſſe notæ Apollonii Pergæi, Ptolomæi, Heronis, & ſi quos alios in matheſi de Græco in Arabicum converſos auctores dederunt, trãſlationes, quam medicas aut philoſophicas. Viderint qui illas nunc habent aut habituri ſunt, an diverſi genii ſint quas pari filo textas eſſe prorſus mihi perſuadeo. Diſcant à me moniti, quid fidei illis habendũ ſit, ne, ſi nimiam de earum ſinceritate fiduciam conceperint, ſæpius decipiantur. Fateor alias aliis doctiores & accuratiores poſſe inveniri. Nulla tamen talis eſt, ut ex ea quis præſumat Græcum textũ poſſe in omnibus aut debere explicari vel emendari. Iſta ipſa paraphraſis Arabica Tabulæ Cebetis, ne alia petamus aut quæramus huius rei argumenta, teſtimonium de hoc luculentum dare potis eſt. Primum quæ maxima eſt hallucinatio, interlocutores duos introducit auctor Arabs, Cebetem & Herculem, qui nuſquam in Græco comparent. Colloquium quidem

eſt duorum in ipſa Tabula Græca, Cebetis ſi forte ipſius, & ſenis cuiuſdam. Cebes ibi narrat, quomodo inambulans cum aliis in æde Saturni, & donaria varia in ea appenſa contemplans, Tabulam eam pictam viderit: cuius imaginem præ novitate rerum in ea repræſentatarum cum admirarentur, & inter ſe quærerent quidnam illa ſibi vellent, forte fortuna quidam ſenex indigena, qui adſtabat, peregrinos Tabulam illam avidius & curioſius haud ſine admiratione adſpicientes, quodnam illud eſſet ænigma docuit: Ἀπορούντων δὲ, inquit, ἡμῶν περὶ τῆς μυθολογίας πρὸς ἀλλήλους πολὺν χρόνον, πρεσβύτης τις παρεστὼς, οὐδὲν δεινὸν πάσχετε, ὦ ξένοι, ἔφη, διαπορούντες περὶ τῆς γραφῆς ταύτης. Arabicæ paraphraſeos auctor hunc ſenem nominavit Herculē, putavitq; hoc nomine fuiſſe appellatum Socraticum aliquē philoſophum. Ita enim in fine Tabulæ poſuit. تم تفسير ايرقليس السقراطي لقابس الافلاطوني. Id eſt, *Explicit expoſitio Herculis Socratici ad Cebetem Platonicum.* Sed quis ille Socraticus Hercules nuſquam veteribus memoratus, quem poſt tot demum ſæcula nobis commento ſuo reſuſcitavit auctor Arabs? Cum de his rebus interdū confabularemur, ego & optimus ac doctiſſimus vir, Elichmannus noſter, ὁ μακαρίτης, vix poterā illi perſuadere, nullum unquam extitiſſe Socraticum philoſophum hoc nomine, adeo Arabibus ſuis favebat: quos aliquando erraſſe aut hallucinatos eſſe, aut etiam id quod non eſſet ullo modo finxiſſe, vix ſuſtinebat credere. Atqui certo eſt certius, paraphraſis auctorem id nomen hariolatum fuiſſe ex prave intellecta loquutione, quæ bis aut ter occurrit in ipſa Tabula, ὦ Ἡράκλεις Quæ admirandi eſt apud Græcos formula. Pag. IX huius Editionis, ſic legitur: ὦ Ἡράκλεις, ὡς εἰς μεγάλην τινὰ ἐπιθυμίαν ἐμβέβληκας ἡμᾶς. Ita reſpondet Cebes cum ſociis ſuis, ſeni illi, qui eis explicabat ænigma, & μυθολογίαν Tabulæ pictæ & in templo Saturni ſuſpenſæ, quam tunc attoniti ſuſpiciebant. Iuvenibus illis ſenex ſupraſcriptus expoſuerat, inſipientiam hominibus quos tenet quaſi Sphingem eſſe: Ut enim ea periit intellecta, ita non intellecta perdebat. Sic qui ignorat quod malum & quod bonum ſit in vita, à ſuamet ipſe ignorantia & imprudentia perditur: Si vero id intelligat & aſſequatur, ipſa inſipientia & inſcitia peſſum datur. Cum igitur eam partem Tabulæ ipſis enarraſſet ille ſenex, ὦ Ἡράκλεις, inquiunt, ὡς εἰς μεγάλην τινὰ ἐπιθυμίαν ἐμβέβληκας ἡμᾶς. Inde paraphraſtes,

ſtes putavit, nomen illi ſeni Tabulæ enarratori fuiſſe Herculi. Nihil autem illa Ὦ Ἡράκλεις ſignificant, quam Latinum, *Papæ: Papæ, in quantam nos cupiditatem conieciſti!* Ita ὦ θεοὶ paſſim cum exclamatione admirationem denotante Græci auctores dicunt. Et, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί. Sic ergo & ὦ Ἡράκλεις. Occurrit iterum & pag. xxv. ὦ Ἡράκλεις ὡς μεγάλος ὁ κίνδυνος ἄλλος οὗτος! *O Hercules, ut magnum hoc aliud periculum!* Illud ὡς oſtendit, ab exclamante & admirante efferri. Alioquin ſi nomen eſſet, ſatis foret dixiſſe, Ὦ Ἡράκλεις, μέγας ὁ κίνδυνος ἄλλος οὗτος. Hoc loco reddidit Arabs paraphraſtes, قال قابس يا صاح ما اعظم هذا الخطر. , *O ſapiens, quam magnum eſt hoc periculum.* Quia nimirum exiſtimavit, *Herculem* in his loquutionibus eſſe appellationem alicuius ſapientis ex ſchola Socratica. At in priore loco quem ſuperius attulimus vertit, يا ابرقليس *ô Hercules.* Inde igitur Herculis nomen commentus eſt, ne quis ſola eius auctoritate adductus, vel abreptus potius, exiſtimet, aliquem olim philoſophum fuiſſe Socraticum ſic vocatum. Infinita alia ſunt in hac ipſa paraphraſi quæ non recte ſe habere fateatur oportet omnis Arabum gloriæ famæque vel flagrantiſſimus fautor. Tantum tamen abeſt, ut hic πρεσβύτης, qui interpretatur picturam tabulæ peregrinis qui in hoc dialogo inducuntur, ſit Hercules aliquis, aut, qui eum de ſingulis interrogat, ſit Cebes, ut potius Cebes ipſe videatur ſenex tabulam commonſtrans & explicans, illi autē quibus exponitur, extranei. Quorum unus è numero Cebetem percontatur. Cebes Thebanus fuit. Thebis igitur hoc colloquium haberi fingitur. Templum Saturni cui conſecrata hæc Tabula, Thebis fuiſſe cenſendum. Peregrini qui templum illud inviſunt, & tabulam in eo inter donaria ſuſpenſam conſiderant, Attici ſi forte, aut Ionici generis iuvenes. Cebes, ſenex, qui ignorantibus & quærentibus, quid illa ſignificent, explicat, auctor nimirum huius dialogi, cui Titulum ipſe, qui ſcripſit, fecit, Πίναξ. De quo perperam quidam dubitant an genuinum opus Socratici illius Cebetis fuerit. Ratio dubitandi vana eſt ac futilis quam afferunt, quod Platonis in hoc dialogo fiat mentio. Quid tum poſtea? Ergo nec Platonis eadem ratione dialogus ille fuerit qui Phædo inſcribitur, quia meminit in eo huius Cebetis. Tres dialogos ſcripſerat hic Cebes, teſte Laertio Diogene. Πίνακα, Ἑβδόμην

 & Φρυ-

Ἐκ Φοινίκων. Πίναξ eſt quem hic habemus. Et Πίναξ quidem inſcriptionem habet, non quod in ea velut in tabula vivis lineis vita mortalium ſubjiciatur, ſed quod revera fuerit tabula picta, qua repręſentabatur hoc ænigma, ſive hęc mythologia Cebetis. Inepte igitur Arabs Ἑρμηνεὺς huius Tabulæ, in Herculem, qui Cebes ipſe eſt, nobis transformavit iſtius ænigmatis enarratorem. Haud ſcio etiam, cur eidem Arabi interpreti verba illa Græca, ἀνὴρ ἔμφρων καὶ δεινὸς περὶ σοφίαν λόγῳ καὶ ἔργῳ Πυθαγόρειόν τινα καὶ Παρμενίδειον ἐζηλωκὼς βίον, de viro quodam peregrino & natione Lacedæmonio, libuerit interpretari. Sic enim vertit: من ارض غربة من بلاد لاقاذامونيا. *Ex terra peregrina, ex regione Lacedæmonia,* Quorum nec vola nec veſtigium in Græci. Quæ autem in Græcis ſunt de ſapiente illo ac prudente viro, qui ſectam Pythagoream & Parmenideam inſtiterat, ne γρῦ quidem in verſione eius apparet. Peſſime etiam reddidit illa Cebetis verba pag. VII. ἡ γὰρ ἀφροσύνη τοῖς ἀνθρώποις Σφίγξ ἐστιν. Αἰνίττεται καὶ τάδε. Τί ἀγαθόν, τί κακόν. Ita enim accepit, quaſi auctor dixiſſet, Sphingem hoc ænigma proponere ſolitam hominibus, videlicet quod bonum eſſet, quod malum, & quod indifferens. Sic autem vertit, فان سفينكس كانت تلقي علي الناس لغزا غير مفهوم وهو هذا. *Etenim Sphinx hominibus ita occurrebat cum ænigmate perplexabili, quod erat tale. Quod bonum, & quod malum, & quod nec bonum nec malum.* Non de Sphinge hic ſermo eſt, quæ tale ænigma proponeret, ſed de ipſa inſipientia, hac in re Sphingi ſimili. Αἰνίττεσθαι ſimpliciter eſt, ſignificare, declarare, ſed & per ambages aliquid eloqui, difficile intellectu quod diſſolvas. Αἰνίττεσθαι, ἀσήμως λέγειν, λεληθότως περί τινος λέγειν. Unde αἰνικτὰ, involuta, obſcura, perplexa. Ita hoc quidem loco recte accepit Arabs, αἰνίττεται τάδε, ſed male ad Sphingem retulit, quaſi dubia ac difficilia ad ſolvendum proponeret hominibus illa quæ ſequuntur, de boni & mali, & inter utrunque medii, quod nec bonum nec malum eſt, explicanda finitione. At dicit Cebes, hanc enarrationem Tabulæ, ſimilem eſſe Sphingis ænigmati, hoc eſt, obſcuro problemati quod illa proponebat, cuius hæc erat conditio, ut non ſolvere illam quæſtionem valentes necarentur. Sin vero id expedirent, ſervarentur, ipſa vero Sphinx periret. Idem, inquit, uſu eveniet & in huius μυθολογίας expoſitione. Sua cuique inſipientia

Sphinx.

Sphinx eſt. ἡ γὰρ ἀφροσύνη τοῖς ἀνθρώποις Σφίγξ ἐστιν. Ut Sphinx proponebat hominibus quod illi diſſolvere debebant inextricabile aliquid, ita inſipientia tale quid etiam diſſolvendum illis objicit, de bono & malo, quid ſit, & quid indifferens. Quod ſi neſciant aſſequi, tum ipſis pereundū, ſi id valeant explicare, ipſa perire debet inſcitia. Perperam igitur retulit ad Sphingem quod debuit ad inſipientiam, quæ tanquam Sphinx eſt hominibus. Sequenti pagina verba illa, οὐκ ἂν φθάνοις πλέω διηγούμενος, ὡς ἡμῶν προσεξόντων οὐ παρέργως, peſſime interpretatus eſt, & ita cepit, quaſi legiſſet, οὐκ ἂν φθονοίης Sic enim reddit hæc, οὐκ ἂν φθονοῖς, ولا تبخل علينا. *Et ne in nos ſis parcus aut avarus.* Hoc eſt, ne invideas nobis huius rei enarrationem. Ita ſupra expoſuit illa, οὐδεὶς φθόνος, ὦ ξένοι, ما ابخل بذلك ايها الغربا. *Non ero avarus hac in re vobis, ô hoſpites.* Id eſt, non parcam eam vobis ſicut deſideratis enarrare. Eorum verborum, οὐκ ἂν φθάνοις τοίνυν διηγούμενος, hic ſenſus eſt, *Non citius ea nobis enarraveris quam nos erimus prompti ad attendendum quid dicas.* In his quæ ſequuntur ſtatim mira ſupinitate, ἐπιτίμιον accepit pro ἐπιθυμία. ὡς ἡμῶν προσεξόντων οὐ παρέργως, ἐπείπερ καὶ ἐπιτίμιον τοιοῦτόν ἐστιν. *tanquam nobis haud perfunctorie audituris, quandoquidem tale propoſitum eſt præmium*, vel *talis pœna.* Nam utrumque Græcis ſignificat τὸ ἐπιτίμιον. Et utrumque hic convenit. Pernicies quippe denuntiatur pro pœna non diſcernentibus fines boni & mali, ut beata vita pro mercede intelligentibus. Melius tamen ἐπιτίμιον hic pro præmio ſumetur. Ultimo enim loco de præmio beatitudinis actum fuit. Interpres vero Arabs ita hæc reddidit, واقصص علينا القصة علي وجهها ان كان ذلك مرادنا وبغيتنا. *Et enarra nobis eam enarrationem ſecundum modum ſuum, quia hæc voluntas noſtra ac deſiderium.* Procul dubio ἐπιτίμιον, ἀντὶ τῆς ἐπιθυμίας accepit, cum ſit, merces, præmium, vel pœna ac multa. Pag. xv. γυναῖκα πεπλασμένην τῷ εἴδει, intellexit de muliere ornata omni genere ornatus, متزينة باصناف الزينة, quam fictam & fucatam melius reddidiſſet. Aliud κόσμος in mundo muliebri, & ornamentis, aliud πλάσμα, quod fucum ſpectat, quo cutem ſolent pingere, & corpus oblinere. Ibidem ἀπάτην Arabice vertit غفلة, quę ſocordia eſt ac deſidia, non fraus ac deceptio vel error. Sed & in ſequentibus

tibus πλάνον & πλάνην ita interpretatur. Videant Arabice doctiores, an illud غفلة eam pati quoque poſſit ſignificationem. Pag. XIII δόξας vertit المفاخرات, *iactantias*, cum ſint opiniones. Pag. XVII. οὗτοι δὲ καὶ ἀγαθὴν τύχην αὐτὴν καλοῦσι, ita reddit quaſi legiſſet, οὗτοι δὲ ἀγαθότυχοι καλοῦνται. *Hi vocantur felices fortunæ*, id eſt, fortunati. وهولا يسمون سعدا البخت. Ita & paulo poſt, οὗτοι πάλιν κακὴν τύχην αὐτὴν καλοῦσι, ſimiliter tranſtulit, quaſi eſſet in Græco, οὗτοι δὲ κακότυχοι καλοῦνται. وهولا يسمون اشقيا البخت. *Et, hi appellantur infelices fortunæ.* Id eſt, *quos infelices fortuna reddidit.* Græci δυστυχεῖς appellant, ut illos è contra εὐτυχεῖς. Pag. XXXI. ἄλσος de prato interpretatur, cum ſit lucus, & λειμῶνα, pro λιμένι accepit, pratum pro portu, in iſtis, ὁρᾷς οὖν, ἔφη, καὶ ἔμπροσθεν τοῦ ἄλσους ὀπίσω τόπον τινὰ ὡς δοκεῖ καλός τι εἶναι καὶ λειμωνοειδής. Vides, λειμῶνα diſtingui ἀπὸ τοῦ ἄλσους, pratum à luco vel nemore. هوذا ترى امام ذلك المرج موضعا يشبه ان يكون حسنا شبه الميناء. *Ecce, vides ante iſtud pratum locum quemdam, qui videtur pulcher eſſe, & ſimilis portui.* مرج Arabibus non aliud ſignificat quam pratum, & locum herboſum ac paſcuum. Et مينا portus, λιμήν, non λειμών. Sequentia omiſit, καὶ φωτὶ πολλῷ καταλαμπόμενος. καὶ μάλα. κατανοεῖς οὖν καὶ ἐν μέσῳ τοῦ λειμῶνος περίβολον ἕτερον καὶ πύλην ἑτέραν. Hæc ultima tantum expreſſit, περίβολον ἕτερον καὶ πύλην ἑτέραν. Eadem pagina, μέση δὲ καὶ κεκριμένη ἤδη τῇ ἡλικίᾳ. vocem ἡλικίαν quæ tunc apud Græcos ſtaturam notabat ita vertere maluit, quam *ætatem*, quomodo ibi eſt accipiendum. Ἡλικία μέση καὶ κεκριμένη, eſt media ætas & ſtata. Nam κεκριμένη hic pro τεταγμένη accipitur, ut etiam exponit Heſychius. Ἡλικία pro magnitudine corporis, ab ἡλίκον deducitur, quod eſt *tantum*, & *magnum*, τηλικοῦτον, μεγάλον. At, ἡλικία pro ætate, ab ἧλιξ, qui parem ætate deſignat. Unde proverbium, ἧλιξ ἥλικα τέρπει. Et tamen utrumque ab origine eadem. Nam ut plurimum pares ætate, etiam magnitudine æquales & ſtatura. Ἡλικίας certe Græci hinc appellant ætates per quas hominum vita decurrit. cuius plures gradus ſunt, quas ἡλικιῶν βαθμοὺς appellant, ut eſt infantia, pueritia, adoleſcentia, virilis ætas, & media. quæ μέση & κεκριμένη vocatur, ut hic. Sed & ἡλικίαν abſolute de iuventute dixe-

dixerunt κατ' ἐξοχὴν, quia illa ætas optima. Unde, Ἡλικία τῆς πόλεως, apud oratores Atticos, urbis iuvētus, οἱ ἐν ἡλικίᾳ νέοι Hinc ἀφῆλιξ pro ſene. Aliis pro iuniore. Criticus ſacer neſcio quam γιγαντίαν ἡλικίαν ſomniat apud Heſychium, in Notis ad Petri Epiſtolā primā, cuius Gloſſographi verba etiam deterius corrumpit quam vulgo ſunt, ut loquutionē quæ Græca non eſt, introducat. Nam ἡλικία quidem ſumitur apud Grçcos duobus modis, pro ætate hominis, & pro ſtatura, non autem pro ætate temporis, ut in illo Horatiano: *Aetas parentum peior avis tulit nos nequiôres.* Hoc Græci non dicerent, ἡλικίας τῆς προτέρας At ille vult γιγαντίαν apud Heſychium eſſe ἡλικίαν τὴν πρότερον, id eſt, primam mundi ætatem, vel ſeculum primum, quo vixere Gigantes. Apud Heſychium legebatur vulgo, Γιγαντία, ἡλικία τὸ πρότερον καὶ οἱ κατοικοῦντες γίγαντες. Ipſe corrigit vir clariſſimus & qui pridem nobis Heſychium emendatum promiſit, Γιγαντία, ἡλικία τὴν πρότερον, καὶ οἱ κατοικοῦντες γῆν Γίγαντες Si cæteræ omnes ſimiles huic erunt emendationes, malo habere corruptum. Quid enim hac correctione corruptius? At quid proclivius veræ lectionis inventione quæ talis eſt, minima mutatione, Γιγαντία, ἡ Λυκία τὸ πρότερον, καὶ οἱ κατοικοῦντες Γίγαντες. Lyciam prius vocatam eſſe Gigantiam, & qui eam incolerent Gigantes, ex auctoribus cognitiſſimum eſt. Non potui modeſtius virum doctrina præſtantem reprehendere. Et ita in poſterum ſtatui omnes illius hallucinationes, pravas emēdationes, perverſas interpretationes, errores, redarguere, ut moderationē in eo carpendo meam nemo vel delicatiſſimis auribus præditus poſſit deſiderare. In meis reprehendendis talem ipſe ſi præſtet, nihil amplius ab eo deſideravero. Sed ad rem. In eadem pagina Tabulæ Cebetis, Arabs paraphraſtes, στολὴν ἁπλῆν & ἀκαλλώπιστον, id eſt, *ſimplicem & ſine ullo ornatu*, reddidit, *veſtim non multam*, مترينة, بلباس ليس بالكثير, *ornata veſte non multiplici.* Haud ſcio tamen an videri poſſit expreſſiſſe ſua lingua mentē auctoris Græci. Ut quod abundat & ſuperfluit, modumq; iuſtum excedit, hoc ſit بالكثير. Infra quippe Pag. XXVI, στολὴν ἀπεριεργον καὶ ἁπλῆν ἔχοντα, ἁπλῆν vertit, ساذجة, *ſincerum*, ſimplicem ornatum. Et certe illud بالكثير ſolēt Arabes tantū ſumere de re quæ numero abūdat, οὐ πολὺ τοῦτο, ليس بالكثير. Vide verſ. XX verſuum Pythagoreorum. Eadem pagina, ἀτάκτως haud bene expoſuit, *eleganti diſpoſitione*

diſpoſitione mulieres. χοροὺς γυναικῶν, αἳ δικαίως δοκοῦσιν εἶναι καὶ εὔτακτοι. Neſcivit quid eſſet Græcis εὔτακτος & εὐταξία. Pro modeſto ſolent eam vocem ſumere, & pro eo qui obſequitur & paret in iis rebus & iis hominibus quibus debet, ſeſeque iis accommodat. Cui contrarius eſt ἄτακτος. Hinc locus apud Suetonium, nec ſanus, nec vulgo interpretum intellectus. In Domitiano, *poſt adductam uxorem laudanti vocem ſuam, εὐτακτῶ, dixerat.* Metaphora enim ducta eſt ab iis qui in choro non diſcordant, ſive canentibus concinendum ſit, ſive cum ſaltantibus ad eundem modulum pedes ponendi ſint. Inde εὔτακτος, vita & moribus compoſitus ac modeſtus obſequẽſq;. De quo nos alibi plura. Ibidem in illis, ὡς ἀπλαστοί εἰσι, καὶ οὐδαμῶς κεκαλλωπισμέναι, ἀπλάστους vult eſſe, eas quæ vultu ſint hilari ac ſereno, وكانهن باشات مستبشرات At ἄπλαστος, ut iam diximus, mulier dicitur, quæ minime facata eſt, nec cutem habet fictam pigmentis, & expolitam, non cretata, non purpuriſſata. Multa alia in eadem pagina pravè, ac perversè vertit, quæ omitto, & paſſim in ſequentibus uſque ad pag. XLV. Ubi non poſſum præterire quomodo expoſuerit Κωρύκιον ἄντρον in his verbis: πανταχοῦ γάρ ἐστιν ἀσφάλεια ὥσπερ τὸ Κωρύκιον ἄντρον ἔχοντι. Notum ex Geophraphis quale fuerit *antrum Corycium.* Ex eius deſcriptione liquet, quam tuti eſſe potuiſſent ac ſecuri qui ſpecum illum incolere voluiſſent. Vide Melam lib. I, cap. XIII. Interpres Arabs pro Corycio ſpecu nobis ſuppoſuit, quia fortaſſe non intelligebat quid eſſet, cochleam quæ concha ſua circumdatur. Quaſi ſcilicet oſtrea in ſuis conchis tuta ac ſecura ſint, quæ cum ipſa concha, qua munita ſunt, capiuntur & comeduntur. محروس من جميع جوانبه بمنزلة الحلزون الذي يطيف به الصدف الذي يجنه *Munitus ab omnibus lateribus, ad inſtar cochleæ quam ſua concha circumdat, ea defenſat.* Hæc ineptiſſima ſunt. At in eadẽ pagina aliam & meliorẽ lectionem ſe in ſuis codicibus inveniſſe teſtatur, dũ ἐχιοδήκτους reddidit, *Viperarios,* الحوايين. Videtur enim legiſſe, ἐχιοθῆροι, vel ἐχιοθῆραι. Nam ἐχιόδηκτοι haud alii queant intelligi præter eos quos vipera momorderit. Ecquod illi autem antidotum naturale habeant adverſus morſum viperæ, haud fateor me videre, qui à vipera morſi fuerint. Palam vero eſt, Græcum auctorem de his intelligere qui viperas venabantur. καὶ ἐπάνω πάν-

των

τῶν ἐστὶ τὸ πρότερον αὐτὸν λυπούντων, καθάπερ οἱ ἐχιοθῆροι. τὰ γὰρ θηρία δήπου, πάντας σχεδὸν ἄλλους κακοποιοῦντα, μέχρι θανάτου ἐκείνους οὐ λυπεῖ, διὰ τὸ ἔχειν ἀντιφάρμακον αὐτοὺς τοῦτο. Pagina ſequenti ridiculus eſt idem paraphraſtes Arabicus, dum Græca iſta ita verſa nobis obtrudit, καὶ τὰς κνήμας, καὶ τὰς κεφαλὰς δοκοῦσι τετρίφθαι, *adeo ut capita illorum ad pedes pertingant*, حتي ان ارؤسهم تلحق ارجلهم. Senſus Græcorum eſt, *quorum capita attrita & detritæ ſuræ videntur.* Hanc huius loci expoſitionem de capitibus quæ ad pedes uſque pertingunt, hauſit ex alia falſa interpretatione verbi ἀνακάμπτειν, quod accepit pro capita inclinare, incurvare & protendere. Cum enim hic dicat Cebes, de iſtis deſperatis, οἱ μὲν ἀπεγνωσμένοι, καὶ τὰς κνήμας, καὶ τὰς κεφαλὰς δοκοῦσι τετρίφθαι, paulo poſt de iiſdem ait, οἱ μὲν ἀπεγνωσμένοι ὑπὸ τῆς παιδείας ἀνακάμπτουσι, κακῶς καὶ ἀθλίως διακείμενοι. Quæ verba Arabs ita vertit, *qui non cognoſcunt diſciplinam, ideo capita ipſorum ſunt demiſſa, & ſtatus ipſorum malus eſt.* Ubi vides, ἀνακάμπτειν eum reddere de his qui capita habent demiſſa, & ad pedes uſque inclinata. فروسهم منكسة. Ideo ſupra ubi de iiſdē ſermo eſt καὶ τὰς κνήμας καὶ τὰς κεφαλὰς δοκοῦσι τετρίφθαι, explicavit de hac eadē capitum incurvatione verſus pedes, & demiſſione ـ. Quod eſt ineptiſſimum. Ἀνακάμπτειν, hoc loco eſt, redire, reverti. Malim itaque hic legere, in Græcis, οἱ μὲν ἀπεγνωσμένοι, ἀπὸ τῆς παιδείας ἀνακάμπτουσι, κακῶς καὶ ἀθλίως διακείμενοι. Et hi quidem deſperati, *ab eruditione recedunt, male ac miſere tractati.* Et ridicule idem Arabs interpres ἀπεγνωσμένοι ἀπὸ τῆς παιδείας, vertit, qui non cognoſcunt diſciplinam ـ, فلانهم لم يعرفوا الادب. Paulo ſupra autem ἀπεγνωσμένους expoſuerat مهمومون مضطربون. *Afflictos & miſeria affectos.* Heſychius, ἀπεγνωσμένος, ἀπέλπιστος. Sed ita ille ſolet: voces eaſdem Græcas non uno eodemque modo ſæpe reddit, variaſque eis ſignificationes addit idem tamen ſignificantes. Ita ἄπλαστον & ἀπλοῦν diverſis modis tranſtulit. Et ἀνακάμπτειν non uno modo. Nam cum hic *capita demittere* verterit, paulo poſt ubi eandem in Græco ſententiam poſtulat, *abſcedere penitus* exponit, καὶ ἀναβεβηκότες πρὸς τὴν καρτερίαν πάλιν ἀνακάμπτουσι. *Et ubi adſcenderint ad tolerantiam, rurſus ab ea ſolent abſcedere.* Ubi Arabs vertit: *Miſeri autem ſunt, quia ſeſe procul removent, neque aſcenderunt ad diſciplinam ac exercitionem ani-*

* * *   mi.

mi. Quæ Græcorum mentem non exprimunt. Haud certe etiam *καρτερίαν* interpretatur, ظلف النفس. At pagina ſequente rurſus *ἀνακάμπτειν* proclinare capita, in his: Δόξαι, ἔφη. καὶ ἀγαγοῦσαι πρὸς τὴν παιδείαν τοὺς εἰσελθόντας πρὸς τὰς Ἀρετὰς, ἀνακάμπτουσιν, ὅπως ἑτέρους ἀγάγωσιν. Id eſt. *Opiniones, inquit, ſunt. quæ, ubi adduxere ad diſciplinam qui ad virtutes ingreſſi ſunt, rurſus redeunt, ut alios adducant.* Quæ Arabs ita tranſtulit. هن الظنون الموديه الي الادب وقن طاطان روسهن. *Sunt opiniones, quæ deducunt ad diſciplinam, & iam proclinarunt capita ſua.* Sed & pag. LII, ἀνακάμπτουσιν αὗται, πάλιν ἄλλους ἄξουσαι, vertit, *& quoties adduxere aliquos, reverſæ poſtea proclinant capita ſua.* وكلما اتين بقوم عدن فطاطان روسهن ليجتلبن غيرهم U-trumq; expreſſit. Et hanc capitum protenſionẽ ad hoc vult fieri; ut alii inducantur. Nempe ad invitandũ; ut plerumq; capitis nutu fit, quo aliquem vocamus, & perlicimus. Sic ἡδυπάθεια pag. XLIX vertit البذخ. Elichmannus vertit *faſtum*. Sed nihil minus eſt. Ἔπαρσιν illa vox Arabica ſignificat, & elationem, quæ propria eſt tam faſtus quam gaudii. Videtur ergo pro exultatione quæ effuſam læticiam ſequitur, poſuiſſe. At infra ἡδυπάθειαν rectius exponit التمتع باللذات, *uſuram vel uſum vel uſurpationem voluptatum*. Mirum eſt quomodo pag. LI, ἐπὶ κεφαλαίου, converterit in Arabicum in illis verbis, ποῖα δὴ λέγουσιν ἀγαθὰ εἶναι; τὴν ἀσωτίαν, καὶ τὴν ἀκρασίαν, ὡς ἂν εἴποι τις ἐπὶ κεφαλαίου. *Vt quis in ſummam vitia omnia complectatur. Vt quis ſummatim dicat.* Sic ille Arabs vertit: *Hæ duæ enim duces ſunt.* Nempe, ἀσωτία καὶ ἀκρασία. Eo tempore κεφάλαια Græcis de capitibus ſive ducibus officiorum & ſcholarum, ſed & exercituum, dicebantur, ut Latinis *capita officiorum* pro primatibus, & *capita ſcholarum*. Etiam κεφαλαιάδες & κεφαλαιῶται barbaræ Græciæ hodieque vocantur ordinum ductores, quos vulgo *capitaneos* ab eo vocamus. Sub ἀσωτίας & ἀκρασίας appellatione Cebes complectitur ſummatim omnia vitiorum genera. Ἀσωτία præcipue luxum deſignat & nepotinos ſumptus qui gulæ inſerviunt. *Nepotatum* Latini unica voce dicunt. Optimæ Gloſſæ Philoxeni: *Nepotatus*, ἀσωτία. Ἀκρασία vero, id eſt, intemperantia, in libidine veneria præcipue ſpectatur. Arabs paraphraſtes ſi optimo noſtro Elichmanno

manuo credimus, *ἀσωτίαν* eo verbo expreſſit quod *contumaciam* ſignificat. Paulo ſupra eadem voce *ἡδυπάθειαν* reddidit. Et ſane eo loco *ἡδυπάθειαν* ita coniunxit cum *ἀκρασίᾳ*, ut hic *ἀσωτίαν* eidem *ἀκρασίᾳ* copulavit. Vtrobique Arabs tam *ἡδυπάθειαν* quam *ἀσωτίαν* بذخ reddidit. At *faſtum* eo loco vertit ὁ *μακαρίτης*, ut iſtò *contumaciam*. Neutrum exprimit *τὴν ἀσωτίαν*, vel *ἡδυπάθειαν*, quæ proprie voluptatem notat quæ in deliciis gulæ verſatur. Vnde *τὰ ἡδυπαθητικὰ*, Titulus libri Enniani in Apologia Apuleii, ut nos olim emendavimus. Quam emendationem quidam ineptè ſuggillant qui nihil melius poſſunt ſuggerere. *Luxum* & *luxuriam* vocant Latini, licet hoc etiam nominis ad veneriam voluptatem referatur, præcipue apud recentioris Latinitatis & monachalis auctores. Vnde *peccata luxuriæ*, quæ ex venere committuntur. At veteribus *luxuria* à *luxu*. Et *profuſionem contra pudorem*, & *ſupra modum* interpretatur Nonius. Hæc eſt *ἀσωτία*. Sane ſumptus illi profuſi locum etiam habent in re veneria. Vnde & *luxuriam* infima & barbara Latinitas uſurpaverit de veneriæ libidinis exceſſu. Non ita antiqui, qui pro *luxu* poſuere. Et inde illi nomen. At *ἀκρασία* magis in re veneria obtinet, quod difficilius ab ea temperatur. Sane ut *luxuriam* de venere etiam dixere Latini, ita & *ἡδυπάθειαν*, quam eamdem cum *ἀσωτίᾳ* hic facit Cebes, quidam etiam tranſtulerunt ad *ἀφροδίσια*. Græci quippe nonnulli τὴν *ἡδυπάθειαν* de ventris & veneris cupiditate uſurpant. Vnde & *ἡδυπάθειαν*, *πορνείαν* quoque Suidas exponit. Heſychius *ἡδυπαθεῖς*, *φιληδόνους* interpretatur, *καὶ τῷ πάθει χαίροντας*. Verum de his alibi. Agamus quod agimus. *Τραπεζίτῃ* pag. LV, quid eſſent, non eſt aſſequutus paraphraſtes, fortean quod apud Arabes Menſarii Argentariique permutandis nummis & mutuandis operati nulli eſſent. Dicit eo loci Cebes, non debere nos adſimilari *κακοῖς τραπεζίταις*, improbis argentariis qui cum mutuam pecuniam ab aliquo acceperunt, non cogitant, ea conditione ſe eam accepiſſe, ut aliquando reddant, verum illa abutuntur tanquam ſua, ſuumque volunt reddere nemini, ſed alienum ſemper retinent. Non tales itaque nos eſſe oportere, ſi quando aliquid ex ſuis bonis fortuna nobis fuerit elargita ad tempus. Repoſcenti quod ſuum eſt, ſtatim reddendum, quia alienum. Mutavit ſtatum illius comparationis totum Arabs interpres, & *τραπεζίτας* de his interpretatus eſt, qui invitantur ad ſol-

lemne aliquod convivium. Sane τραπεζίτης videtur eo ſenſu Græcis, & præcipue poëtis, ſumi pro eo qui conviva eſt alicui. Nam & τραπεζίτην Πάριν vetus Tragicus dixerat de Paride Menelai conviva & hoſpite. Quamvis Grammatici τραπεζίτην exponant, τὸν παραβάντα, καὶ ἀτιμάσαντα τὴν τράπεζαν τοῦ Μενελάου. Quod vix verum eſſe credo. Nec ea vis eſt illius vocabuli. Vt ut ſit, vocem τραπεζίτης apud Cebetem ita videtur intellexiſſe Arabs de eo qui invitatus eſt ad epulum publicum aut magnum. Reliqua comparationis ſic accommodat, ut idem propemodum efficiat quod illa Cebetis de Trapezitis vel Menſariis. Sic & θέμα quæ pecunia eſt ad menſam poſita, accipit pro re aliqua pretioſa, ut eſt unguentum vel aroma, quod ſingulis convivis offertur, videndum aut olfaciendum, ut mox ad alios ſimiliter tranſeat, non proprium cuiquam, & ἀναφαίρετον futurum. Pag. LVII, nec ἐφόδιον quid eſſet percepit. Et cum ſit viaticum, de via aliqua non nota, nec uſitata, ſed ſingulari accepit. Verba Græca Cebetis hæc ſunt de ψευδοπαιδείᾳ, ſive falſa diſciplina, Κελεύει οὖν αὐτοῖς χρόνον τινὰ ἐνδιατρίψαι, καὶ λαβεῖν ὅ, τι ἂν βούλωνται παρ' αὐτῆς ὥσπερ ἐφόδιον. Ita iubemur tantiſper morari ac converſati cum hac ψευδοπαιδείᾳ, ut aliquod viaticũ ab ea accipiamus, dũ tendimus ad veram παιδείαν. Hęc verba, ὥσπερ ἐφόδιον, vertit paraphraſtes, لانه بمنزلة طريق شان. *Nam hoc ſe habet ad inſtar viæ deviæ ac minime tritæ.* Pag. LXI, non dici poteſt quantum ſit hallucinatus in illis Græcis vertendis, οἳ τούτους τοὺς μαθηματικοὺς παραλλάττουσιν. Dicit enim Cebes, videre ſe plurimos qui è primo ſepto ad tertium commeant, in quo vera παιδεία habitat, præteritis ſcientiarum variarum profeſſoribus qui in ſecundo ſepto degunt, adeo ut non ſit opus illos inviſere & eorum ſeptum intrare tendentibus ad tertium. Sæpius enim contingere, ut à primo ſepto homines citius tranſeant ad tertiũ veræ παιδείας, quam ſecundi ſepti incolæ, qui ψευδοπαιδείαν ibi degentem adorant & colunt. Rationẽ ibi reddit. Pro illis verbis, οἳ τούτους τοὺς μαθηματικοὺς παραλλάττουσιν, contraria ſententia dixit paraphraſtes, *ubi venerint è primo ſepto, tranſeunt ad hos, ac ſimilitudinẽ prætendunt virtutis eorum, niſi quod corripiat hos quoque negligentia, & obſequantur illis, in quibus vera παιδεία non eſt, ſed fraus, id eſt, ψευδοπαιδεία.* Nihil horum voluit Cebes. In primo ſepto ſunt idiotæ incontinentes, intemperantes, luxu perditi, voluptuarii. In ſecundo, qui litteras didicerunt ac pro-

profitentur, Rhetores, Dialectici, Grammatici, Critici, Poëtæ, Aſtrologi, Geometræ, Muſici, & artiũ omniũ cultores quæ vocantur liberales & ἐγκύκλιοι. Hi omnes ψευδοπαιδείαν colunt eamq; affectãtur. In tertio ſepto moratur vera παιδεία, quæ beatos efficit ad ſe venientes, & ſummũ bonum poſſidet, datq; poſſidendum ſui cultoribus. Quæſtionis ergo eſt, an ad beatam vitam viam affectantibus ſit tranſeundum neceſſario per ſecundum ſeptum, & delibandæ in tranſitu illæ diſciplinæ quæ ibi ſedem fixere, quaſi conducant, & aliquid conferant ad ſummam boni quod homini ſummum eſt, & quod apud verã παιδείαν percipitur. Paulo ante docuit Cebes, poſſe litteras tanquam ἐφόδια ſumi ad virtutem properantibus, non ut neceſſarias, ſed ut utiles tantum iter aliò habentibus, & ad deſtinatum pergentibus. Illa quippe ſtudia hactenus tantum proſunt, ſi præparent ingenium, non ſi occupent ac detineant. Non iis igitur immorandum. Nam nec bonum virum facere per ſe poſſunt, quinimmo nec id promittunt. Nihil autem habere artes iſtas edoctos ſupra cæteros homines qui eas non didicerunt, quo prævaleant iis, tanquam compendiariam magis ad virtutem tenentes ac terentes viam, eo argumento probatur, quod earum profeſſores turpiſſimi omnium ac flagitioſiſſimi ſæpe cernuntur. Præterea homines indocti & idiotæ à primo ſepto ſæpe tranſgrediuntur ad tertium ubi virtutis ſedes eſt, & veri boni, quo beati efficiuntur, ne ſalutatis quidem in tranſcurſu artibus iſtis, & ſtudiis, quæ in ſecundo hærent ſepto. Non ergo illæ neceſſariæ tendentibus ad ſummi boni ſcientiam, quæ ἀληθινὴ παιδεία eſt Cebeti. Cum hæc ita ſint, inquit Cebes, πῶς ἔτι πρoέχουσι? Qua in re præſtant indoctis, quo citius perveniant ad ſcientiam ſummi boni, cum ipſi & indociliores ſæpe ſint, & tardiores ad eam artem addiſcendã, quæ ſola vera eſt, & ſummi boni magiſtra? Ita enim legẽda Græca apud Cebetẽ, quæ vulgo corruptiſſima ſunt: ὥστε πῶς ἔτι προέχουσιν ἄρα, οἳ ἀκινητότεροι ἢ δυσμαθέστεροί εἰσιν; Reſpondet alter ac querit, quomodo id fieri poſſit, ut, qui artes illas liberales didicerunt, quiq; in ſecundo ſepto diverſãtur, quod propius tertio eſt, in quo virtus & vera boni ſcientia moratur, tardiores ſint, & indociliores ad eam addiſcendam veram ſcientiam. Rationẽ reddit ſenex, quod, qui in ſecundo ſepto habitant, artium nempe doctores liberalium, ſimulant ſe ſcire quod neſciunt. Et dum putant, ſe veram eſſe adeptos ſcien-

 tiam,

tiam, eo redduntur ad eam perſequendam ineptiores. Immo plerumque nunquam eam aſſequuntur, eo ipſo quod iam cenſeant ſeſe illam tenere: Verba Cebetis, ὅτι οἱ ἐν τῷ δευτέρῳ περιβόλῳ, εἰ μηδὲν ἄλλο, προσποιοῦνταί γε ἐπίστασθαι ἃ οὐκ οἴδασιν. ἕως δ' ἂν ἔχωσι ταύτην τὴν δόξαν, ἀκινήτους αὐτοὺς ἀνάγκη εἶναι πρὸς τὸ ὁρμᾶν πρὸς τ. ἀληθινὴν παιδείαν. Integriore videtur uſus Codice Odaxius, qui hæc ſic vertit. *Quoniam in primo ambitu hoc plus habent, quod, quæ neſciunt neſcire ſe, non diſſimulant, in ſecundo vero illud certe neſciunt quod ſcire ſe profitentur.* Ab horum ſententia tam longe recedit auctor Arabs in ſua paraphraſi, quam longiſſime abſunt à vera ſcientia virtutis, τῆς ψευδοπαιδείας profeſſores, Grammatici, Critici, Poëtæ, Muſici, Geometræ, Aſtrologi, aliarumque artium magiſtri, quæ virtutem non docent, quia nec tradunt. Immo nec eius ſcientiam affectant, nec omnino eam profitentur. Quæ hic attigimus & velut excerpſimus ex illa paraphraſi à mente Græci auctoris maxime aliena, vix centeſimam partem efficiunt eorum quæ obſervavimus, quæq; ſuis locis ſingula enotari potuiſſent, ſi plus otii habuiſſemus. Sufficere credidi pauca ex infinitis hæc ſelegiſſe, ut mortuo præſtarē quod vivo promiſeram, qui paulo ante mortem maximo opere me rogaverat, ut hanc paraphraſim percurrerem, & quantum diſcreparet à Græco aut aberraret, cognoſcerem, ſibique quæ notaſſem ſubminiſtrarem, in Notis quas adornabat, reponenda. Non propterea tamen avocare velim ſtudioſos ab Arabica lingua perdiſcenda eo maxime nomine quod Arabum de Græco tranſlationes tam vitioſæ ac pravæ reperiantur. Habet illa lingua quo utilitatem ſuam commendet, etiamſi illi ſuſtuleris tranſlationum fidem. Ne iſtæ quidem, quamvis aliquammultis partibus parum fidæ, tamen contemnendæ ſunt. Explicant enim multa vocabula τεχνικὰ Græca quorum expoſitionem in noſtris Lexicis Græcis fruſtra hodie quæras. Vt reapſe multis locis comperi in conferenda verſione Arabica Dioſcoridis, quæ apud Ebenbeitarem extat, cum Græco textu. Præterea cū ante octingentos plus minus annos illæ verſiones procuratæ ſint, melioribus libris & antiquioribus earum auctores ſæpe uſi videntur, quorum ope multa emendari in melius poſſunt in noſtris libris. Quod etiam ex eodem Dioſcoride Arabice verſo plus mille locis deprehendi. Non raro quippe etiam ubi male mentem auctoris expreſſerunt, cognovi tamen, rectiorem lectionem in libris ſuis eo

tem-

tempore inveniſſe, quam quæ hodie in noſtris extant. Vno exemplo, ſed illuſtri, hîc illud comprobare fert animus. Apud Dioſcoridem lib. III de Agarico libros recentius exaratos plures vidi qui non differunt à vulgatis, in his verbis, quibus agit de Agarici natura, utrũ ſit radix, an more fungi proveniat. *λέγουσι δὲ, οἱ μὲν, φυτοῦ ῥίζαν εἶναι, τινὲς δὲ, ἐν τοῖς στελέχεσι τῶν δένδρων κατὰ σῆψιν γίνεσθαι, ὥσπερ οἱ μύκητες. Quidam ferunt radicem eſſe plantæ, aliis placet, in caudicibus arborum, more fungi naſci.* Pro his vero, ἐν τοῖς στελέχεσι τῶν δένδρων γίνεσθαι, unicum exemplar vetuſtatis venerandæ, quod in Bibliotheca Regia ſervatur, habet ſcriptum, ἐν σητίνοις δένδροις γίνεσθαι. Arabes, qui Dioſcoridem in ſuum ſermonem verterunt, ita legiſſe omnino videntur in Codicibus qui tunc extabant, ſed σήτινα δένδρα perperam interpretati ſunt pro σητόβρωτα, carie & vermiculis exeſa. Nam σὴς eſt vermiculus. Sed σήτινον non poteſt idem eſſe quod σητόβρωτον. Sic ergo legitur in verſione huius loci, qui refertur ab Ebenbeitare in voce غاريقون. *Garicon.* Ita enim *Agaricum* appellant.

ومن الناس من زعم انه اصل نبات ومن الناس من قال
انه يكون من العفونة في لشجار تتسوس كمثل تكون
الفطر. *Et ſunt homines, qui putent, quod ſit radix plantæ. Sunt autem alii, qui dicant, quod naſcatur ex putredine in arboribus à vermibus eroſis, quomodo naſcuntur fungi.* Apparet, eos omnino reperiſſe in ſuis libris, ἐν σητίνοις δένδρεσι, quæ σήτινα δένδρα acceperunt ἀπὸ σητῶν διαβρωθέντα, *vermiculata*, quæ تتسوس verterunt. Nam سوس Arabibus, idem quod σὴς Græcorum. At σήτινα δένδρα Diſcoridi ſunt αἱ σῆται, ut πεύκινα δένδρα, αἱ πεῦκαι. κέδρινα, cedri. & σύκινα δένδρα Diodoro Siculo αἱ συκαῖ. Σῆτα vero vel σήττα Symmacho dicitur quæ apud Hebræos שטה σήττα, & in plurali שטים. Dioſcoridi σήττινον δένδρον. Interpretes cedri genus eſſe volunt. Septuaginta ἄσηπτα δένδρα exponunt. Theodotion apud Hieronymum ſpinam Aegyptiam eſſe putat, cuius lignum duriſſimum & maxime ἄσηπτον, Arabes vocant سنط *Sent*. Quod idem plane eſt ac σήττα, vel σῆτα, inſerto Nun, ut ſolent illi in pleriſque peregrinis vocibus. Sed de hac ſpina Aegyptia nos plura in Homonymis plantarum. Hic ſignare voluimus quæ utilitas ex Arabicis verſionibus percipi queat, & quæ cautio adhibenda ſit in illis legendis. Quam multas voces

Græcas

Græcas in vertendis Græcis ignoraverint, quia ſeculo illo non amplius erant uſitatæ, vel ex illo capite Dioſcoridis de Agarico conſtare poteſt, ubi ἀνάδοσιν cum neſcirent quid eſſet, ex coniectura expoſuerunt, ut ſententia loci videbatur eam ſuppeditare & ſuggerere in iſtis, γεῦσιν δὲ ἀμφότεροι ὅμοια, κατ᾽ ἀρχὰς μὲν γλυκίζοντα, εἶτα ἐξ ἀναδόσεως ἔμπικροι. Quæ ſic Arabice converſa ſunt: *Quod ad guſtum attinet, utrumque genus ſimile eſt*, & cum primum mordentur, اول ما بن اقان, *invenitur in iis dulcedo, deinde mutatur poſtea ſapor eorum ab illa quæ in iis fuerat, dulcedine, tum mutatio ea creſcit, donec aliquid in ea amari appareat.* يوجد في طعمهما حالاوة ثم من بعد يتغير طعمهما عما كان فيه من الحلاوة ثم تزيد التغير فيه الي ان يظهر فيه شي من مرارة. Vult igitur, in ipſo ore hanc fieri totam mutationē, ut ab initio, quando morſu appetitur Agaricum, dulce guſtu ſentiatur, deinde paulatim dulcis ille ſapor minuatur, donec ad amarorem degeneret. Sic per ἀνάδοσιν fieri putarunt quod ſenſim fit & per gradus quoſdam & numeros. Ex qua interpretatione liquet, non intellexiſſe eos quid eſſet ἀνάδοσις. Agaricū primo guſtatum dulcedinis ſenſu palatum & linguam afficit, in ore ipſo commanſum, poſtea ἐξ ἀναδόσεως amareſcit, ubi nimirum in ventriculum deſcendit, per halitum qui ad os refertur. Hoc enim proprie Græcis ἀνάδοσις γεύσεως, quem & νόστον appellarunt. Quæ vox *reditum* proprie ſignificat. Inde & pro guſtu, qui redit ex ore ventriculi per halitum, & in os venit. Quod vocamus vulgo in noſtro idiomate *reproche*. Unde & cibi dicuntur *reprocher*, cum ἐξ ἀναδόσεως alium ſaporem referunt, vel eundem, ſed acriorem, quam præferebant cum manducarentur. Dicimus etiam *revenire*. *Hoc mihi revenit*, id eſt, *in os redit*. Belgæ; *Opcomen*. Heſychius, νόστος, ἡ εἰς οἶκον ἀνακομιδὴ, ἡ ἐπάνοδος, καὶ ἡ ἀνάδοσις τῆς γεύσεως. Atque hæc obiter. Huiuſmodi hallucinationibus & pravis interpretationibus Arabicæ verſiones cuiuſcunque generis è Græco tranſlatæ ſcatent. Nec tamen Latinæ plerunque feliciores. Nam & viri doctiſſimi medici non melius hoc loco aſſequuti ſunt quid eſſet ἀνάδοσις, dum *diſtributionē* vertunt. Hæc etiam ἀνάδοσις eſt, ſed hic locum non habet. Nec video ſane, quomodo iam concoctus in ventriculo cibus, & in venas diditus, poſſit in ore guſtum aliquem ac ſenſum

ſui præbere. Scio quidem, & multas res in ore ipſo diutius detentas alium ſaporem facere quam à primo cum morſu tentatæ ſunt, & plerumque ex dulcibus inamareſcere. Sed hoc non fit ἐξ ἀναδόσεως. præterea ex dulcibus non amariſſimę evadunt, ſed utcunque amarę. At ἔμπικρον apud Dioſcoridem non eſt ſimpliciter amarum, ſed valde amarum. Verum de his alibi. Ut ad Cebetem redeamus, quod in Arabico huius Tabulę in fine adiectum ultra menſuram Gręci contextus legitur, credere poſſem ab auctore ipſo Cebete eſſe, repertũ à paraphraſte in exemplaribus quibus tum uſus eſt, niſi fidem eius haberem ex aliis ſuſpectã. Cum enim in reliqua Tabula tam multa detraxerit, addiderit, inverterit, interpolarit, præter Græci auctoris mentem & ſententiam non queo mihi perſuadere, hoc additamentum alterius eſſe quam ipſius, quod liberaliter de ſuo auctori donavit. Præſertim cum nullus hodie liber inveniatur tam antiquus qui illa agnoſcat. Vidi autem aliquos, qui de antiquitate ſcripturæ certare poterant cum ævo quo Paraphraſin hanc compoſuiſſe interpres hic Arabs videri queat. Præterea Tabulæ titulus nihil amplius promittit, quam ipſius picturæ, quæ inerat inibi repræſentata explicationem ab illo ſene qui ἐξηγητὴς eius introducitur. In his vero quæ adtexta fuere à Paraphraſte, petit ille ſenex à Cebete, ſi qua in re de his quæ illum docuit dubitare inceperit, ut ad ſe revertatur. Hoc non ultra crepidam, ſed plane extra Tabulam. In verſione Odaxii quædam in fine habentur quæ in noſtris libris non legas, fortaſſe inventa in codice quo uſus eſt. Sed ea pauciora ſunt, ut videri etiam poſſint adiecta ab aliquo ſciolo, qui putabat aliquid deeſſe Tabulæ clauſulæ. Et notum eſt eruditis, quam infinita talia bonis auctoribus à malis lectoribus adſui ſolita ſint. Si quis tamen genuina illa auctoris velit eſſe, per me opinetur licebit quod vult. Cum talibus enim durum contendere. In Paraphraſi Aureorum carminum Pythagoræ Arabica, nonnulla etiam obſervamus quibus non recte Gręca exprimuntur, & longius abeunt ſæpe ab auctoris mente. Primum in verſ. 111 perperam καταχθονίους δαίμονας interpretatur *genios terræ*, ut vertit Elichmannus noſter. عمار الارض. Nam genii, ſive dii terreſtes, apud gentiles alii ab Inferis diis, ſive Manibus, qui χθόνιοι & καταχθόνιοι dicebantur. Male autem plerique interpretes, καταχθονίους δαίμονας hic accipiunt de vivis & terram incolentibus divinis viris. Nec

curarem, Hieroclem in ea eſſe ſententia. Sed certe falluntur qui putantita ſenſiſſe Hieroclem, exponuntque hic *dæmonas ſupra terram* viros ſapientes eſſe ac bonos. Non ea mens Hieroclis, multo minus Pythagoreorum. Δαίμονας hic vocari ab iis dicit Hierocles animas humanas excellentiores, ut virtute ac veritate præditas, ſed extra corpora, defunctorum nempe iam hominum animas, ſed ex opinione Pythagoreorum in corpora iterum redituras. Hæc ratio eſt cur Hierocles καταχθονίους hic accipiat quaſi ἐπιχθονίους, ἐπὶ γῆς πολιτεύεσθαι δυναμένας. Sic enim καταχθονίους δαίμονας interpretatur, τὰς ἀνθρωπίνας ψυχάς, ἀληθείᾳ καὶ ἀρετῇ κοσμηθείσας, δαίμονας καλεῖ, ὡς δαήμονας καὶ ἐπιστήμονας, εἶτα χωρίζων αὐτὰς τῶν φύσει δαιμόνων, οἳ τὸ μέσον τοῦ γένους πληροῦσι, καταχθονίους προσέθηκεν, ὡς δυναμένας ἐπὶ γῆς πολιτεύεσθαι, καὶ γήινα σώματα ὑπενδῦναι, καὶ κατὰ γῆς οἰκεῖν. Ubi vides, de animabus defunctorum præſtantium virorum hic eum agere. Κοσμηθείσας ἀρετῇ καὶ ἀληθείᾳ dicit, id eſt, quæ ornatæ fuere virtute & veritate, dum viverent & corporibus eſſent alligatæ. Quæ animæ ut diſtinguantur à medio genere vel medioximo deorum ſive dæmonum, qui natura tales, nec unquam corpora humana ſubeunt ut in terris verſentur, ideo καταχθονίους eos δαίμονας vocaverint Pythagorei, ut opinatur Hierocles. Nec obſtat quod aiunt, Pythagoreos animas humanas non ſub terra poſt mortem collocare, ſed in aëre. An hæc cauſa movit Hieroclem, ut καταχθονίους δαίμονας explicaverit, ἀντὶ τῶν ἐπιχθονίων κατὰ γῆν, non κατὰ γῆς οἰκεῖν δυναμένων, non ſub terra, ſed in terra? Certum eſt hic Pythagoram ſe accommodaſſe opinioni & loquutioni hominum ſui ævi, qui animas defunctorum καταχθονίους δαίμονας vocabant, hoc eſt, ὑποχθονίους, *Deos manes, & Deos inferos.* Deinde aeris illi campi in quibus beatorum ſedes aſſignatur, etiam ſub terra, ſed non tam altè ut erat Tartarum. At hic auctor ſimpliciter oſtendit, qui cultus exhiberi debeat præſtantium virorũ geniis & animabus, poſtquam corpore fuerint exſolutæ. Atqui tales animas tunc temporis homines καταχθονίους δαίμονας appellabant. Si hoc ſenſu ita hic accepit Arabs عمار الارض, nihil ſane erraverit. Nam & عمار البيت vocant iidem Arabes dæmones familiares, domos incolentes, qui *lares* Latinis appellantur. Primo igitur agitur in his verſibus de Deorum immortalium & ſummorum cultu, qui ἀθάνατοι θεοὶ vocantur. Deinde de ſemideorum & Heroum, quos ἀγαθοὺς

ἥρωας

ἥρωας appellant̃. Ultimo loco de excellentium virorum animabus, qui δαίμονες καταχθόνιοι nominantur, Dii inferi, & Manes ſub terra degentes. Ubi Elyſium & ſedes beatarum animarum antiquitas ponebat̃. Non recte autem expreſſit Arabs ſententiam illius verſus, πραέσι δ' εἶκε λόγοις, ἔργοισί τ' ἐπωφελίμοισι. Non enim præcipit̃ ut ita nos præbeamus faciles amico, ut ei præſtemus humaniter quod emolumentum ei afferat̃. Ait ſimpliciter, primo ut nobis amicum faciamus eum qui optimus ſit, deinde ut eius blandis dictis cedamus & pareamus, & omne quod in nos fecerit boni, in bonam partẽ accipiamus, quaſi in utilitatem noſtram & emolumentum factũ. Multo minus mentẽ aſſequutus eſt verſus ſequentis, μηδ' ἔχθαιρε φίλον σὸν ἁμαρτάδος εἵνεκα μικρῆς. Primum φίλον σὸν *amicum tuum* vertit صديقا له, id eſt, amicum eius. Nam φίλον σὸν debuit reddere صديقا لك. Ε'χθαίρειν porro vertit استفسد. Quod eſt, corruptũ aliquid ac depravatum eſſe velle & cupere. Poſtremo ἁμαρτὰς μικρὴ exiguum eſt peccatum, quod amicus commiſit̃, cuius gratia eum nobis inimicum fieri velle, aut tanquam inimicum illum odiſſe non debemus. At paraphraſtes de peccato accepit quod ex nobis procedit contra amicum aut amici rem̃. لهفوة تكون منك. *Ob peccatum quod à te ortum eſt.* Neſcio igitur, quid voluerit Arabs in illo verſu explicando, aut quid ſequutus ſit̃. Non melius, ut res eſt, percepit ſenſum verſiculi XVI. χρήματα δ' ἄλλοτε μὲν κτᾶσθαι φιλεῖ, ἄλλοτ' ὀλέσθαι. Scio quidem, & alios interpretes φίλει cum imperandi modo legiſſe, ſed malam item lectionem illam eſſe ſcio, cum recte ſit φιλεῖ. Quam & Hierocles agnovit̃. Hæc enim mens Pythagoræ, iuſtitiam in omnibus nos ſectari & exequi debere, neque rem ullam agere ſine rationẽ. Debemus, inquit, hoc primum tenere, quod omnibus à natura decreta ſit mors. Qui hoc tenuerit, nihil unquam turpe aut iniuſtum faciet vitæ conſervandæ gratia, quam ſciat omnimodo ſibi tandem neceſſe eſſe fato amitterẽ. Deinde illud etiam ſcire nos oportet, divitias interdum quæri, interdum amitti ſolere, χρήματα ἄλλοτε μὲν κτᾶσθαι φιλεῖ, ἄλλοτ' ὀλέσθαι. Qui hoc compertum habebit, non adeo ſollicitus erit de quærẽdis ac ſervãdis eiuſmodi bonis, quę haberi & abire ſolent, quæque caduca ſunt, inſtabiliaq;, ac multis caſibus obnoxia. Non igitur hoc verſu præceptum continetur de modo adhibendo opibus, iiſque ſuo tempore colligendis, ac ſuo

item tempore abſumendis. Qua de re infra præcepit illis verſibus, Μὴ δαπανᾶν παρὰ καιρὸν ὁποῖα καλῶν ἀδαήμων, Μηδ' ἀνελεύθερος ἴσθι. Poſtremo videre debuerant eruditi viri, ab illa lectione φίλων yix poſſe commodum ſenſum elici constructa cum ὀλέσθαι, φίλης ἄλλοτε ὀλέσθαι τὰ χρήματα. Perdi & profundi pecunias, ea loquutione intelligeretur; quod referendum eſſet ad ſumptus nepotinos luxurioſorum, non cũ modo, prout neceſſitas & uſus reqnireret, abſumendorũ. In verſu XIX vertendo non feliciorem operam poſuit Arabs, Ἰᾶσθαι δὲ πρέπει καθόσον δύνῃ. Infortunia quæ à vi maiore nobis accidunt, æquo animo fereuda eſſe præcepit verſu præcedente, nec indignandum cum tale quid fatale ingruit. Immo Ἰᾶσθαι δὲ πρέπει καθόσον δύνῃ Hanc ſententiam comicus expreſſit Latinus, cum dixit vitam humanam eſſe quaſi ludum teſſerarum, in quo ſi quid male cecidit, arte corrigendum eſt. Prudentia igitur mederi debemus inopinatis caſibus, eoſque corrigere, & leviores ferendo facere. Arabs vertit, بل تروم مداراتها. Quod vertit Elichmannus. *Immo ſtude potius iis blandiri*. Videamus & verſus illos quomodo acceperit.

Πολλοὶ δ' ἀνθρώποισι λόγοι δειλοί τε, καὶ ἐσθλοὶ
Προσπίπτουσ', ὧν μήτ' ἐκπλήσσεο, μήτ' ἂρ ἐάσῃς
Εἴργεσθαι σαυτόν.

Verbum ἐκπλήσσεσθαι ſumpſit Arabs pro iraſci. فلا تمتعض منه *& ne iraſcaris propter id, ne ſuccenſeas*. Ἐκπλήσσεσθαι Græcis nunquam id ſignificavit, ſed aut timere denotat aut admirari, & admiratione vel metu percelli. Inde ἔκπληξις eſt ἐκφόβησις. Quomodo hic accipiemus? Illud ὧν multos hic offendit. Nam potius dicendum eſſet, οὓς μήτ' ἐκπλήσσεο. Atque ita Hierocles, καὶ οὕτω τὸ Πυθαγορικὸν τηρήσουσι παράγγελμα, μήτ' ἐκπληττόμενοι τοὺς πονηροὺς τῶν λόγων. Hinc Marcilius pro ὧν legebat ὃν, *Ionice*, inquit, *pro* οὗ. Quod ineptum eſt. Niſi ὡς legamus contra libros omnes qui ὧν retinent, ipſa conſtructio ſic procedit, ut iſtud ὧν referendum ſit ad ſequens membrum, quaſi hoc ordine ſcripſiſſet auctor. ὧν μήτε ἐάσῃς εἴργεσθαι σαυτὸν, μήτε ἐκπλήσσεο. *A quibus neque te ſinas abſtineri, neque rurſus eos cum admiratione recipias*. Ita ergo diſtinguendum, ὧν, μήτ' ἐκπλήσσεο, μήτ' ἂρ ἐάσῃς εἴργεσθαι σαυτόν. Huiuſmodi tranſpoſitiones ſæpius in pedeſtri oratione obſervavimus, nedum poëtis ſint familiares. Ἐκπλήσσεσθαι igitur hoc loco eſt cum admiratione aliquid accipere & probare, non iraſci, ut Arabs accepit.

cepit. Unde ἐκπλαγεὶς, *admirabundus*. Quæ vero miramur, ea ut plurimum, ut laudamus, ſic quoque amplectimur & recipimus. In verſu XXXV, Εἰθίζου δὲ δίαιταν ἔχειν καθάρειον, ἄθρυπτον, iſtud ἄθρυπτον peſſime Arabs intellexit de vitæ ratione incorrupta, تدبيرا نقيا غير مضطرب. Quia Græcis θρύπτειν eſt *frangere, cædere*, & proinde *corrumpere, depravare*. Inde ἄθρυπτον βίον hic accepit *incorruptum*. Atqui ἄθρυπτος eſt ἀτρυφερός. Opponit igitur καθάρειον τῷ τρυφερῷ. Vult ita munde & laute nos vivere, ut delicate ac molliter ac ſumptuoſe non vivamus. Inde enim & θρύπτεσθαι pro *mollem eſſe & delicatum*, quia θρύπτεσθαι proprie idem quod *frangi*, at metaphorice, pro *deliciis & voluptatibus fractum eſſe*. Contrarium igitur ἄθρυπτον τῷ τρυφερῷ. Sequitur paulo poſt hic verſus, Μὴ δαπανᾶν παρὰ καιρὸν ὁποῖα καλῶν ἀδαήμων. Mirum eſt quomodo reddiderit hunc verſum interpres Arabicus, *Ne ſis prodigus inſtar eius qui non cognoſcit res quæ in manu eius ſunt.* بمنزلة من لا خبرة له بما في يده. Oportet aliter legiſſe in Græco. Sine dubio legerit quod etiam apud Stobæum reperitur ſcriptum, Μὴ δαπανᾶν παρὰ καιρὸν ἀπειροκάλως ἔνι ἡμῖν. Non aliam in ſuis lectionem inveniſſe Hieroclem, apparet ex eo quod in hoc exponendo loco ἀπειροκαλίας meminerit, his verbis, ἀνεπίφθονον δὲ ζωὴν ἐπιτηδεύσομεν, λιτὴν καὶ ἄτυφον δίαιταν ἔχοντες, καὶ τὸν τῆς ἀπειροκαλίας τῦφον ἐκκλίνοντες, ἐξ οὗ ἀποβλαστάνει δύο κακὰ, δαπάνη τε, καὶ φειδὼ χρημάτων ἄκαιρος, ὧν τὸ μὲν εἰς ὑπερηφανίαν διαβάλλεται, τὸ δὲ εἰς μικροπρέπειαν. Non igitur dubium eſt quin ἀπειροκάλως in hoc verſu legerit. Etiam ἔνι ὑμῖν, vel ἔνι ἡμῖν fuiſſe ibi ſcriptum à Pythagoreis, conſtat ex verſione Arabis, qui في يده interpretatur, *in manu eius, in poteſtate eius*. In illo verſu, πῆ παρέβην, malim πῆ pro πῶς accipere, quam quomodo facit Arabs pro ποῦ, qui vertit, *Expende loca in quibus aliquid prætergreſſus es.* Heſychius, πῆ, πῶς, *quatenus*. Et recte Auſonius, *qua prætergreſſus*, qua in re, quomodo. In verſu XLIII, ἐπιπλήσσεσθαι non eſt *metum incuti*, ut vertit Arabs, ſed *reprehendi & coargui*. Δεινὰ μὲν ἐκπλήξας ἐπιπλήσσεο. Notum quid ſit ἐπίπληξις. Confudit ille ἔκπληξιν cum ἐπιπλήξει. In exponendo verſu LI ᾗ τε ἕκαστα διέρχεται, ᾗ τε κρατεῖται, aut Arabs parum vidit, aut interpretes alii Græci Latinique nihil viderunt. Arabs ſimplicius explicavit de rebus quæ partim tranſeunt, & fluidæ ſunt, partim permanent, ut illæ quæ ſunt æternæ. Cui expoſitioni adſtipulari videntur ac ſuffragari quæ præcedunt,

Γνώσῃ ἀθανάτων τε θεῶν, θνητῶν τ' ἀνθρώπων
Σύστασιν, ᾗ τε ἕκαστα διέρχεται, ᾗ τε κρατεῖται.

Nã natura Deorũ immortalium ſtabilis eſt, fixa & æterna, ideo κρατεῖται: hominũ vero mortalium inſtabilis, fluxa, & tranſitoria, ut ita loquar, διερχομένη. Quod etiam magis dicere liceat, & alio quidẽ ſenſu, ex ſententia Pythagoreorum, qui putabant, animas hominum de aliis corporibus in alia tranſire, de humanis in belluina, de belluinis in humana. Sic σύστασις θνητῶν ἀνθρώπων, hoc modo διέρχεσθαι optime dici poteſt. At deorum immortalium σύστασις plane κρατεῖται, nulli mutationi aut migrationi de aliis ſedibus in alias obnoxia. Atque hæc vera mens eſt horum verſuum, quam nec Arabs aſſequutus ex toto eſt. Nec probo Latinum interpretẽ & commentatorem, qui ᾗ ἕκαστα διέρχεται interpretatur, *quatenus quidque progreditur.* Opponit τὸ διερχόμενον ei quod κρατεῖται. Quod dicebamus antea, Arabes uſos ſæpe fuiſſe vetuſtioribus ac proinde melioribus codicibus, huius rei fidem nobis fecerint iſti duo verſus,

Ζεῦ πάτερ ἢ πολλῶν γε κακῶν παύσειας ἅπαντας,
Ἢ πᾶσι δείξαις οἵῳ τῷ δαίμονι χρῶνται.

Quos paraphraſten Arabem ita legiſſe, conſtat ex eius verſione, & ſane optime,

Ζεῦ πάτερ ἦ πολλῶν γε κακῶν παύσειας ἅπαντας,
Εἰ πᾶσιν δείξαις οἵῳ τῷ δαίμονι χρῶνται.

Quæ veriſſima eſt huius loci ſcriptura, & ſententia. *O Iupiter pater revera multis malis hominum mentes liberares, ſi omnibus monſtrares, quali quiſque genio, id eſt, animo utitur.* Arabs vertit, ſi vertenti Elichmanno credimus, *ſi patefeceris eis tranquillitatem quam conſtituiſti in ipſis.* Atqui vox السكينة, non *tranquillitatem* hic ſignificat, ſed *genium, dæmonem, ſpiritum.* Poſtea perperam ſe ita reddidiſſe animadvertit, idem μακαρίτης Elichmannus, & in Notis id emendaturus fuit, ut ex eo intellexi. Iudæi quoque שכינה vocant ſpiritum ſanctum, Dei ἐπιφάνειαν, divinum ſpiritum, qui in prophetis habitat. Nam hoc ſignificat verbum שכן tam Arabibus quam Iudæis. De qua voce سكينة pro ſpiritu vel genio nos alibi. Hic pro anima ſumitur vel mente animi, quæ ſua cuique Deus, id eſt, سكينة. Atque ita interpretatur hoc loco, οἵῳ τῷ δαίμονι χρῶνται, Hierocles, οἵᾳ ψυχῇ. Sic etiam Arabs, ut ex eius verſione apparet, أن اظهرت فيهم

لهم سكينة التي جلعتها فيهم, *Si monſtraveris illis ſpiritum vel mentem animi qualem in illis poſuiſti.* Quod non poteſt accipi niſi de anima rationali, qua præter cętera animalia à Deo donatus eſt homo. Sed omnino peſſime ac perverſiſſime idem Arabs interpres verſum illum expoſuit.

> Ἀλλ' εἴργου βρωτῶν ὧν εἴπομεν, ἔν τε καθαρμοῖς,
> Ἔν τε λύσει ψυχῆς.

Primum εἴργου βρωτῶν infrunite vertit, *ſatiatus eſto iis cibis.* لكن اسبع من الاطعمة التي ذكرنا ها. *Sed ſatieris cibis quos diximus.* Nemo non intelligit, hoc verſu præceptum Pythagoræ contineri de abſtinendo à certo genere ciborum quibus interdixerat ſuis diſcipulis. Quod ſequitur, ἔν τε λύσει ψυχῆς, non poterat inſanius exponere quam de animæ ex corpore dimiſſione ac liberatione. و تخلية اسرها من جسدها. *Et liberatione captivitatis eius è corpore eius.* Quid enim ad animam corpore emiſſam pertinet certorum ciborum abſtinentia? Λύσις ψυχῆς opponitur τῇ δέσει, quod etiam in magicis obtinuit. Ciborum quorundam uſus, quos animæ in puritate ſua conſervandæ parum idoneos iudicabat Pythagoras, pro vinculis eius animę quaſi ab eo deputabantur. Nam & ipſa peccata & vitia, etiam animæ vincula. Ergo ut in eorum uſu animæ veluti δέσις conſtituta ab illis ſapientibus, ita λύσις in eorundem abſtinentia. Sed & καθαρμοὶ quidam olim tralaticii ad λύσιν ψυχῆς inſtituti, quales Pythagoræ ac Pythagoreis ſollemnes fuiſſe ſcimus. Nam & Pythagoram quidam Zoroaſtris auditorem ac diſcipulum faciunt. At Magis Perſarum à Zoroaſtre frequentati huiuſmodi καθαρμοὶ ſive piacula ac purgationes ſacris quibuſdam adminiſtrari ſolitæ. Duorum erant generũ iſti catharmi, privati & publici. Voco publicos catharmos quibus urbes totæ purgabantur ad averruncandam peſtem, bellum propulſandum, noxia animalia è regione exterminanda, & alia mala ingruentia depellenda. Tales etiam feciſſe Pythagoram ſcribit Iamblichus in eius vita cap. XIX. Καὶ προσβαλὼν ὡς λόγος καθαρμούς τε ἐπετέλει καὶ λοιμοὺς ἀπεδίωκε καὶ ἀνέμους ἀπὸ τῆς εἰς τοῦτο ἀξιούντων πόλεων βοηθὸν αὐτὸν γίνεσθαι. Λακεδαίμονα γοῦν παρειλήφαμεν μετὰ τὸν ὑπ' ἐκείνου γενόμενον καθαρμὸν μηκέτι λοιμῶξαι, πολλάκις πρότερον τούτῳ τῷ παθήματι περιπεσοῦσαν. Sic locus ille legendus, & exponendus hoc modo:. *Et cum ad ſingula loca adpelleret. catharmos & luſtrationes, ut fama eſt, faciebat, & peſtem ventoſque noxios ab illis*

ab illis urbibus averruncabat quæ eum in hoc ſibi adiutorem rogare ac vocare dignabantur. Sic Lacedæmonem accepimus luſtratione ab eo ibi facta peſte laborare deſiiſſe cum ante frequens hoc malo conflictaretur. Ita & in ſingulis urbibus publica etiam loca luſtrabant, ut concionẽ, theatrũ, curiam & alia inſtitutis ad hoc peculiaribus καθαρμοῖς ac luſtrandi ritibus. Καθάρσια dicebantur quibus luſtrarentur. Privati καθαρμοὶ erant quibus ſingulæ perſonæ quaſi purgabantur, per caſtus quoſdam, initia, ſacrificia, & alias cærimonias rituſque de quibus paſſim veteres, cum huiuſmodi piamenta & καθαρμοὺς deſcribunt. De his privatorum καθαρμοῖς hic intelligendus verſus, ἐν τὸ καθαρμοῖς, ἔν τε λύσει ψυχῆς. Præcedunt autem καθαρμοὶ, deinde ex iis ſequitur λύσις ψυχῆς. Hæc enim τῶν καθαρμῶν illorum cauſa & finis ut anima reſolvatur, hoc eſt ut pura quodammoda reddatur purgataque à contractis culpis & vitiis. In huiuſmodo ergo καθαρμοῖς certorum ciborum abſtinentiam præſcribebat Pythagoras, ſive ut diximus ideo iuberet abſtinere cibis talibus quo anima purgatior, & ſic ſolutior liberiorque exiſteret. Scio quomodo hæc exponat Herocles qui hos καθαρμοὺς & λύσιν ψυχῆς ad ſcientias mathematicas & hieraticus refert, dum καθαρμοὺς τῆς λογικῆς ψυχῆς, τὰς μαθηματικὰς ἐπιστήμας interpretatur, ac λύσιν, ἀνάγωγον τὴν ἱερατικὴν τῶν ὄντων ἐπιτήδειαν. Sic legendum. Eum vide. Certum tamen eſt huiuſmodi καθαρμοὺς & expiationes, luſtrationeſque Pythagoreis fuiſſe uſitatas cum quibus etiam ciborum quorundam abſtinentia coniungi debebat. Quōd hic plane dicit, εἴργειν βρωτῶν ὧν εἴπομεν. Quinimo cum addit his cibis debere abſtineri, ἔν τε καθαρμοῖς, ἔν τε λύσει ψυχῆς, videtur per λύσιν ψυχῆς intellexiſſe privatos καθαρμοὺς quibus ſingulorum animæ quaſi purgabantur & luebantur. Per καθαρμοὺς publicas illas luſtrationes de quibus diximus, quia in iis obeundis ὁ καθαρτὴς etiam cibis quibuſdam ex præſcripto Pythagoræ abſtinere debebat. Sane Empedocles & ipſe Pythagoreus καθαρμοὺς ſcripſerat, id eſt, ritus καθαρμῶν. Sed melius eſt figura ἓν διὰ δυοῖν de privatis accipi καθαρμοῖς, quia λύσιν ψυχῆς procurabant. Sed de his alibi. Sequitur, καὶ φράζευ ἕκαστα. In his vertendis videtur idem Arabs interpres confudiſſe φράζειν cum φράζεσθαι. Quod ſæpius accidit hodieque etiam Græce doctiſſimis, ut agendi verbum cum patiente nullo diſcrimine habeant in plurimis Græis vocabulis. Φράζειν eſt *narrare, prædicare, exponere.* Sic acce-

accepit hoc loco paraphraſtes, φράζευ ἕκαστα, *prædica etiam hominibus*. Hoc eſt, φράζε, non φράζεο Nam φράζεσθαι eſt *conſiderare, animadvertere*. Et recte ſupra verterat, ὅδὲ χρὴ φράζειν, و ينبغي لك ان تعلم. *Et oportet ut ſcias*. Decreverat doctiſſimus ille idem ὁ μακαρίτης Elichmannus huic paraphraſi Arabicæ Perſicam alteram metricam ſive rythmicam adiungere. Item ſententias, apophtegmata, aliaque præcepta ac ὑποθήκας quę iuxta Grecorum traditionem tribuuntur Pythagoræ, & maximam partẽ hodie Græce non ea extant. Quæ omnia hauſerat ex libro Bibliothecę huius Leydẽſis Arabico qui quaſi theſaurus eſt omnis moralis diſciplinę ac politicę ante annos ſexcentos ſcripto & cõpilato ex variis auctoribus, Indicis, Perſicis, Arabicis & Græcis, cui titulus eſt, كتاب جاويذان خرذ. Quem inter alios libros ex Oriente retulit Orientalium in hac Academia linguarum profeſſor eximius Iacobus Golius. Ex hoc eodem codice hanc paraphraſin Tabulæ Cebetis etiam excerpſit idem Elichmannus, cuius auctor ibi non nominatur. Et ſane nomen ſuum haud male diſſimulavit cum tam male in ea Tabula vertenda verſatus fuerit. Sed quid mirum de Arabibus qui eo ævo tantam Græcæ linguæ peritiam ab ipſis Græcis conſequi non poterant, ut antiquum Græciæ idioma aſſequerentur cum in hac litterarum luce Latini etiam interpretes multa ſequius acceperint. Initio ſtatim Tabulæ ξένην γραφὴν omnes reddiderunt *peregrinam picturam*, cum ſit *miranda & inviſitata pictura*. Quidquid enim præ raritate novum & inuſitatum videtur, id Græci ξένον, vocant, & ξενίζον. Unde ξενίζουσα Heſychio, ἀλλόφυλος, ἀηθὴς, καινή. Ergo hæc verba, ἐν ᾧ γραφή τις ξένη, καὶ μύθους ἔχουσα ἰδίους ita vertenda fuerunt, *in quo pictura quædam inerat nova ac mira, & fabulas continens ſibi peculiares*. Longè deterius accepit Arabs paraphraſtes qui de pictura imaginis abſtruſo ænigmate exaratæ interpretatus eſt, فيه رقم صورة ملغوزة لغزا. Ab illa voce ξένον ea notione uſurpatæ ξενίζεσθαι verbum pro ad rei novæ & inopinatæ & inſolitæ aſpectum turbari & obſtupeſcere. Quod male confundunt quidam cum ξενίζειν. Hoc enim proprie ſignificat ſermone aut moribus uti peregrinis. Sed & ipſa res quæ præ novitate ſui ac raritate in ſtuporem videntes conjicit, ξενίζειν illos dicitur, & ξενίζουσα vocatur. At qui cum admiratione eam vident, ξενίζονται. Sic cum φράζειν ſit idem quod narrare

***** cui

cui res narratur, is φράζεται. Et quia, ut plurimum, qui audit aliquid ſibi narrari etiam auſcultat & attendit, inde & φράζεσθαι pro attendere, & conſiderare. Quod perperam Arabs interpres, ut antea notavimus, confudit cum φράζειν. Ita ergo & ξενίζειν eſt uti ſermone aut re aut more extraneo, ξενίζεσθαι ad eius uſum vel viſum obſtupeſcere & percelli quaſi re inuſitata. Certe ξενίζειν Grammatici interpretantur, ξένῃ διαλέκτῳ χρῆσθαι, peregrino ſermonis idiomate uti, ut ἑλληνίζειν eſt Græce loqui. Igitur ille ξενίζει in oratione Græca qui peregrinis vocibus aut loquutionibus utitur, non ἑλληνίζει, ut ille qui Græce ſcribens admiſcet Hebraicas aut Latinas vel alias peregrinas dictiones. Apud Græcos Rhetores prima virtus orationis eſt ἑλληνισμὸς, ſecunda σαφήνεια. Primam tollit illis vir doctus qui ἑλληνισμὸν transſcribit barbaris neſcio quibus Helleniſtis, ereptum Græcis. Secundam quæ σαφήνεια eſt, alter Eloquentiæ profeſſor Latinis oratoribus aufert dum ita ſcribit, ut dicas iuraſſe nolle à quoquam intelligi quæ ſcribat. Atque hæc hactenus.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

A 2

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

PYTHAGORÆ
AVREORVM CARMINVM

Arabica paraphraſis,

CVM

LATINA VERSIONE.

Auctore

IOH. ELICHMANNO
M. D.

وَصَايَا ٱلذَّهَبِيَّةُ
لِفِيثَاغُورَسَ

قَالَ فِيثَاغُورَسُ

(١) أَوَّلُ مَا أُوصِيكَ بِهِ بَعْدَ تَقْوَى ٱللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ تَبْجِيلُ ٱلَّذِينَ لَا يَحُلُّ بِهِمِ ٱلْمَوْتُ مِنَ ٱللَّهِ وَأَوْلِيَائِهِ وَإِكْرَامُهُمْ بِمَا تُوجِبُهُ ٱلشَّرِيعَةُ (٢) وَتَوَقِّي ٱلْيَمِينِ ثُمَّ أُوصِيكَ بِٱمْتِثَالِ ذَلِكَ فِي خِدْمَةِ ٱلنَّاصِرِينَ فِي مَذَاهِبِهِمْ (٣) وَأُوصِيكَ أَيْضًا بِتَبْجِيلِ عُمَّارِ ٱلْأَرْضِ بِفِعْلِ مَا تُوجِبُهُ ٱلشَّرِيعَةُ فِي إِكْرَامِهِمْ (٤) وَأُوصِيكَ بِإِكْرَامِ سَلَفِكَ وَأَقْرِبَائِكَ (٥) وَأُوصِيكَ أَنْ تَتَّخِذَ مِنْ سَائِرِ ٱلنَّاسِ أَفْضَلَهُمْ صَدِيقًا لِيَكُونَ صَدِيقًا فِي ٱلْفَضِيلَةِ (٦) وَأَنْ يَلِينَ لَهُ جَانِبُكَ فِي ٱلْفَعَالِ مَا أَدَّاهُ ذَلِكَ إِلَى ٱلْمَنْفَعَةِ (٧) وَلَا تَسْتَغِشَّ صَدِيقًا

19

Aurea Præcepta Pythagoræ.

ΤΑ' ΦΕΡΟ'ΜΕΝΑ ΩʹΣ ΠΥΘΑΓΟ'ΡΟΥ χρυσᾶ παραγγέλματα.

Dixit Pythagoras.

PRimum eorum, quæ tibi præcipio poſt. Timorem Dei T. O. M. ut reverenter habeas eos, quibus non decreta eſt mors à Deo, quique ejus ſunt amici. Vt illis honorem exhibeas eum, quem approbat Religio, 2 utque abſtineas à juramento. Præcipio tibi deinde, ut idem ex debito præſtes colendo eos qui ingenio ſagaci ſunt in ſectis ſuis. 3 Et rurſum præcipio, ut venereris Genios Terræ, faciendo quod probat Religio in honore illis exhibendo. 4 Præcipio quoque tibi, ut honores Majores tuos, & propinquos tuos.

1 Ἀθανάτους μὲν πρῶτα θεοὺς, νόμῳ ὡς διάκειται,

Τίμα, καὶ σέβου ὅρκον ἔπειθ' ἥρωας ἀγαυοὺς,

Τούς τε καταχθονίους σέβε δαίμονας, ἔννομα ῥέζων.

Τούς τε γονεῖς τίμα, τούς τ' ἄγχιστ' ἐκγεγαῶτας.

5 Vt accipias ex aliis hominibus præſtantiſſimum illorum in amicum, qui ſit amicus in virtutis præſtantiâ. 6 Et ut præbeas te ei facilem, præſtando humaniter quod promoveat eum ad emolumentum.

5 Τῶν δ' ἄλλων ἀρετῇ ποιεῦ φίλον, ὅστις ἄριστος.

Πραέσι δ' εἶκε λόγοις, ἔργοισί τ' ἐπωφελίμοισι.

7 Neque depravatum cupias ei amicum, ob peccatum quod ad te venit,

Μηδ' ἔχθαιρε φίλον σὸν ἁμαρτάδος εἵνεκα μικρῆς.

صديقا له لهفوة تكون منك (٨) ما أمكنك على أن
الإمكان قريب من الضرورة * (٩) فهذا أول ما ينبغي أن
تعمله ثم ينبغي أن تتعود ضبط نفسك عن هذه الأشياء كلها
التي أنا ذاكرها * (١٠) أولها أمر بطنك وفرجك والغضب
والنوم * (١١) واحذر أن ترتكب قبيحا في وقت من الأوقات
لا على خلوة ولا مع غيرك * (١٢) وليكن استحياؤك من
نفسك أكثر من استحيائك من كل أحد * (١٣) ثم
ينبغي لك أن تلزم نفسك الإنصاف في كلامك وفعالك *
(١٤) ولا تحملن نفسك على ارتكاب أمر من الأمور بلا تمييز *
(١٥) بل اعلم أن الموت حال بجميع الناس لا محالة * (١٦) وأما
المال فليكن قصدك فيه اكتسابه في حال وإتلافه في
حال * (١٧) وما قد ينال الناس من الأسباب المدونة
بالأسباب السماوية (١٨) فاصبر على ما ينوبك منها من
غير أن تتذمر * (١٩) بل تروم مداراتها بقدر طاقتك وينبغي
لك

8 *Quoad ejus poſſibile tibi eſt. Poſſibilitas enim parùm abeſt à Neceſſitate.*

Ὄφρα δύνῃ· δύναμις γὰρ ἀνάγκης ἐγγύθι ναίει·

9 *Et iſtud quidem primum eſt, quod te oporteat agere. Deinde autem requiritur, ut aſſueſcas continere te ipſum ab his rebus omnibus, quas ſum memoraturus.*

Ταῦτα μὲν οὕτως ἴσθι· κρατεῖν δ' εἰθίζεο τῶνδε,

10 *Primum ex iis, Negotium ventris tui & partium in te obſcænarum. Tum ira & ſomnus.* 11 *Et cave committas turpitudinem aliquando, neque in loco ſolitario, neque cum aliis.*

10 Γαςρὸς μὲν πρώτιστα, καὶ ὕπνου, λαγνείης τε,
Καὶ θυμοῦ. πρήξεις δ' αἰσχρόν ποτε μήτε μετ' ἄλλου,

12 *Sitque pudor tuus ob temetipſum major, quam pudor, quem habeas ob quemvis alium.*

Μήτ' ἰδίῃ. πάντων δὲ μάλιςτ' αἰσχύνεο σαυτόν.

13 *Neceſſe deinde eſt, ut teipſum ſtudioſum reddas æquitatis in ſermone tuo, & in beneficentia tua.*

Εἶτα δικαιοσύνην ἀσκεῖν ἔργῳ τε λόγῳ τε.

14 *Neque concites teipſum ad patrandum facinus aliquod ſine diſcretione.*

Μηδ' ἀλογίςως σαυτὸν ἔχειν περὶ μηδὲν ἔθιζε.

15 *Verùm noris, quod mori decretum eſt omnibus hominibus, haud ambiguè.*

15 Ἀλλὰ γνῶθι μὲν ὡς θανέειν πέπρωται ἅπασι.

16 *Quoad opes autem, ex æquo modum iis adhibeto, colligendo eas ſuo tempore, & abſumendo eas ſuo tempore.*

Χρήματα δ' ἄλλοτε μὲν κτᾶσθαι φιλεῖ, ἄλλοτ' ὀλέσθαι.

17 *Et quantum ad ea quæ eveniunt hominibus ex cauſis indicantibus cauſas cœleſtes;* 18 *patienter ferto quæ accident tibi ab illis, abſque ut obmurmures.*

Ὅσσα τε δαιμονίῃσι τύχαις βροτοὶ ἄλγε' ἔχουσιν,
Ὧν ἂν μοῖραν ἔχῃς, πρᾴως φέρε, μηδ' ἀγανάκτει.

19 *Imo ſtude potiùs iis blandiri pro modo facultatis tuæ.*

Ἰᾶσθαι δὲ πρέπει καθόσον δύνῃ, ὧδε δὲ φράζευ.

لَكَ أَنْ تَعْلَمَ (٢٠) أَنَّ مَا يَنُوبُ ٱلْأَخْيَارَ مِنَ ٱلنَّاسِ مِنْ هٰذِهِ
ٱلْأَشْيَاءِ لَيْسَ بِٱلْكَثِيرِ * (٢١) وَإِذَا سَمِعْتَ مِنْ كَلَامِ ٱلنَّاسِ
ٱلْكَثِيرَ جَيِّدَهُ وَرَدِيئَـهُ (٢٢) فَلَا تَمْتَعِضْ مِنْهُ وَلَا تُجْهِدَنَّ
نَفْسَكَ عَلَى ٱلْاِمْتِنَاعِ مِنِ ٱسْتِمَاعِهِ (٢٣) وَإِنْ سَمِعْتَ كَذِبًا (٢٤) فَهَوِّنْ
عَلَى نَفْسِكَ ٱلصَّبْرَ عَلَيْهِ * وَمَا أَنَا قَايِلُهُ فَأَجْرِ أَمْرَكَ عَلَيْهِ
فِي كُلِّ مَا تَسْتَعْمِلُهُ * (٢٥) لَا يَحْمِلَنَّكَ أَحَدٌ بِكَلَامٍ وَلَا بِفِعْلٍ
(٢٦) عَلَى أَنْ تَفْعَلَ مَا لَيْسَ بِجَمِيلٍ وَلَا أَنْ تَتَفَوَّهَ بِهِ * (٢٧) وَرَوِّ
قَبْلَ ٱلْفِعْلِ كَيْمَا لَا تُعَابَ فِي فِعْلِكَ * (٢٨) وَٱحْذَرْ أَنْ تَقُولَ
أَوْ تَفْعَلَ مَا يُسْتَجْهَلُ مِنْكَ * (٢٩) بَلْ إِنَّمَا يَنْبَغِي أَنْ تَقْتَصِرَ
فِيمَا تَفْعَلُهُ عَلَى مَا لَمْ يَعُدْ بِٱلضَّرَرِ عَلَيْكَ * (٣٠) وَلَا تَفْعَلَنَّ
فِعْلًا وَأَنْتَ جَاهِلٌ بِهِ بَلْ تَعَرَّفْ فِي كُلِّ حَالٍ وَفِي كُلِّ وَاحِدٍ مِنَ
ٱلْأَفْعَالِ (٣١) مَا يَجِبُ أَنْ تَفْعَلَهُ فَإِنَّكَ حِينَئِذٍ تُسَرُّ بِمُعَاشِكَ *
(٣٢) وَلَا يَنْبَغِي أَنْ تُهْمِلَ أَمْرَ صِحَّةِ بَدَنِكَ * (٣٣) لَكِنْ تُعْنَى
بِٱلطَّعَامِ وَٱلشَّرَابِ وَٱلْقَصْدِ فِيهِمَا وَبِٱنْتِصَافِ ٱلرِّيَاضَةِ * (٣٤) وَإِنَّمَا
أَعْنِي

Et oportet te ſcire, 20 ea quæ accidunt probis hominibus ex iſtis rebus, non eſſe ita multa.

20 Οὐ πάνυ τοῖς ἀγαθοῖς τούτων πολὺ μοῖρα δίδωσι.

21 Et ſi quando audiveris de ſermone hominum multum quod & bonum ſit & pravum, 22 neque iraſcere ideò, neque adeò multùm labora te cohibere ab auſcultatione ejus.

Πολλοὶ δ' ἀνθρώποισι λόγοι δειλοί τε καὶ ἐσθλοὶ
Προσπίπτουσ', ὧν μήτ' ἐκπλήσσεο, μήτ' ἄρ' ἐάσῃς

23 Sique audiveris mendacium, 24 facilem tibi reddito patientiam contra illud. Quæ verò nunc dicturus ſum, iis operam etiam dato in omnibus quæ agenda ſuſcipies.

Εἴργεσθαι σαυτόν. ψεῦδος δ' ἢν πέρ τι λέγηται
Πράως εἶχ'. ὃ δέ τοι ἐρέω, ἐπὶ παντὶ τελείσθω.

25 Non adducat te eò aliquis, ſive verbis ſive factis, 26 ut committas quod non ſit honeſtum, aut ut verba de eo facias.

25 Μηδεὶς μήτε λόγῳ σε παρείπῃ, μήτε τι ἔργῳ,
Πρῆξαι μηδ' εἰπεῖν ὅ,τι τοι μὴ βέλτερόν ἐστι

27 Adverte autem animum ante opus, ne ſit quicquam indecens in actione tua.

Βουλεύου δὲ πρὸ ἔργου, ὅπως μὴ μωρὰ πέληται.

28 Et cave dicas aut facias quod ſtultum eſſe de te cenſeatur.

Δειλοῦ τοι πρήσσειν τε λέγειν τ' ἀνόητα πρὸς ἀνδρός·

29 Sed contra decet ut conatum ſiſtas in rebus agendis circa id quod non afferat noxam tibi.

Ἀλλὰ τάδ' ἐκτελέειν ἅ σε μὴ μετέπειτ' ἀνιήσῃ.

30 Neque agas rem aliquam, ſi es ignarus ejus. Verùm cùm ſtudio prius intelligas omni tempore & in unaquâque rerum 31 quid conveniat te agere. Ita enim tunc lætificaberis in vita tua.

30 Πρῆσσε δὲ μηδὲν τῶν μὴ ἐπίστασαι. ἀλλὰ διδάσκου
Ὅσα χρεών· καὶ τερπνότατον βίον ὧδε διάξεις·

32 Neque oportet te prætermittere negotium ſanitatis tui corporis, 33 ſed curam habebis cibi, potus, & recti modi in utroque, juſti item exercitii.

Οὐδ' ὑγιείης τῆς περὶ σῶμ' ἀμέλειαν ἔχειν χρή,
Ἀλλὰ ποτοῦ τε μέτρον, καὶ σίτου. γυμνασίων τε

34 Denoto autem per modum id, quod non nocuerit.

Ποιεῖσθαι. μέτρον δὲ λέγω τόδ', ὃ μή σ' ἀνιήσῃ.

35 Aſſue-

أَعْنِي بِٱلْقَصْدِ مَا لَمْ يَضُرَّ ＊ (35) وَعَوِّدْ نَفْسَكَ أَنْ يَكُونَ تَدْبِيرُكَ تَدْبِيرًا نَقِيًّا غَيْرَ مُضْطَرِبٍ ＊ (36) وَٱحْذَرْ أَنْ تَفْعَلَ مَا يَجْلِبُ عَلَيْكَ ٱلْحَسَدَ ＊ (37) وَلَا تَكُنْ مِتْلَافًا بِمَنْزِلَةِ مَنْ لَا خِبْرَةَ لَهُ بِمَا فِي يَدِهِ ＊ (38) وَلَا تَكُنْ أَيْضًا شَحِيحًا فَتَخْرُجَ عَنِ ٱلْحُرِّيَّةِ بَلِ ٱلْأَفْضَلُ فِي ٱلْأُمُورِ كُلِّهَا هُوَ ٱلْقَصْدُ فِيهَا ＊ (39) وَلْيَكُنْ مَا تَفْعَلُهُ مَا لَا يَعُودُ بِٱلضَّرَرِ عَلَيْكَ فَٱسْتَعْمِلِ ٱلْفِكْرَ قَبْلَ ٱلْعَمَلِ ＊ (40) وَلَا تُسَاعِدْ عَيْنَكَ عَلَى ٱلنَّوْمِ (41) قَبْلَ أَنْ تَتَصَفَّحَ كُلَّ وَاحِدٍ مِنَ ٱلْأَفْعَالِ ٱلَّتِي فَعَلْتَهَا فِي نَهَارِكَ أَجْمَعَ (42) فَتَقِفَ قَبْلَ نَوْمِكَ عَلَى ٱلْمَوَاضِعِ ٱلَّتِي تَجَاوَزْتَ فِيهِ مَا يَنْبَغِي أَنْ كُنْتَ فَعَلْتَ ذَلِكَ وَعَلَى مَا فَعَلْتَهُ مِمَّا كَانَ يَجِبُ أَلَّا تَفْعَلَهُ وَعَلَى مَا كَانَ يَجِبُ أَنْ تَفْعَلَهُ فَلَمْ تَفْعَلْهُ (43) وَٱبْدَأْ فِي ذَلِكَ مِنْ أَوَّلِ مَا فَعَلْتَهُ وَٱجْرِ فِي تَفَقُّدِكَ لِذَلِكَ إِلَى آخِرِ مَا فَعَلْتَهُ ＊ (44) فَمَتَى كُنْتَ قَدْ أَتَيْتَ مَكْرُوهًا فَلْيَدْعُرْكَ وَمَتَى كُنْتَ قَدْ أَتَيْتَ رَضِيًّا فَلْيُبْهِجْكَ (45) فَعَلَى هَذَا فَلْيَكُنْ حِرْصُكَ

35 *Aſſuefacito te, ut ſit victus tui ratio munda, & incorrupta.*

35 Εἴθιζε δὲ δίαιταν ἔχειν καθάρειον, ἄθρυπτον·

36 *Et cave facias id quod contrahat tibi invidiam.*

Καὶ πεφύλαξό γε ταῦτα ποιεῖν ὁπόσα φθόνον ἴσχει.

37 *Neque ſis prodigus inſtar ejus qui notitiam non habet rerum quæ ſunt in manu ejus.*

Μὴ δαπανᾷν παρὰ καιρὸν, ὁποῖα καλῶν ἀδαήμων,

38 *Neque etiam ſis avarus ita ut diſcedas ab ingenii liberalitate. Præſtantiſſimum verò in rebus omnibus eſt rectus modus earum.*

Μηδ' ἀνελεύθερος ἴσθι· μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον·

39 *Sint ea quæ agis talia, ut non adducant nocumentum tibi. Itaque adhibè meditationem ante opus.*

Πρῆσσε δὲ ταῦθ' ἅ σε μὴ βλάψῃ, λόγισαι δὲ πρὸ ἔργου.

40 *Neque concilia oculis tuis ſomnum,* 41 *priùs quàm attentè contempleris unumquodque eorum operum, quæ feciſti in toto illo die tuo.*

40 Μηδ' ὕπνον μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι προσδέξασθαι,

Πρὶν τῶν ἡμερινῶν ἔργων τρὶς ἕκαστον ἐπελθεῖν·

42 *Expende autem ante ſomnum tuum loca in quibus prætergreſſus es id quod te oportuiſſet facere; illud etiam quod feciſti ex rebus quas decuiſſet te non facere, atque id quod decuiſſet te facere, nec feciſti tamen.*

Πῆ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;

43 *Initium autem fac in hoc à primo eorum quæ feciſti, & progredere in tua rerum iſtarum exploratione uſque ad poſtremum eorum quæ feciſti.*

Ἀρξάμενος δ' ἀπὸ πρώτου, ἐπέξιθι. καὶ μετέπειτα,

44 *Et, ſi quando perpetraveris quod deteſtandum eſt, metum id tibi incutiat; ſi quando etiam perpetraveris quod ſit placitum, hilarem id te reddat.*

Δειλὰ μὲν ἐκπρήξας, ἐπιπλήσσεο· χρηστὰ δὲ, τέρπου.

45 *Ad iſta quidem adhibendum eſt ſtudium tuum, & in iis labor ſuſtinen-*

45 Ταῦτα πόνει, ταῦτ' ἐκμελέτα, τούτων χρὴ ἐρᾶν σε.

جِرْصُكَ وَفِيهَا دُؤُوبُكَ وَإِلَيْهَا فَٱصْرِفْ هِمَّتَكَ * (46) فَإِنَّهَا
تُوطِئُ لَكَ مَا يُرَقِّيكَ إِلَى ٱلْفَضِيلَةِ ٱلْإِلَاهِيَّةِ * (47) إِيْ
وَٱلَّذِي وَهَبَ لِأَنْفُسِنَا (48) ٱلْيَنْبُوعَ ذَا ٱلْأَرْبَعِ مِنَ ٱلطَّبِيعَةِ
ٱلَّتِي لَا تَفْتُرُ * مَتَى ٱلْتَمَسْتَ فِعْلًا مِنَ ٱلْأَفْعَالِ (49) فَٱبْدَأْ
بِٱلْٱبْتِهَالِ إِلَى رَبِّكَ بِٱلنُّجْحِ فِيهِ فَإِنَّكَ إِذَا لَزِمْتَ ذَلِكَ
وَلَمْ تُخَالِفْ هَذِهِ ٱلْوَصَايَا (50) وَقَفْتَ عَلَى كُنْهِ مَا يَجْرِي
عَلَيْهِ ٱلْأَمْرُ فِي تَدْبِيرِ ٱللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَأَوْلِيَائِهِ وَفِينَا مَعْشَرِ
ٱلنَّاسِ (51) مَا مِنْهُ زَائِلٌ فِي ٱلْوَاحِدِ بَعْدَ ٱلْوَاحِدِ وَمَا مِنْهُ ثَابِتٌ
(52) وَعَلِمْتَ مَا قُدِّرَ مِنْ مَجْرَى ٱلطَّبِيعَةِ فِي كُلِّ شَيْءٍ عَلَى
مِثَالٍ وَاحِدٍ (53) كَيْمَا لَا تَرْجُوا مَا لَا يُرْجَى * (54) وَعَلِمْتَ
إِنَّ ٱلنَّاسَ بِشَقَاءِ جَدِّهِمْ ٱلَّذِي ٱخْتَارُوهُ لِأَنْفُسِهِمْ بِإِرَادَتِهِمْ
(55) فِي حَدِّ مَنْ يُرْثَى لَهُمْ إِنْ كَانُوا مُشْرِفِينَ عَلَى ٱلْخَيْرَاتِ
وَهُمْ لَا يَقِفُونَ عَلَيْهَا (56) وَلَا يَتَعَقَّدُونَ أَنْفُسَهُمْ فَبِمَا بُلُوا بِهِ
فَإِنَّ ٱلشَّاذَّ مِنَ ٱلنَّاسِ يَتَهَيَّأُ لَهُ ٱسْتِنْقَاذُ نَفْسِهِ مِنَ ٱلشُّرُورِ *
(57) وَإِنَّ

dus eſt tibi, itaque ad ea convertito appetitum tuum.

46 *Præbebunt enim tibi quod extollet te ad virtutem Divinam;* 47 *ne per eum, qui præbuit animabus noſtris* 48 *fontem quaternarium ex Naturâ quæ non langueſcit. Cum cupis agere rem aliquam,* 49 *incipe à precibus enixe fundendis coram Domino tuo pro facilitate ejus rei. Si enim diligenter in eo continuaveris, neque contra hæc præcepta feceris,* 50 *intelliges rationem eorum juxta quæ procedit negotium, tum in regimine DEI Ter Optimi-Maximi, ejuſque Amicorum, tùm etiam apud nos, cætum, hominum,* 51 videlicet, *quid de iis ſit evanidum, in uno poſt aliud,* (id eſt, in ſingulis) *& quid de iis ſit permanens.*

52 *Cognoſceſque id, quod determinatum eſt de curſu Naturæ, in omni re eſſe ad ſimilitudinem unam,* 53 *ut ne ſperes id quod non ſperandum eſt.*

54 *Cognoſces etiam, quod homines ſint infelices in ſtatu, quam elegerunt ſibi ipſis voluntate ſua,* 55 *in ſtatu videlicet eorum, qui deplorandi ſunt quòd, cum prope adſint Bonis, non intelligant ea,* 56 *neque examinent ſecum id, quo pertentantur; Vtique rarus eſt inter homines cui perficitur liberatio ſua à malis.*

Ταῦτά σε τῆς θείης ἀρετῆς εἰς ἴχνια
θήσει.
Ναὶ μὰ τὸν ἁμετέρᾳ ψυχᾷ παρα-
δόντα τετρακτὺν,
Παγὰν ἀενάου φύσεως· ἀλλ' ἔρχευ
ἐπ' ἔργον,
Θεοῖσιν ἐπευξάμενος τελέσαι· τού-
των δὲ κρατήσας,
50 Γνώσῃ ἀθανάτων τε θεῶν, θνη-
τῶν τ' ἀνθρώπων
Σύστασιν, ᾗ τε ἕκαστα διέρχεται, ᾗ
τε κρατεῖται·
Γνώσῃ δ' ᾗ θέμις ἐστὶ, φύσιν περὶ
παντὸς ὁμοίην.
Ὥστε σε μήτε ἄελπτ' ἐλπίζειν μήτε
τι λήθειν.
Γνώσῃ δ' ἀνθρώπους αὐθαίρετα πή-
ματ' ἔχοντας.
55 Τλήμονας. οἵ τ' ἀγαθῶν πέλας
ὄντων, οὐκ ἐσορῶσιν,
Οὔτε κλύουσι λύσιν δὲ κακῶν παῦροι
συνίσασι.

57. Id

(٥٧) وَإِنَّ مَا بَلْوَابِهِ مِنْ ذٰلِكَ هُوَ ٱلَّذِي يَقْدَحُ فِي قُلُوبِهِمْ
وَأَذْهَانِهِمْ (٥٨) فَهُمْ يَتَقَلَّبُونَ فِي ٱلشَّرِّ بِمَنْزِلَةِ مَا تَدَحْرَجَ فِي
ٱلْأَوْقَاتِ ٱلْمُخْتَلِفَةِ إِلَى آفَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ وَإِلَى أَحْوَالٍ مُخْتَلِفَةٍ
فَيَقَعُونَ فِي شُرُورٍ لَا إِحْصَآءَ لَهَا * (٥٩) وَذٰلِكَ أَنَّ ٱلْأَمْرَ ٱللَّازِمَ
لِلْغَرِيزَةِ يَجْبِثُهُ يُذْكِي وَهُوَ لَا يَشْعُرُ * (٦٠) وَقَدْ يَنْبَغِي أَلَّا يُسَاعَدَ
بَلْ يُهْرَبَ مِنْهُ بِإِظْهَارِ ٱلْإِسْتِخْذَآءِ لَهُ (٦١) أَيُّهَا ٱلْأَبُ ٱلْوَاهِبُ
لِلْحَيَاةِ حَقًّا أَقُولُ إِنَّكَ لَقَادِرٌ عَلَى أَنْ تَدْفَعَ عَنْهُمْ بَلَايَا كَثِيرَةً
(٦٢) إِنْ أَظْهَرْتَ لَهُمُ ٱلسَّكِينَةَ ٱلَّتِي جَعَلْتَهَا فِيهِمْ * (٦٣) لَكِنَّكَ
أَنْتَ أَيُّهَا ٱلْإِنْسَانُ يَنْبَغِي لَكَ أَنْ تَتَشَجَّعَ إِنْ كَانَ فِي ٱلْإِنْسَانِ
جِنْسٌ إِلٰهِيٌّ (٦٤) وَٱلطَّبِيعَةُ ٱلْإِلٰهِيَّةُ تَقُودُهُ إِلَى ٱلْوُقُوفِ عَلَى
كُلِّ وَاحِدٍ مِنَ ٱلْأَشْيَآءِ (٦٥) ٱلَّتِي إِنْ نِلْتَ مِنْهَا حَظًّا مِنَ
ٱلْحُظُوظِ وَلَزِمْتَ مَا أُشِيرُ بِهِ عَلَيْكَ (٦٦) وَشَفَيْتَ نَفْسَكَ مِنْ
هٰذِهِ ٱلْأَوْصَابِ وَٱلْأَضْغَاثِ نَجَوْتَ سَالِمًا * (٦٧) لٰكِنِ
ٱشْبَعْ مِنَ ٱلْأَطْعِمَةِ ٱلَّتِي ذَكَرْنَاهَا وَٱجْعَلِ ٱمْتِحَانَكَ لَهَا
تَزْكِيَةً

57 *Id enim per quod tentantur ex iſtis, illud eſt quod vitii arguit corda eorum & cogitationes eorum,* 58 *unde verſantur in Malo ad modum rei, quæ devolvitur temporibus diverſis ad anguſtias diverſas & ad diſpoſitiones diverſas, & ita incidunt in Mala, quibus nulla eſt enumeratio.*

Τοίη μοῖρα βροτῶν βλάπτει φρένας· οἱ δὲ κυλίνδροις
Ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλα φέρονται, ἀπείρονα πήματ' ἔχοντες·

59 *Et iſtud, quia res ea, quæ inſeparabiliter adhæret Naturæ pravitate ſua, cladem affert, & ille non animadvertit.*

Λυγρὴ γὰρ συνοπαδὸς ἔρις βλάπτουσα λέληθεν

60 *Convenit autem, eam non foveri: Sed fugienda eſt, oſtendendo demiſſionem erga eam.*

60 Σύμφυτος, ἣν οὐ δεῖ προσάγειν, εἴκοντα δὲ φεύγειν·

61 *O Pater, largitor vitæ, veriſſimum quidem dico, quod Tu Potens ſis avertere ab eis afflictiones multas,* 62 *ſi patefeceris eis Tranquillitatem quam conſtituiſti in ipſis.*

Ζεῦ πάτερ ἦ πολλῶν γε κακῶν παύσειας ἅπαντας,
Ἢ πᾶσιν δείξαις οἵῳ τῷ δαίμονι χρῶνται.

63 *Veruntamen Tu, ô Homo, oportet ut animosè te geras, quandoquidem ſit in homine genus Divinum,* 64 *& Natura Divina eum ducat ad cognitionem ſingularum rerum.*

Ἀλλὰ σὺ θάρσει, ἐπεὶ θεῖον γένος ἐστὶ βροτοῖσιν,
Οἷς ἱερὰ προφέρουσα φύσις δείκνυσιν ἕκαστα.

65 *De quâ ſi nactus fueris donarium aliquod, ſique ſedulo inſtiteris iis, quæ edico tibi,* 66 *atque ſanaveris animam tuam ab iſtis ægritudinibus & perturbationibus, evades ſalvus.*

65 Ὧν εἴ σοί τι μέτεστι, κρατήσεις ὧν σε κελεύω,
Ἐξακέσας, ψυχὴν δὲ πόνων ἀπὸ τῶν δὲ σαώσεις·

67 *Satiatus autem eſto iis cibis, quos memoravimus, & pone probationem quâ probes eos purificationem ani-*

Ἀλλ' εἴργου βρωτῶν ὧν εἴπομεν, ἔν τε καθαρμοῖς,

تَزْكِيَةُ ٱلنَّفْسِ (68) وَتَخْلِيَةُ أَمْرِهَا مِنْ جَسَدِهَا وَخَبِّرِ
ٱلنَّاسَ بِمَا تَقِفُ عَلَيْهِ فِي وَاحِدٍ وَاحِدٍ * (69) وَٱجْعَلِ ٱلْقَيِّمَ
ٱلْمُشْرِفَ عَلَي ذٰلِكَ ٱلتَّمْيِيزَ ٱلصَّحِيحَ * (70) فَإِنَّكَ عِنْدَ ذٰلِكَ
إِذَا فَارَقْتَ هٰذَا ٱلْبَدَنَ حَتَّي تَصِيرَ مُخَلًّي (72) تَكُونُ عِنْدَ
ذٰلِكَ سَابِحًا غَيْرَ عَائِدٍ إِلَي ٱلْإِنْسِيَّةِ وَلَا قَابِلٍ لِلْمَوْتِ *

تَمَّتْ وَصَايَا فِيثَاغُورَسَ ٱلَّتِي ذَكَرَ جَالِينُوسُ أَنَّهُ كَانَ
يَقْرَأُهَا فِي طَرَفَيْ كُلِّ نَهَارٍ *
وَٱللّٰهُ مَحْمُودٌ

mæ, 68 *& dimiſſionem captivitatis ejus è ſuo corpore. Prædica etiam hominibus ea quæ compræhendes in ſingulis.*
69 *Et ſtatue Moderatorem, qui inſtet iſti negotio, Iudicium ſanum.*
70 *Tu vero deinde, quando ſejunxeris te ab hoc corpore, eouſque ut fias Liber*, 71 *eris tunc cibis abſtinens, non reverſurus ad humanam ſocietatem, neque capax mortis.*

Ἔντι λύσει ψυχῆς κεῖνον, καὶ φρά-
ζευ ἕκαστα,
Ἡνίοχον γνώμην στήσας καθύπερ-
θεν ἀρίστην.
70 Ἢν δ' ἀπολείψας σῶμα ἐς
αἰθέρ' ἐλεύθερον ἔλθῃς,
Ἔσσεαι ἀθάνατος θεὸς ἄμβροτος,
οὐκ ἔτι θνητός.

Finiunt præcepta Pythagoræ, quas refert Galenus recitaſſe ſe ſub initium & finem cujuſque diei.

LAUS DEO.

Τέλος τῶν χρυσῶν ἐπῶν τοῦ Πυθαγόρου.

B

لُغْزُ قَابُسَ صَاحِبِ أَفْلَاطُن

وَهُوَ أَشْبَهُ شَيٍ بِأَمْرِ ٱلْعَالَمِ وَمَا فِيهِ وَمَا يَجِبُ أَنْ
يَعْمَلَ فِيهِ ٱلْعَاقِلُ حَتَّي يَسْعَدَ ٱلسَّعَادَةَ
ٱلتَّامَّةَ وَيَنْجُو مِنَ ٱلشُّرُورِ ٱلَّتِي
فِيهِ

ÆNIGMA CEBETIS,

Amici Platonis.

Eſt autem aliquid ſimile negotio mundi, ac rebus, quæ in illo ſunt, quaſque convenit in illo agere Sapientem, ut beatus ſit beatitudine perfectâ, & liberetur à malis, quæ in illo ſunt.

بِسْمِ ٱللّٰهِ ٱلرَّحْمَانِ ٱلرَّحِيمِ

ذَكَرَ قَابِسُ ٱلْأَفْلَاطُونِيُّ ٱلْمَنْسُوبُ إِلَى سُقْرَاطَ أَمْرَ لَوْحٍ وَجَدَهُ مَوْضُوعًا فِي هَيْكَلٍ كَانَ مَنْسُوبًا إِلَى زُحَلَ فِيهِ لُغْزٌ يَدُلُّ عَلَى هُدًى *

قَالَ قَابِسُ بَيْنَمَا نَحْنُ نَمْشِي فِي هَيْكَلِ زُحَلَ وَنَتَأَمَّلُ مَا فِيهِ مِنْ أَصْنَافِ ٱلْهُدَى إِذْ بَصُرْنَا فِي مُقَدَّمِ ٱلْهَيْكَلِ بِلَوْحٍ مَوْضُوعٍ فِيهِ رَسْمُ صُورَةٍ مَلْغُوزَةٍ لُغْزًا خَفِيًّا لَمْ نَصِلْ بِأَفْهَامِنَا إِلَى ٱلْمَذْهَبِ فِيهَا مَا هُوَ لِأَنَّهَا لَمْ نَحْسِبْهَا تَدُلُّ عَلَى أَنَّهَا صُورَةُ مَدِينَةٍ وَلَا صُورَةُ هَيْكَلٍ وَلَا صُورَةُ عَسْكَرٍ وَهَذِهِ صِفَتُهَا * كَانَ رُسِمَ فِي ٱللَّوْحِ حَظِيرَةٌ فِي دَاخِلِهَا حَظِيرَتَانِ أُخْرَيَانِ أَحَدُهُمَا أَكْبَرُ مِنَ ٱلْأُخْرَى وَرَأَيْنَا ٱلْحَظِيرَةَ ٱلْكُبْرَى لَهَا

IN NOMINE DEI MISERATORIS Miſericordis.

Enarrat Cebes Platonicus, qui etiam dicitur Socraticus, Argumentum Tabulæ, quam invenit collocatam in templo Saturni, & continentem Ænigma, quod rectam vivendi normam deſignat.

INterea dum deambulamus, inquit Cebes, in templo Saturni, ac intentè inſpicimus quicquid in eo erat variorum donariorum, conſpeximus fortè in anteriore parte templi Tabulā collocatam, in quâ pictura erat imaginis abſtruſo ænigmate exaratæ, nec poteramus intellectu noſtro aſſequi ratio ejus quę eſſet. Non enim putabamus eam ſignificare, quod eſſet urbis, aut tēpli, aut caſtrorum imago. Hæc autem erat figura ejus. Depictum erat in Tabulâ ſeptum intra quod ſepta duo alia erant, quorum alterum majus erat altero. Et vidimus ſeptum maxi-

ΚΕΒ. ΘΗΒ. ΠΙΝΑΞ.

Ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες ἐν τῷ τοῦ Κρόνου ἱερῷ, ἐν ᾧ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἀναθήματα ἐθεωροῦμεν. ἀνέκειτο δὲ καὶ πίναξ τίς ἔμπροσθε τοῦ νεώ, ἐν ᾧ ἦν γραφή τις ξένη, καὶ μύθους ἔχουσα ἰδίους, οὓς οὐκ ἠδυνάμεθα συμβαλεῖν τίνες καὶ πόθεν ἦσαν. οὔτε γὰρ πόλις ἐδόκει ἡμῖν εἶναι τὸ γεγραμμένον, οὔτε στρατόπεδον, ἀλλὰ περίβολος ἦν, ἐν αὑτῷ ἔχων ἑτέρους περιβόλους δύο, τὸν μὲν μείζω, τὸν δὲ ἐλάττω. ἦν δὲ καὶ πύλη ἐπὶ τοῦ πρώτου περιβόλου. περὶ δὲ

لَهَا بَابٌ كَأَنَّ عَلَيْهِ جَمْعًا كَثِيرًا مِنَ ٱلرِّجَالِ وَمِنْ دَاخِلِ تِلْكَ ٱلْحَظِيرَةِ جَمْعٌ كَثِيرٌ مِنَ ٱلنِّسَاءِ وَعَلَى هَذَا ٱلْبَابِ رَجُلٌ شَيْخٌ وَاقِفٌ كَأَنَّهُ يُومِئُ إِلَى جَمْعِ ٱلرِّجَالِ بِشَيْءٍ لَا نَدْرِي مَا هُوَ ❊ فَمَكَثْنَا حِينًا مِنَ ٱلدَّهْرِ مُتَحَيِّرِينَ يَسْأَلُ بَعْضُنَا بَعْضًا عَمَّا يَخْطُرُ بِبَالِهِ وَمَا يَسْنَحُ لَهُ مِنْ ذَلِكَ ٱلْمِثَالِ ❊ وَلَمَّا سَمِعَ ذَلِكَ بَعْضُ ذَوِي ٱلْفَهْمِ مِمَّنْ كَانَتْ لَهُ عِنَايَةٌ بِٱلْمُسْتَرْشِدِينَ أَقْبَلَ عَلَيْنَا فَقَالَ لَا يَغْلُظَنَّ عَلَيْكُمْ مَعَاشِرَ ٱلْغُرَبَاءِ مَا دَخَلَكُمْ مِنَ ٱلْحَيْرَةِ فِي أَمْرِ هَذِهِ ٱلصُّورَةِ فَإِنَّ كَثِيرًا مِنْ أَهْلِ هَذَا ٱلْبَلَدِ لَا يَعْرِفُونَ مَا يَدُلُّ عَلَيْهِ هَذَا ٱللُّغْزُ وَذَلِكَ أَنَّ هَذَا ٱلْهَدْيَ لَيْسَ أَهْلُ هَذَا ٱلْبَلَدِ قَرَّبُوهُ بَلْ رَجُلٌ طَرَقَنَا مُنْذُ زَمَنٍ طَوِيلٍ مِنْ أَرْضِ غُرْبَةٍ مِنْ بِلَادِ لَاقَاذَامُونِيَا كَانَ مُبَرِّزًا فِي ٱلْحِكْمَةِ فَأَهْدَى هَذِهِ ٱلصُّورَةَ قُرْبًا بِٱلزُّحَلَ ❊ قَالَ قَابِسُ فَقُلْتُ لَهُ هَلْ رَأَيْتَ هَذَا ٱلرَّجُلَ ٱلَّذِي ذَكَرْتَهُ ❊ قَالَ إِبْرَقْلِيسُ إِي لَعَمْرِي لَقَدْ رَأَيْتُهُ وَلَزِمْتُهُ وَشَاهَدْتُ رَجُلًا عَظِيمَ ٱلشَّأْنِ

mum habere portam, ad quam veluti multa virorum turba erat. Et intra illud ſeptum erat multa turba mulierum. Ad eandē portam vir quidam ſenex aſtabat, aliquid quaſi innuens virorum turbæ, nobis haud intelligentibus, quid id eſſet. Immorati igitur ſumus aliquantum temporis attoniti, quærente alio noſtrorum alium, quid corde ſuo cogitaret, quidve in mentem ei veniret ex iſto ſimulacro. Et cum audiret id quidam cordatior ex iis qui curam ſtudioſorum habebant, convertit ſe ad nos & dixit. Ne ingraveſcat, ô turba peregrinorum, qui vos invaſit ſtupor circa negotium hujus imaginis. Utique multi è populo hujus civitatis ignorant, quid ſignificet hoc ęnigma; atque iſtud quia hoc donarium inquilini huius civitatis non conſecrarunt, ſed vir quidam ad nos ſe recepit olim ex terrâ peregrinâ regionis Lacedæmoniorum. Is erat eximius in Sapientiâ, & dono obtulit hanc imaginem ut Saturno ſacra eſſet. Tum ego, inquit Cebes, eum ſic affatus ſum. Vidiſtine tu virum hunc, cuius mentionem injeciſti? Ita eſt, per vitam meam, reſpondit Hercules, vidi eum, & adhæſi ei, perſpectumque habui fuiſſe virum magnæ indo-

τῇ πύλῃ, ὄχλος ἐδόκει ἡμῖν πολὺς ἐφεστάναι. ἔνδον δὲ τοῦ περιβόλου, πλῆθός τι γυναικῶν ἑωρᾶτο. ἐπὶ δὲ τῆς εἰσόδου τῆς πρώτης πυλῶνος καὶ περιβόλου, γέρων τις ἑστὼς, ἔμφασιν ἐποίει, ὡς προστάττων τι τῷ εἰσιόντι ὄχλῳ. ἀπορούντων δὲ ἡμῶν περὶ τῆς μυθολογίας πρὸς ἀλλήλους πολὺν χρόνον, πρεσβύτης τις παρεστὼς· οὐδὲν δεινὸν πάσχετε, ὦ ξένοι, ἔφη, ἀποροῦντες περὶ τῆς γραφῆς ταύτης. οὐ γὰρ τῶν ἐπιχωρίων πολλοὶ ἴσασι, τί ποτε αὕτη ἡ μυθολογία δύναται. οὐδὲ γάρ ἐστι πολιτικὸν ἀνάθημα. ἀλλὰ ξένος τις πάλαι ποτὲ ἀφίκετο δεῦρο, ἀνὴρ ἔμφρων, καὶ δεινὸς περὶ σοφίαν, λόγῳ δὲ καὶ ἔργῳ Πυθαγόρειόν τινα καὶ Παρμενίδειον ἐζηλωκὼς βίον, ὅς τό, τε ἱερὸν τοῦτο, καὶ τὴν γραφὴν ἀνέθηκε τῷ Κρόνῳ. πότερον οὖν, ἔφην ἐγὼ, καὶ αὐτὸν τὸν ἄνδρα γιγνώσκεις ἑωρακώς; καὶ ἐθαύμασά γε, ἔφη, αὐτὸν πολὺν

ٱلشَّانِ وسمعته يذكر أشياء جليلة وكثر عجبي منه
لحداثة سنه فمنه سمعت ما يدل عليه هذا ٱللغز ؛
قال قابس فقلت له سألتك بٱلله معطي ٱلحياة إن
لم يكن لك شغل يقطعك فٱقصص علينا ما سمعت منه
في تفسير هذا ٱللغز فإن أنفسنا شديدة ٱلتطلع إليه ؛
قال ايرقليس ما أبخل بذلك أيها ٱلغرباء غير أنه
ينبغي أولا أن تسمعوا مني ما في تفسير هذا ٱللغز
من ركوب ٱلخطر ؛ قال قابس كأنك تقول ماذا ؛
قال ايرقليس اذا سمعتم ما أقوله فإن أنتم فهمتموه
ووعيتموه كنتم عقلاء سعداء وإلا صرتم جهلة
أشقياء لا علم لكم بتصرف ٱلمعاش فإن تفسير هذا
ٱللغز يجري مجري لغز سفينكس ٱلذي كانت تلقيه
علي ٱلناس فمن فطن له تخلص ومن لم يفطن له
قتلته فعلي هذا ٱلنحو يجري ٱلأمر في هذا ٱلتفسير
فإن سفينكس كانت تلقي علي ٱلناس لغزا غير مفهوم
وهو هذا * ما ٱلخير وما ٱلشر وما ٱلذي لا خير

هو

indolis. Audivi eum narrare res præclaras, & multa fuit admiratio mea de eo, ob primitias annorum eius. Ex eo denique audivi etiam ea, quorum ſignificationem habet hoc ænigma. Tum ego, rogo te, inquam, per DEUM vitæ datorem, niſi ſit occupatio, quæ te diſtrahat, enarra nobis quæ audiviſti ab eo de expoſitione huius ænigmatis. Animi enim noſtri intenſiſſimi ſunt ejus explorationi. Ad quæ ille: Haud ero tenacior illius rei, ô advenæ, præterquam quod oporteat primum ut audiatis ex me, quantum in expoſitione huius ænigmatis diſcrimen adeatur. Tum ego rurſus. Prout tu dicis, quod nam? Ubi audiveritis, inquit, quod dicam, ſi deinde id intelligatis, atq; obſervetis, prudentes eritis ac fælices: ſin minus; fietis dementes ac miſeri, neque ſcibitis uſum aut converſationem vitæ. Nam explicatio hujus ænigmatis ſucceſſum eundem habet cum ænigmate Sphyngis, quod illa proponebat hominibus. Quicunque intellexit illud, liber evaſit: qui vero non intelligebat, eum illa occidit. Atqui eâdẽ viâ procedit res in hâc explicatione. Etenim Sphynx proponebat hominibus ęnigma minus intelligibile; videlicet hoc.

χρόνων. νεώτερος γὰρ ὢν πολλὰ καὶ σπουδαῖα διελέγετο. καὶ περὶ ταύτης δὲ τῆς μυθολογίας, πολλάκις αὐτοῦ ἐπήκουον διεξιόντος. πρὸς Διός τοίνυν, ἔφην ἐγὼ, εἰ μή τίς σοι μεγάλη ἀσχολία τυγχάνει οὖσα, διήγησαι ἡμῖν. πάνυ γὰρ ἐπιθυμοῦμεν ἀκοῦσαι, τί ποτέ ἐστιν ὁ μῦθος. οὐδεὶς φθόνος, ὦ ξένοι, ἔφη. ἀλλὰ τουτὶ δεῖ ὑμᾶς ἀκοῦσαι, ὅτι ἐπικίνδυνόν τι ἔχει ἡ ἐξήγησις. οἷόν τι; ἔφην ἐγώ. ὅτι εἰ μὲν προσέξητε ἔφη, καὶ συνήσετε τὰ λεγόμενα, φρόνιμοι καὶ εὐδαίμονες ἔσεσθε· εἰ δὲ μὴ, ἄφρονες, καὶ κακοδαίμονες, καὶ πονηροὶ καὶ ἀμαθεῖς γενόμενοι, κακῶς βιώσεσθε. Ἐστι γὰρ ἡ ἐξήγησις ἐοικυῖα τῷ τῆς σφυγγος αἰνίγματι, ὃ ἐκείνη προὔβαλλετο τοῖς ἀνθρώποις. εἰ μὲν οὖν αὐτὸ συνίη τις, ἐσώζετο· εἰ δὲ μὴ συνίη, ἀπώλλυτο ὑπὸ τῆς σφιγγός. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐξηγήσεως ταύτης. ἡ γὰρ Ἀφροσύνη τοῖς ἀνθρώποις σφίγξ

Quid

هُوَ وَلَا شَرٌّ ؞ ثُمَّ تَقُولُ هَذَا مَنْ لَمْ يَعْرِفْهُ أَتْلَفَهُ
جَهْلُهُ بِهِ عَنْ قَرِيبٍ وَٱسْتَرَاحَ مِنَ ٱلتَّلَفِ إِلَّا أَنَّ
تَلَفَهُ يَكُونُ شَيْئًا بَعْدَ شَيْءٍ فِي مُدَّةِ عُمْرِهِ كَمَا يُصِيبُ
ٱلَّذِينَ يَتْلَفُونَ بِٱلْعَذَابِ. وَمَنْ عَرَفَ ذَلِكَ تَلِفَ
جَهْلُهُ وَنَجَا هُوَ فَصَارَ سَعِيدًا مَغْبُوطًا عُمْرَهُ كُلَّهُ
فَأَنْتُمُ ٱلْآنَ فَتَفَهَّمُوا قَوْلِي وَلَا يَفُتْكُمُ ٱلْإِنْصَاتُ لَهُ: ؞
قَالَ قَابُسُ فَقُلْتُ لَهُ يَا إِيرَقْلِيسُ لَقَدْ أَلْقَيْتَ فِي
قُلُوبِنَا تَوَقَانًا شَدِيدًا إِلَي سَمَاعِ مَا تَقُولُ إِنْ كَانَ
ٱلْأَمْرُ فِيهِ عَلَي مَا وَصَفْتَ ؞ قَالَ إِيرَقْلِيسُ
فَٱعْلَمُوا أَنَّ ٱلْأَمْرَ فِيهِ عَلَي مَا وَصَفْتُ ؞ قَالَ
قَابُسُ فَنَحْنُ ٱلْآنَ فِي شَأْنِكَ وَلَا تَبْخَلْ عَلَيْنَا وَٱقْصُصْ
عَلَيْنَا ٱلْقِصَّةَ عَلَي وَجْهِهَا إِنْ كَانَ ذَلِكَ مُرَادَنَا
وَبُغْيَتَنَا ؞ قَالَ فَأَخَذَ بِيَدِهِ قَضِيبًا وَأَشَارَ بِهِ
إِلَي ٱلصُّورَةِ وَقَالَ لَنَا أَتَرَوْنَ هَذِهِ ٱلْحَظِيرَةَ فَقُلْتُ
لَهُ هُوَذَا نَرَاهَا ؞ قَالَ إِيرَقْلِيسُ هَذِهِ ٱلْحَظِيرَةُ تَدُلُّ
عَلَي مُقَامِ ٱلنَّاسِ فِي ٱلدُّنْيَا مُدَّةَ أَعْمَارِهِمْ وَهَذِهِ ٱلْأُمَمُ
ٱلَّذِينَ

Quid bonum? quid malum? quid id, quod neque bonum eſt, neque malum? Hoc qui ignorat, inquit deinde, eum perdidit ſua rei iſtius ignorántia propemodum. Et quietem ſimul invenit à periculo, niſi quod perditio eius paulatim & ſucceſſive fiat toto vitæ ſuæ ſpacio, quemadmodum accidit iis qui cruciatibus pereunt. Qui vero cognoverit illud, ejus periit Dementia, ipſe autem ſalvus evaſit & beatus eſt factus atque felix omni vitæ ſuæ tempore. Vos igitur nunc percipite ſermonē meum, nec deficiat vobis ad eam rē auſcultatio cum ſilētio. Ad quæ rurſus ego. O Hercules! inquam, injeciſti iam cordibus noſtris deſiderium vehemens audiendi quæ dicturus es; ſiquidē res circa ea ſeſe itâ habeat, ut expoſuiſti. Tum ille. Scitote rem ita circa id ſe habere, ut expoſui. Itaque, inquam, aggredere nunc opus tuum, neque illiberalis in nos eſto. Enarra nobis rem eo quo ſe habet modo, cùm ſit tale beneplacitum noſtrum atq; deſiderium. Ille igitur in manum ſumpſit virgam, eâq; imaginem demonſtrans quærebat ex nobis: Videtis ne hoc ſeptum? Imo, reſpondi, videmus illud. Hoc ſeptum, inquit, ſignificat ſtationem hominū in hoc mundo, quoad extenditur vita illorum. Hæ autem gentes,

ἐστιν. αἰνίττεται δὲ καὶ τάδε, τί ἀγαθὸν, τί κακὸν, τί οὔτε ἀγαθὸν, οὔτε κακόν ἐστιν ἐν τῷ βίῳ. ταῦτ' οὖν ἐὰν μή τις συνίῃ, ἀπόλλυται ὑπ' αὐτῆς οὐκ εἰσάπαξ, ὥσπερ ὁ ὑπὸ τῆς σφιγγὸς καταβρωθεὶς ἀπέθνησκεν, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν ἐν ὅλῳ τῷ βίῳ καταφθείρεται, καθάπερ οἱ ἐπὶ τιμωρίᾳ παραδιδόμενοι. ἂν δέ τις γνῷ, ἀνάπαλιν ἡ μὲν Ἀφροσύνη ἀπόλλυται, αὐτὸς δὲ σώζεται, καὶ μακάριος καὶ εὐδαίμων γίγνεται ἐν παντὶ τῷ βίῳ. ὑμεῖς οὖν προσέχετε, καὶ μὴ παρακούετε. ὦ Ἡράκλεις, ὡς εἰς μεγάλην τινὰ ἐπιθυμίαν ἐμβέβληκας ἡμᾶς, εἰ ταῦθ' οὕτως ἔχει. ἀλλ' ἔστιν, ἔφη, οὕτως ἔχοντα. οὐκ ἂν φθάνοις τοίνυν διηγούμενος, ὡς ἡμῶν προσεξόντων οὐ παρέργως, ἐπείπερ καὶ τὸ ἐπιτίμιον τοιοῦτόν ἐστιν. Ἀναλαβὼν οὖν ῥάβδον τινὰ, καὶ ἐκτείνας πρὸς τὴν

ٱلَّذِينَ تَرَوْنَهُمْ وُقُوفًا عَلَي بَابِهَا هُمُ ٱلنَّاسُ ٱلَّذِينَ
يَصِيرُونَ إِلَي هٰذِهِ ٱلدُّنْيَا.فَيَعِيشُونَ فِيهَا مُتَصَرِّفِينَ
عُمْرَهُمْ كُلَّهُمْ * وَهٰذَا ٱلشَّيْخُ ٱلَّذِي تَرَوْنَهُ وَاقِفًا وَبِيَدِهِ
قِرْطَاسٌ وَبِيَدِهِ ٱلْأُخْرَي قَلَمٌ وَهُوَ كَأَنَّهُ يَكْتُبُ هُوَ
ٱلْمَلَكُ ٱلَّذِي يُعَلِّمُ مَنْ يَرِدُ هٰذَا ٱلْعَالَمَ عَلَي مَا يَجِبُ
أَنْ يَعْمَلَ بِهِ فِي تَصَرُّفِهِ فِيهِ وَيُرِيهِ ٱلطَّرِيقَ ٱلَّذِي إِنْ
سَلَكَهُ سَلِمَ فِيهِ * قَالَ قَابُسُ فَأَيَّ طَرِيقٍ يَأْمُرُهُ أَنْ
يَسْلُكَ.وَكَيْفَ يَعْمَلُ * قَالَ ايرَقْلِيسُ تَرَي عِنْدَ ٱلْبَابِ
كُرْسِيًّا مَنْصُوبًا.بِحَيْثُ يَدْخُلُ ٱلنَّاسُ وَعَلَيْهِ ٱمْرَأَةٌ
جَالِسَةٌ مُتَزَيِّنَةٌ بِأَصْنَافِ ٱلزِّينَةِ عَلَيْهَا قَبُولٌ * قَالَ
نَعَمْ هُوَذَا نَرَي وَلٰكِنْ مَنْ هٰذِهِ ؛ قَالَ ابرَقْلِيسُ هٰذِهِ
يُقَالُ لَهَا ٱلْغَفْلَةُ وَهِيَ ٱلَّتِي تَعْتَرِي ٱلنَّاسَ كَثِيرًا فَهِيَ
تُشَرِّبُ ٱلنَّاسَ ٱلَّذِينَ يَدْخُلُونَ ٱلدُّنْيَا مِنْ غَفْلَتِهَا
وَقُوَّتِهَا هٰذِهِ وَتَسْقِيهِمْ مِنْهَا ؛ قَالَ قَابُسُ فَقُلْتُ
وَمَا هٰذَا ٱلشَّرَابُ * قَالَ ايرَقْلِيسُ هٰذَا شَرَابُ ٱلْغَفْلَةِ
وَٱلسَّهْوِ وَغُرُوبِ ٱلْعِلْمِ فَإِذَا شَرِبُوا مِنْهُ دَخَلُوا * قَالَ
قَابُسُ:

quas videtis aſtare portæ illius, ſunt homines qui tendunt in hunc mundum, & vitæ commercium ibi habebunt, quandiu ea ipſis ſuppetet. Hic autem Senex, quem ſtantem videtis & habentem alterâ manu chartam, alterâ calamum, & omninò ſimilem ſcribenti; is Angelus eſt qui præcepta dat ei, qui tendit ad hunc mundum, de iis quæ peragenda veniunt dum converſabitur inibi. Ei etiam oſtendit viam, quam ſi incedat, ſalvus in ea evadet. Quam igitur viam, quæſivi, jubet eum incedere, & qualiter agere? Vides, reſpondit ille, juxta portam ſolium erectum, ubi ingrediuntur homines. In eo mulier ſedet exornata vario ornatus genere, apta ad perſuadendum. Benè eſt, inquam, eccam video. Sed quænam ea eſt? Hæc vocatur Socordia, inquit. Et eſt illa quæ inſequitur homines plurimùm, atque bibendum dat eis, qui mundum ingrediuntur, de ſocordiâ ſuâ, & de vi ſuâ, quâ imbuit eos. Quis verò eſt hic potus, inquam?

χάρτην, ὁρᾶτε, ἔφη, τὸν περίβολον τοῦτον; ὁρῶμεν. τοῦτο πρῶτον δεῖ εἰδέναι ὑμᾶς, ὅτι καλεῖται ὁ τόπος οὗτος βίος. καὶ ὁ ὄχλος ὁ πολὺς, ὁ παρὰ τὴν πύλην ἐφεστὼς, οἱ μέλλοντες εἰσπορεύεσθαι εἰς τὸν βίον, οὗτοί εἰσιν. ὁ δὲ γέρων, ὁ ἄνω ἑστηκὼς, ἔχων χάρτην τινὰ ἐν τῇ χειρὶ, καὶ τῇ ἑτέρᾳ ὥσπερ δεικνύων τι, οὗτος δαίμων καλεῖται. προστάττει δὲ τοῖς εἰσπορευομένοις, τί δεῖ αὐτοὺς ποιεῖν, ὡς ἂν εἰσέλθωσιν εἰς τὸν βίον· καὶ δεικνύει ποίαν ὁδὸν αὐτοὺς δεῖ βαδίζειν, εἰ σώζεσθαι μέλλουσιν ἐν τῷ βίῳ. ποίαν οὖν ὁδὸν κελεύει βαδίζειν, ἢ πῶς, ἔφην ἐγώ. ὁρᾷς, εἶπε, παρὰ τὴν πύλην θρόνον τινὰ κείμενον κατὰ τὸν τόπον τοῦτον, καθ' ὃν εἰσπορεύεται ὁ ὄχλος, ἐφ' οὗ κάθηται γυνὴ πεπλασμένη τῷ εἴδει, καὶ πιθανὴ φαινομένη καὶ ἐν τῇ χειρὶ ἔχουσα ποτήριόν τι; ὁρῶ, ἀλλὰ τίς ἐστιν αὕτη, ἔφην; Ἀπάτη καλεῖται, φησὶν, ἡ πάντας τοὺς ἀνθρώπους πλανῶσα. εἶτα, τί πράττει αὕτη; τοὺς εἰσπορευομένους εἰς τὸν βίον ποτίζει τῇ

Hic eſt potus, reſpondit, Socordiæ, Oblivionis & defectus Scientiæ: ubi autem biberint de eo, ingrediuntur.

قَابِسُ فَقُلْتُ لَهُ أَفَكُلٌّ يَتَشَرَّبُ ٱلْغَفْلَةَ أَمْ لَيْسَ كُلُّهُمْ وَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ أَيْضًا هَلْ يَشْرَبُ بَعْضُهُمْ أَقَلَّ وَبَعْضُهُمْ أَكْثَرَ ☙ قَالَ إِيرَقْلِيبُسُ أَوَلَيْسَ تَرَى مِنْ دَاخِلِ ٱلْبَابِ نِسَاءً صُوَرُهُنَّ مُخْتَلِفَةٌ مُتَفَنِّنَةٌ ☙ قَالَ قَابِسُ أَخْسِبُنِي قَدْ رَأَيْتُهُنَّ ☙ قَالَ إِيرَقْلِيبُسُ هَؤُلَاءِ ٱلنِّسَاءُ هُنَّ ٱلْمُفَاخَرَاتُ وَٱللَّذَّاتُ وَٱلشَّهَوَاتُ فَإِذَا دَخَلَ ٱلنَّاسُ إِلَى دَاخِلٍ وَثَبْنَ وَتَعَلَّقْنَ بِوَاحِدٍ وَاحِدٍ مِنْهُمْ وَيَسُقْنَ بَعْضًا إِلَى مَا يَسْلَمُ بِهِ وَبَعْضًا إِلَى مَا يَعْطَبُ بِهِ لِلْغَفْلَةِ ☙ قَالَ قَابِسُ فَقُلْتُ يَا هَذَا مَا أَصْعَبَ مَا تَصِفُ بِهِ أَمْرَ هَذَا ٱلشَّرَابِ ☙ قَالَ إِيرَقْلِيبُسُ إِلَّا أَنَّهُنَّ كُلَّهُنَّ يُوهِمْنَ مَنْ تَعَلَّقْنَ بِهِ أَنَّهُنَّ إِنَّمَا يَقُدْنَهُ إِلَى ٱلْفَضِيلَةِ وَطِيبِ ٱلْعَيْشِ وَسَعَتِهِ وَنَفْعِهِ وَٱلنَّاسُ لِمَا غَرَاهُمْ مِنَ ٱلسَّهْوِ وَغُرُوبِ ٱلْفَهْمِ لِشُرْبِهِمْ كَأْسَ ٱلْغَفْلَةِ لَا يَقْدِرُونَ أَنْ يُمَيِّزُوا ٱلطَّرِيقَ ٱلصَّوَابَ ٱلَّذِي يَجِبُ أَنْ يَسْلُكُوهُ فِي مَعَايِشِهِمْ وَتَصَرُّفِهِمْ فِي ٱلدُّنْيَا لَكِنَّهُمْ يَمُرُّونَ عَلَى وُجُوهِهِمْ

Quærebam tunc. An igitur omnes imbibunt Socordiam, an neutiquam omnes? Eorum etiam qui bibunt ex eo, an alii minus bibunt, alii plus? Nonnè vides, inquit tum ille, intra portam mulieres diverſarum ac variarum formarum? Videor mihi, inquam, eas jam vidiſſe. Iſtæ mulieres, inquit, ſunt jactantiæ, voluptates ac cupiditates. Et ubi ingreſſi fuerint homines introrſum, exiliunt hæ & unicuique illorum adhærent, atque abſ-gunt quoſdam ad ea quibus ſalvari poſſunt, quoſdam autem ad ea per quæ pereunt ob Socordiam. Mi homo, dixi tunc, quàm gravia ſunt quibus declaras negotium hujus potus? Niſi quod, addebat ille, iſtæ omnes in falſam opinionem conjiciunt eos, quibus adhærent, ſe utique deducturas eſſe illos ad virtutem ſummam, ad vitæ item iucunditatem, magnificentiam, atq; utilitatem. Homines autem propter oblivionem ac defectum intellectus, quæ inceſsêre ipſos, quia biberunt Socordię calicẽ, minimè poſſunt diſcernere rectam viam, quâ convenit eos incedere in vitâ ſuâ, inque commercio ſuo cum mundo: Sed abeunt

ἑαυτῆς δυνάμει. τοῦτο δὲ τί ἐστι τὸ ποτόν; Πλάνη, ἔφη, καὶ Ἄγνοια. εἶτα τί; πίνοντες τοῦτο πορεύονται εἰς τὸν βίον. πότερον οὖν πάντες πίνουσι τὸν πλάνον, ἢ οὔ; πάντες πίνουσιν, ἔφη· ἀλλ' οἱ μὲν πλεῖον, οἱ δὲ ἧττον. ἔτι δὲ οὐχ ὁρᾷς ἔνδον τῆς πύλης πλῆθός τι γυναικῶν ἑταιρῶν, παντοδαπὰς μορφὰς ἐχουσῶν; ὁρῶ. αὗται τοίνυν Δόξαι, καὶ Ἐπιθυμίαι, καὶ Ἡδοναὶ καλοῦνται. ὅταν οὖν εἰσπορεύηται ὁ ὄχλος, ἀναπηδῶσιν αὗται, καὶ συμπλέκονται πρὸς ἕκαστον, εἶτα ἀπάγουσι. ποῖ δὲ ἀπάγουσιν αὐτούς; αἱ μὲν εἰς τὸ σώζεσθαι, ἔφη, αἱ δὲ εἰς τὸ ἀπόλλυσθαι διὰ τὴν ἀπάτην. ὦ Δαιμόνιε, ὡς χαλεπὸν τὸ πόμα λέγεις; καὶ πᾶσαί γε, ἔφη, ἐπαγγέλλονται ὡς ἐπὶ τὰ βέλτιστα ἄξουσαι, καὶ εἰς βίον εὐδαίμονα καὶ λυσιτελῆ. οἱ δὲ διὰ τὴν ἄγνοιαν, καὶ τὸν πλάνον, ὃν πεπάκασι παρὰ τῆς Ἀπάτης, οὐχ εὑρίσκουσι ποία ἐστὶν ἡ ἀληθινὴ ὁδὸς, ἡ ἐν τῷ βίῳ, ἀλλὰ πλανῶνται εἰκῇ, ὥσπερ ὁρᾷς. καὶ τοὺς πρότερον εἰσπορευο-

وُجُوهِهِمْ كَمَا تَرَي إِلَي حَيْثُ مَرَّ مَنْ تَقَدَّمَهُمْ فَدَخَلَ وَهُوَ
غَارٌّ غَافِلٌ ؞ قَالَ قَابِسُ فَقُلْتُ لَهُ هُوذَا أَرَي لَكِنْ مَا
مَعْنَي تِلْكَ ٱلْمَرَاءَةِ ٱلَّتِي تُوهِمُ أَنَّهَا عَمْيَاءُ مَعْتُوهَةٌ
وَهِيَ وَاقِفَةٌ عَلَي حَجَرٍ مُدَوَّرٍ ؞ قَالَ إِيرَقْلِيسُ هَذِهِ
هِيَ ٱلْبَخْتُ وَلَيْسَتْ هِيَ عَمْيَاءُ فَقَطْ بَلْ صَمَّاءُ أَيْضًا ؞
قَالَ قَابِسُ هَذِهِ أَيَّ شَيٍّ تَعْمَلُ ؞ قَالَ إِيرَقْلِيسُ هَذِهِ
تَطُوفُ فِي كُلِّ مَكَانٍ فَتَأْخُذُ مِنْ هَذَا وَتُعْطِي هَذَا * ثُمَّ
لَا تَلْبَثُ أَنْ تَعْطِفَ عَلَي مَنْ أَعْطَتْهُ فَتَأْخُذُ مِنْهُ مَا
حَبَتْهُ بِهِ وَتُعْطِيهِ أُخَرَ إِلَّا أَنَّهَا تَفْعَلُ مَا تَفْعَلُهُ مِنْ ذَلِكَ
مِنْ غَيْرِ سَبَبٍ مَا يُوجِبُهُ وَمِنْ غَيْرِ أَنْ يُوثَقَ مِنْهَا
بِمَا تَاتِيهِ فَهِيَ تُفَرِّحُ هَذَا بِمَا تَمْنَحُهُ وَتُغِمُّ هَذَا بِمَا
تَسْلُبُهُ وَلِذَلِكَ صَارَتْ هِيَ تُبِينُ عَنْ نَفْسِهَا مَذْهَبَهَا
ٱلَّذِي تَجْرِي عَلَيْهِ * قَالَ قَابِسُ فَقُلْتُ لَهُ أَهِيَ
ٱلْوَاقِفَةُ عَلَي ٱلْحَجَرِ ٱلْمُدَوَّرِ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ نَعَمْ ؞
قَالَ قَابِسُ فَقُلْتُ لَهُ لَيْتَ شِعْرِي عَلَي مَا يَدُلُّ مِنْ
أَمْرِهَا * قَالَ إِيرَقْلِيسُ ذَلِكَ يَدُلُّ عَلَي أَنَّ
مَا

ſuâ quiſque ratione, prout vides, quô abiêre ii qui præceſſerunt illos. Introivit itaque imprudens ac ſocors. Video, inquam. Verùm quam ſignificationem habet iſta mulier, quæ opinionem facit, quod cæca ſit, ac mente capta? Inſiſtit autem lapidi rotundo. Hæc, reſpondit, Fortuna eſt. Nec cæca tantummodo eſt, ſed ſurda etiam. Hæc quid agit, inquam? Circum ambulat hæc, reſpondit ille, locis omnibus, atque alii eripit, alii elargitur. Nec deinde moratur reditum ſuum ad eum in quem larga fuit, atquè eripit ei, quo donavit ipſum, idq; largitur alij: niſi quod, quicquid horum agit, abſque ratione conveniente agat, & abſque ut firmum ab ea efficiatur id quod affert, proinde gaudio alium afficit per ea quæ dono dat, alium vero triſtitiâ per ea quibus ſpoliat. Idcirco etiam ita ea eſt comparata, ut indicium ex ſemetipsâ rationis, quam init, faciat. An ea eſt, inquam, quæ inſiſtit lapidi orbiculato? Ita eſt, inquit ille. Non intelligo, inquam rurſus, quid id ſignificet in negotio ejus. Illud ſignificat, reſpondit ille, id quod dono

μένους, ὡς περιάγοντας, ὅπῃ αὖ αὗται δεικνύωσιν; ὁρῶ τοῦτο, ἔφην. ἡ δὲ γυνὴ ἐκείνη τίς ἐστιν, ἣ ὥσπερ τυφλὴ καὶ μαινομένη τις εἶναι δοκοῦσα, καὶ ἑστηκυῖα ἐπὶ λίθου τινὸς στρογγύλου; καλεῖται μὲν, ἔφη, Τύχη. ἔστι δὲ οὐ μόνον τυφλὴ, ἀλλὰ καὶ μαινομένη καὶ κωφή. αὕτη οὖν τί ἔργον ἔχει; περιπορεύεται πανταχοῦ, ἔφη, καὶ παρ' ὧν μὲν ἁρπάζει τὰ ὑπάρχοντα, καὶ ἑτέροις δίδωσι· παρὰ δὲ τῶν αὐτῶν πάλιν ἀφαιρεῖται παραχρῆμα, ἃ δέδωκε, καὶ ἄλλοις δίδωσιν εἰκῇ καὶ ἀβεβαίως. διὸ καὶ τὸ σημεῖον καλῶς μηνύει τὴν φύσιν αὐτῆς. ποῖον τοῦτο; ἔφην ἐγώ. ὅτι ἐπὶ στρογγύλου λίθου ἕστηκεν. εἶτα, τί τοῦτο σημαίνει; ὅτι οὐκ ἀσφαλὴς, οὐδὲ βεβαία ἐστὶν ἡ παρ' αὐτῆς δόσις. ἐκπλώσεις γὰρ μεγάλαι καὶ σκληραὶ γίγνονται, ὅταν τις αὐτῇ πιστεύσῃ. ὁ δὲ ὄχλος, ὁ πολὺς οὗτος, ὁ περὶ αὐτὴν ἑστηκὼς τί βούλεται, καὶ τίνες καλοῦνται; καλοῦνται καὶ οὗτοι ἀπροβού-

مَا تَسْمَحُ بِهِ غَيْرُ مَوْثُوقٍ بِبَقَائِهِ وَلَا مَعْمُولٍ عَلَى ثَبَاتِهِ وَذٰلِكَ أَنَّ ٱلْمَرْءَ إِذَا ٱعْتَمَدَ عَلَى أَنَّهُ قَدْ حَصَّلَ شَيْئًا مِنْهَا يَعْمَلُ عَلَيْهِ خَاسَتْ بِهِ أَوْثَقُ مَا يَكُونُ بِهَا وَأَوْقَعَتْهُ فِي حَسْرَةٍ شَدِيدَةٍ ❊ قَالَ قَابُسُ فَقُلْ لِي هٰذَا ٱلْجَمْعُ ٱلْكَثِيرُ ٱلَّذِي حَوْلَهَا مَا يَلْتَمِسُونَ مِنْهَا وَبِأَيِّ شَيٍّ يُعْرَفُونَ ❊ قَالَ إِيرَقْلِيبِسُ يُعْرَفُونَ بِٱلْهَمَجِ ٱلَّذِينَ لَا رَوِيَّةَ لَهُمْ وَٱلَّذِي يَلْتَمِسُونَهُ مِنْهَا هُوَ ٱلْفَوَائِدُ وَٱلصِّلَاتُ وَٱلْهِبَاتُ ❊ قَالَ قَابُسُ فَمَا بَالُنَا لَا نَرَى صُوَرَهُمْ وَاحِدَةً بَلْ نَرَى بَعْضَهُمْ كَأَنَّهُمْ مَسْرُورُونَ ضَاحِكُونَ وَبَعْضَهُمْ كَأَنَّهُ مَكْرُوبٌ بَاسِطٌ يَدَيْهِ ❊ قَالَ إِيرَقْلِيبِسُ أَمَّا ٱلَّذِينَ تَرَوْنَهُمْ كَأَنَّهُمْ فَرِحُونَ مَسْرُورُونَ فَهُمُ ٱلَّذِينَ قَدْ حَبَتْهُمْ بِشَيٍّ وَهٰؤُلَاءِ يُسَمَّوْنَ سُعَدَاءَ ٱلْبَخْتِ وَٱلَّذِينَ يَبْكُونَ هُمُ ٱلَّذِينَ قَدْ سَلَبَتْهُمْ مَا كَانَتْ أَعْطَتْهُمْ. وَهٰؤُلَاءِ يُسَمَّوْنَ أَشْقِيَاءَ ٱلْبَخْتِ ❊ قَالَ قَابُسُ فَمَا هُوَ ٱلَّذِي تَمْنَحُ هٰؤُلَاءِ فَيُسَرُّونَ بِهِ وَٱلَّذِي تَسْلُبُ هٰؤُلَاءِ فَيَبْكُونَ عَلَيْهِ ❊

قال

dono dat, inſtabile in permanſione ſuâ eſſe, nec poſſe effici ut conſtans ſit. Et iſtud, quia hominem, quando is conſtitutum habuit rem, quam ab illâ iam acquiſivit, ſuam eſſe futuram, perfidiâ quâ poteſt maximâ fallit, eumque conjicit in mœrorem ob factam jacturam graviſſimum. Quæſivi tunc. Hæc turba multa, quæ circa illam eſt, quid cupiunt ab illâ, & quomodo appellantur? Eſt hæc vilis turba, inquit, ſtolidorum hominum, qui mentem non habent, & quod cupiunt ab illâ, opes ſunt, poſſeſſiones atque munera. Quænam autem hæc noſtra eſt conditio, inquam? Non videmus formas illorum unam eandemque eſſe: Sed videmus illorum quoſdam tanquam ſi exhilarati eſſent ac ridentes; & quoſdam ſicut qui mærore conturbatus eſt, extenditque manus ſuas. Hi quidem, inquit ille, quos videtis, quaſi eſſent læti & exhilarati, ſunt ii quibus iam elargita eſt munus aliquod, hique nominantur Felices à fortunâ. Illi autem, qui plorant, ſunt quibus iam eripuit quod eis dederat, atque hi nominantur infelices à fortuna. Quidnam id eſt, quærebam, quod dono dat illis, & quo ità exhilarantur; illud quoquè, quod his eripit, quodque ſic deplorant?

λόντι. αἰτοῦσι δὲ ἕκαστος αὐτὴν, ἃ ῥίπτει. πῶς οὖν οὐχ ὁμοίαν ἔχουσι τὴν μορφήν, ἀλλ' οἱ μὲν αὐτῶν δοκοῦσι χαίρειν, οἱ δὲ ἀθυμοῦσιν ἐκτετακότες τὰς χεῖρας; οἱ μὲν δοκοῦντες, ἔφη, χαίρειν καὶ γελᾶν αὐτῶν, οἱ εἰληφότες τι παρὰ τῆς Τύχης εἰσίν· οὗτοι δὲ καὶ Ἀγαθὴν Τύχην αὐτὴν καλοῦσιν· οἱ δὲ δοκοῦντες κλαίειν, καὶ τὰς χεῖρας ἐκτετακότες, εἰσὶ παρ' ὧν ἀφείλετο, ἃ δέδωκε πρότερον αὐτοῖς· οὗτοι πάλιν Κακὴν Τύχην αὐτὴν καλοῦσι. τίνα οὖν ἐστιν ἃ δίδωσιν αὐτοῖς, ὅτι οὕτως οἱ μὲν λαμβάνοντες χαίρουσιν, οἱ δὲ ἀποβάλλοντες κλαίουσι; ταῦτα, ἔφη, ἃ παρὰ τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις δοκεῖ εἶναι ἀγαθά. ταῦτα οὖν τίνα ἐστί; πλοῦτος δηλαδὴ, καὶ δόξα, καὶ

Putant

قَالَ إِيرَقْلِيسُ هٰؤُلَآءِ يَظُنُّونَ أَنَّ ٱلَّذِي تُعْطِيهِمْ هُوَ
ٱلْخَيْرَاتُ وَهُمْ جُمْهُورُ ٱلنَّاسِ [يَظُنُّونَ] أَنَّهُ ٱلْخَيْرَاتُ *
قَالَ قَابِسُ وَمَا ذٰلِكَ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ ٱلْيَسَارُ
وَٱلْجَاهُ وَٱلْعَافِيَةُ وَٱلْوَلَدُ وَٱلسُّلْطَانُ وَسَائِرُ مَا يَجْرِي
هٰذَا ٱلْمَجْرَى وَمَا أَشْبَهَهُ * قَالَ قَابِسُ فَقُلْتُ لَهُ
أَفَلَيْسَ هٰذِهِ خَيْرَاتٍ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ هٰذَا شَيْءٌ يَنْبَغِي أَنْ
نُؤَخِّرَ ٱلْكَلَامَ فِيهِ فِي هٰذَا ٱلْوَقْتِ وَلْنَعُدْ بِكَلَامِنَا إِلَى
مَا كُنَّا فِيهِ مِنْ تَفْسِيرِ ٱللُّغْزِ * قَالَ قَابِسُ صَوَابٌ *
قَالَ إِيرَقْلِيسُ أَفَمَا تَرَى إِذَا تَجَاوَزْتَ هٰذِهِ [ٱلْبَابَ]
أَنَّ فَوْقَ هٰذِهِ ٱلْحَظِيرَةِ حَظِيرَةً أُخْرَى خَارِجُهَا نِسَآءٌ
وُقُوفٌ مُتَزَيِّنَاتٌ كَأَنَّهُنَّ زَوَانٍ * قَالَ قَابِسُ بَلَى *
قَالَ إِيرَقْلِيسُ هٰؤُلَآءِ هُنَّ ٱلشَّرَهُ وَٱلشَّبَعُ وَٱلْمَلَقُ
وَٱلْخِدَاعُ وَٱلْبَذَخُ وَمَا يَجْرِي مَجْرَاهُ * قَالَ قَابِسُ
فَمَا وُقُوفُهُنَّ هُنَاكَ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ يَنْتَظِرْنَ مَا
يَكُونُ مِنَ ٱلْبَخْتِ فَإِذَا أُعْطِيَ إِنْسَانًا شَيْئًا وَتَخَلَّصَ
مِنْ أَعْطَاهُ بِمَا أَعْطَاهُ تَضَرَّعْنَ لَهُ وَخَدَعْنَهُ ثُمَّ لَطَفْنَ لَهُ
فِي

Putant iſti, reſpondit, ea quæ illis dat,eſſe Bona. Potiorquè pars hominum putat ea Bona eſſe. Ecqua ſunt iſta, inquam? Opulentia, reſpondit ille, Dignitas, Valetudo, Proles, Dominatus, & reliqua quæ ex hoc fonte fluunt, quæque his ſunt ſimilia. Annon ſunt hæc, inquam, Bona? Hâc de re, inquit, oportet nos hoc tempore differre pauliſper colloquium. Convertamus autem nunc ſermonem noſtrum ad ea, in quibus verſabamur circa expoſitionem ænigmatis. Rectè, inquam. Tum ille, nonnè vides, inquit, ubi præterieris hanc portam, ſupra hoc ſeptum eſſe aliud ſeptum, extra quod mulieres aſtant adornatæ quaſi eſſent meretriculæ? Sic eſt, inquam. Iſtæ ſunt, inquit, Aviditas, Libido, Adulatio, Fraus, Elatio, & quicquid demùm eſt hujuſmodi. Quid verò eſt, quærebam, quod eæ ſtent in iſto loco? Obſervant hæ, reſpondit ille, quicquid à Fortunâ venit. Et ubi illa homini aliquid largita fuerit, atque is, in quem larga fuit, dono, quod illa dedit, liberè fuerit uſus, hæ ſupplices homini fiunt, atque eum decipiunt, Tum blandè cum eo agunt de

ὑγίεια, καὶ τέκνα, καὶ τυραννίδες, καὶ βασιλεῖαι, καὶ τἆλλα, ὅσα τούτοις παραπλήσια. ταῦτα οὖν πῶς οὐκ ἔστιν ἀγαθά; περὶ μὲν τούτων, ἔφη, καὶ αὖθις διαλεξόμεθα· νῦν δὲ περὶ τὴν μυθολογίαν γινώμεθα. ἔστω οὕτως. ὁρᾷς οὖν, ὡς ἂν παρέλθοις τὴν πύλην ταύτην, ἀνώτερον ἄλλον περίβολον, καὶ γυναῖκας ἔξω τοῦ περιβόλου ἑστηκυίας, κεκοσμημένας ὥσπερ ἑταῖραι εἰώθασι; καὶ μάλα. αὗται τοίνυν, ἡ μὲν Ἀκρασία καλεῖται, ἡ δὲ Ἀσωτία, ἡ δὲ Ἀπληστία, ἡ δὲ Κολακεία. τί οὖν ὧδε ἑστήκασιν αὗται; παρατηροῦσιν, ἔφη, τοὺς εἰληφότας τι παρὰ τῆς Τύχης. εἶτα τί; ἀναπηδῶσι, καὶ συμπλέκονται αὐτοῖς, καὶ κολακεύουσι, καὶ ἀξιοῦσι παρ' αὐταῖς μένειν, λέγουσαι ὅτι βίον ἕξουσιν ἡδὺν, καὶ ἄπονον, καὶ κακοπάθειαν ἔχοντα οὐδεμίαν. ἐὰν οὖν τις πεισθῇ ὑπ' αὐτῶν εἰς τὴν ἡδυπάθειαν, μέχρι μέν τινος ἡδεῖα δοκεῖ εἶ-

فِي ٱلْمَقَامِ قَبْلَهُنَّ وَأَوْهَمْنَهُ أَنَّ ٱلْعِيشَةَ عِنْدَهُنَّ عِيشَةٌ
رَاضِيَةٌ لَذِيذَةٌ يَقِلُّ ٱلْهَمُّ فِيهَا وَٱلشَّقَآءُ فَمَنْ أَطَاعَهُنَّ
وَدَخَلَ فِي ٱللَّذَاتِ وَأَقَامَ عِنْدَهُنَّ فَهُنَّ إِلَي مُدَّةٍ مِنَ
ٱلزَّمَانِ مَا دُمْنَ يَغْرُرْنَهُ يَظْهَرُ لَهُ أَنَّ ٱلسِّيرَةَ رَضِيَّةٌ
ثُمَّ بِأَخَرَةٍ إِذَا تَأَمَّلَ أَمْرَهُ فَشَعَرَ بِمَا لَمْ يَكُنْ يَشْعُرُ
بِهِ فِيمَا مَضَي وَلَا يَعْرِفُهُ تَغَيَّرَتِ ٱلصُّورَةُ عِنْدَهُ بَعْدَ أَنْ
أَتْلَفَ مَا كَانَ ٱسْتَفَادَهُ مِنَ ٱلْبَخْتِ فَيَضْطَرُّهُ ٱلْأَمْرُ
إِلَي خِدْمَتِهِنَّ وَيَصْبِرُ عَلَي كُلِّ بَلَآءٍ وَيُجْهِدُ نَفْسَهُ
وَيُشْقِيهَا بِكُلِّ قَبِيحٍ يُحَمِّلْنَهُ عَلَيْهِ وَعَلَي مَا يَضُرُّهُ ❊
قَالَ قَابُسُ كَأَنَّكَ تَقُولُ مَاذَا ❊ قَالَ إِيرَقْلِيسُ مِثْلَ
ٱلنَّهْبِ وَسَلْبِ ٱلْحُرَمِ وَٱلْيَمِينِ ٱلْكَاذِبَةِ وَٱلسِّعَايَةِ
وَٱلسَّرِقِ وَٱلنَّمِيمَةِ وَمَا أَشْبَهَ ذَلِكَ وَجَرَى مَجْرَاهُ ؞
قَالَ قَابُسُ فَكَيْفَ يَكُونُ حَالُ هَؤُلَآءِ إِذَا ٱفْتَقَرُوا ؞
قَالَ إِيرَقْلِيسُ أَمَا تَرَي بُوَيْبًا صَغِيرًا فِي مَوْضِعٍ ضَيِّقٍ
مُظْلِمٍ ؞ قَالَ قَابُسُ هُوَذَا أَرَاهُ ❊ . قَالَ إِيرَقْلِيسُ وَتَرَي
هُنَاكَ نِسَآءً إِقْبَاحًا أَوْسَاخًا أَقْذَارًا عَلَيْهِنَّ كُدَاهٌ ❊

قَالَ

conſiſtendo ſecum, falsòq; ei perſuadēt vitā quę apud ipſas agitur, eſſe jucundam ac voluptuoſam, in quâ parùm ſit mæroris aut infortunii. Is igitur qui morē eis gerit, & voluptates adit ac cōſiſtit apud eas, uſque ad illud ſpacium temporis, quo illæ continuant eum fallere, videtur ei vitæ ratio eſſe jucunda. deinceps tandē ubi accuratè perſpexerit ſuum negotiū, itemq; intellexerit quod neq; intelligeret ante hâc, neq; etiā agnoſceret, immutatur in ipſo facies, poſtquā abſumpſit quicquid utilitatis acceperat à Fortunâ. Tum res eum cogit illis inſervire, & perpetitur omnes afflictiones, ſeipſumq; aggravat atq; infelicem reddit omni turpitudine ad quā illæ eum concitant, & ſic ad alia quę noxam ipſi afferunt. Quæ ita dicis, inquam, quænam ſunt? Veluti Prædatio, inquit, Sacrilegium, Perjurium, Obtrectatio, Furtum, Calumnia, atque alia, quæ his ſimilia, ejuſdemq; modi ſunt. Quęnam verò, inquam, iſtorum eſt conditio, ubi ad egeſtatem redacti fuerint? Tum ille, annon vides, inquit, oſtiolū parvum in loco anguſto & caliginoſo? Video, inquā, eccam. Ibi etiam, inquit, vides mulieres deformes, ſordidas ac inquinatas, quibus lacerus eſt amictus?

ναι ἡ διατριβὴ, ἕως ἂν γαργαλίζῃ τὸν ἄνθρωπον· εἶτ' οὐκ ἔστιν. ὅταν γὰρ ἀνανήψῃ, αἰσθάνεται ὅτι οὐκ ἤσθιεν, ἀλλ' ὑπ' αὐτῆς κατησθίετο, καὶ ὑβρίζετο. διὸ καὶ ὅταν ἀναλώσῃ ἅπαντα, ὅσα ἔλαβε παρὰ τῆς Τύχης, ἀναγκάζεται ταύταις γυναιξὶ δουλεύειν, καὶ πάνθ' ὑπομένειν, καὶ ἀσχημονεῖν, καὶ ποιεῖν ἕνεκεν τούτων ὅσα ἐστὶ βλαβερά. οἷον ἀποστερεῖν, ἱεροσυλεῖν, ἐπιορκεῖν, προδιδόναι, λῄζεσθαι, καὶ πάνθ' ὅσα τούτοις παραπλήσια. ὅταν οὖν πάντα αὐτοῖς ἀπολείπῃ, παραδίδονται τῇ Τιμωρίᾳ. ποία δέ ἐστιν αὕτη; ὁρᾷς ὀπίσω τι αὐτῶν, ἔφη, ὥσπερ θύριον μικρὸν, καὶ τόπον στενόν τινα καὶ σκοτεινόν; οὐκοῦν καὶ γυναῖκες αἰσχραὶ καὶ ῥυπαραὶ, καὶ ῥάκη ἠμφιεσμέναι δοκοῦσι συνεῖναι; καὶ μάλα. αὗται τοίνυν, ἔφη, ἡ μὲν τὴν μάστιγα ἔχουσα, καλεῖται Τιμωρία, ἡ δὲ τὴν κεφαλὴν ἐν τοῖς γόνασιν ἔχουσα, Λύπη. ἡ δὲ τὰς

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

قَالَ قَابِسُ فَقُلْتُ هُوَذَا أَرَي ⁖ قَالَ اِيرَقْلِيسُ فَتِلْكَ ٱلْمَرَاءَةُ
مِنْهُنَّ وَهِيَ ٱلَّتِي فِي يَدِهَا ٱلسَّوْطُ تَدُلُّ عَلَي ٱلْعُقُوبَةِ
وَعَلَي سَوْطِ ٱلْعَذَابِ * وَٱلَّتِي قَدْ دَلَّتْ رَاسَهَا بَيْنَ رُكْبَتَيْهَا
تَدُلُّ عَلَي ٱلْغَمِّ وَٱلْحَسْرَةِ * وَٱلَّتِي هِيَ دَايِبَةٌ تَنْتِفُ شَعْرَهَا
تَدُلُّ عَلَي ٱلْأَلَمِ وَٱلْحَسْرَةِ وَشِدَّةِ ٱلْوَجَعِ * قَالَ قَابِسُ فَٱلْمَرَاءَتَانِ
ٱلْوَاقِفَتَانِ بِٱلْقُرْبِ مِنْ هَوُلَآءِ ٱللَّتَانِ هُمَا مُهِينَتَانِ قَبِيحَتَانِ
مُتَسَلِّبَتَانِ فَقِيرَتَانِ عَلَي مَاذَا تَدُلَّانِ ⁖ قَالَ اِيرَقْلِيسُ أَحَدَاهُمَا
تَدُلُّ عَلَي ٱلْوَيْلِ وَٱلْعَوِيلِ وَٱلْأُخْرَي ٱلْمُوَاخِيَةُ لَهَا تَدُلُّ
عَلَي ٱلْحُزْنِ ٱلطَّوِيلِ فَإِنَّ ٱلْعُقُوبَةَ يُوَدِّيهِمْ إِلَي ذَلِكَ
فَيَكُونُ عَيْشُهُمْ كُلُّهُ فِي ضَنْكٍ وَعَذَابٍ ثُمَّ يَقَعُونَ إِلَي ٱلْبَيْتِ
ٱلْآخَرِ ٱلَّذِي يُعْرَفُ بِشَقَاءِ ٱلْبَخْتِ فَيَكُونُونَ سَايِرَ
عُمْرِهِمْ فِي ٱلشَّقَاءِ إِلَّا أَنْ يَلْحَقَ ٱلْإِنْسَانَ ٱلنَّدَمُ فَيَتَنَبَّهَ
عَلَي أَمْرِهِ وَيُفِيقَ مِنْ جَهْلِهِ وَيَتَلَافَي مَا فَرَطَ مِنْهُ ⁖
قَالَ فَقُلْتُ لَهُ فَاذَا كَانَ ذَلِكَ فَأَيُّ شَيٍ يَكُونُ حَالُهُ *
قَالَ اِيرَقْلِيسُ يُشْرِفُ حِينَيِذٍ هُوَ عَلَي أَمْرِ نَفْسِهِ وَيَلْتَمِسُ
لَهَا ٱلثَّنَاءَ ٱلْجَمِيلَ وَيَشْتَاقُ إِلَي ٱلْأَدَبِ ٱلصَّحِيحِ فَيَنْتَفِعُ
بِذَلِكَ

Eccas, inquam, video. Illa mulier ex iſtis, inquit, in cujus manu flagellum eſt, ſignificat Pœnam & flagellum ſupplicii. Quæ verò direxit jam caput ſuum inter genua ſua, ſignificat Mærorem & Lamentationem. Quæ ærumnis preſſa evellit capillum ſuum ſignificat Cruciatum, Luctum & Dolorem vehementem. Duæ mulieres, quærebam tunc, aſtantes prope iſtas, quæque ſunt viles, turpes, ornamento omni privatæ, atq; pauperes quidnam ſignificant? Earum altera, reſpondit, ſignificat Gemitum & Ejulatum; Altera, quæ illius ſoror eſt, ſignificat Triſtitiam longam. Etenim Pœna iſtuc illos adigit, eſtque vita illorum omnis in anguſtiâ & ſupplicio. Prolabuntur deinde ad aliud domicilium, cui nomen Infelicitas, vivuntque reliquum vitæ ſuæ in adverſâ fortunâ, niſi ſi quem inceſſerit pænitentia, atque in rem ſuam experrectus ille ad meliorem mentem ab ignorantiâ redeat, idque reparet, quod neglexit. Hoc ubi fuerit, inquam, quis tunc ejus ſtatus erit? Percipit tunc ille, reſpondit, conditionem animi ſui, & quærit ei honeſtam laudem. Expetit Diſciplinam veram & per eam purificat animum

τρίχας τίλλουσα ἑαυτῆς, Ὀδύνη. ὁ δ᾽ ἄλλος οὗτος ὁ παρεστηκὼς αὐταῖς, δυσειδής τις καὶ λεπτὸς, καὶ γυμνὸς. καὶ μετὰ ταῦτά τις ὁμοία αὐτῷ αἰσχρὰ καὶ λεπτὴ, τίς ἐστιν; ὁ μὲν Ὀδυρμὸς καλεῖται, ἔφη, ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ Ἀθυμία. τούτοις οὖν παραδίδοται, καὶ μετὰ τούτων συμβιοῖ τιμωρούμενος. εἶτα πάλιν ἐνταῦθα εἰς ἕτερον οἶκον ῥίπτεται εἰς τὴν Κακοδαιμονίαν, καὶ ὧδε τὸν λοιπὸν βίον καταστρέφει ἐν πάσῃ κακοδαιμονίᾳ, ἂν μὴ Μετάνοια αὐτῷ ἀπὸ τῆς Τύχης συναντήσῃ. εἶτα τί γίνεται; ἐὰν ἡ Μετάνοια αὐτῷ συναντήσῃ, ἐξαιρεῖ αὐτὸν ἐκ τῶν κακῶν, καὶ συνίστησιν αὐτῷ ἑτέραν Δόξαν, καὶ Ἐπιθυμίαν, τὴν εἰς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν ἄγουσαν. ἅμα δὲ καὶ τὴν εἰς τὴν Ψευδοπαιδείαν καλουμένην. εἶτα τί γίνεται; ἐὰν μὲν, φησι, τὴν Δόξαν ταύτην προσδέξηται, τὴν ἄγουσαν αὐτὸν εἰς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν,

بِذٰلِكَ نَفْسَهُ وَيَلْتَمِسُ لَهَا ٱلنَّجَاةَ وَيُخَلِّصُهَا مِمَّا ٱعْتَوَرَهَا
وَغَلَبَ عَلَيْهَا وَيَصِيرُ بِذٰلِكَ حُرًّا سَعِيدًا مَغْبُوطًا لَا خَوْفَ
عَلَيْهِ فِيمَا يَاتِي مِنْ عُمْرِهِ إِلَي أَنْ يَعُودَ فِي ٱلْغَفْلَةِ
فَيَقَعَ فِي ٱلْأَسْرِ ،، قَالَ قَابِسُ يَا صَاحِ مَا أَعْظَمَ
هٰذَا ٱلْخَطَرَ ٱلَّذِي أُبْتُلِيَ بِهِ ٱلنَّاسُ لٰكِنَّكَ ذَكَرْتَ
فِي كَلَامِكَ ٱلْأَدَبَ ٱلصَّحِيحَ فَإِنْ كَانَ هَاهُنَا أَدَبُ
زُورٍ فَعَرِّفْنَا مَا هُوَ ،، قَالَ إِيرَقْلِيسُ مَا تَرَي تِلْكَ
ٱلْحَظِيرَةَ ٱلْأُخْرَي ،، قَالَ قَابِسُ إِنِّي لَأَرَاهَا حَقًّا ❊
قَالَ إِيرَقْلِيسُ أَوَلَا تَرَي ٱلْمَرْآةَ ٱلْوَاقِفَةَ عَلَيْهَا سِيمَا
ٱلْجَلَالَةِ وَٱلْهَيْئَةِ ٱلْجَمِيلَةِ ❊ قَالَ قَابِسُ هُوَذَا أَرَاهَا
كَذٰلِكَ ،، قَالَ إِيرَقْلِيسُ هٰذِهِ ٱلْمَرْأَةُ عِنْدَ ٱلْجُمْهُورِ
يُقَالُ لَهَا ٱلْأَدَبُ وَلَيْسَتْ أَدَبًا حَقًّا بَلْ أَدَبًا زُورًا
فَٱلنَّاسُ إِذَا رَأَوا ٱلْأَدَبَ ٱلْحَقَّ غَلِطُوا فَوَقَعُوا أَوَّلًا فِي هٰذَا ❊
قَالَ قَابِسُ أَتَدْرِي مَا نَقُولُ أَوَلَيْسَ لَهُمْ طَرِيقٌ أُخَرُ
يُؤَدِّيهِمْ إِلَي ٱلْأَدَبِ ٱلصَّحِيحِ ،، قَالَ إِيرَقْلِيسُ لَا مَا لَهُمْ
طَرِيقٌ أُخَرُ يُؤَدِّيهِمْ إِلَيْهِ ❊ قَالَ قَابِسُ فَهٰؤُلَاءِ ٱلرِّجَالُ
ٱلَّذِينَ

animũ ſuum : Hunc cupit ſalvum eſſe, eumq; liberat ab iis quæ vitium ei intulere, atq; dominium in eum exercuere. Et ſic efficitur Liber, Felix, Beatus, cui nullus metus eorum quæ eveniunt à vitâ ſuâ, uſque dum redeat ad Socordiam atque in captivitatem incidat. Dixi tum, ô Cordate! Quàm magnum eſt hoc diſcrimen cum quo pertentati ſunt homines! Verùm mentionem feciſti in ſermone tuo Diſciplinæ veræ. Sin autem hoc loco fuerit Diſciplina falſa, nos, quænã ea ſit, edoce. Tum ille, videſne, inquit, ſeptum illud aliud? Utiq;, inquam, video reverâ. Anne etiam, inquit iterùm, vides mulierem ad illud aſtantem, vultu magnifico & formâ eleganti? Eccam, inquam, eam video talem. Hæc Mulier inquit, apud pleroſque omnes nomen habet Diſciplinæ; Minimè verò eſt Diſciplina germana, ſed Diſciplina falſa. Homines autem cùm de Diſciplinâ germanâ cogitãt, errore ducti incidũt primùm in hanc. Noſtine quod dicis, inquam? Annon habent viam aliam, quæ ducat eos ad Diſciplinam veram? Minimè, inquit. Non habent viam aliam, quæ ad illam eos deducat. Iſti autem viri, quæſivi rurſus,

καθαρθεὶς ὑπ᾽ αὐτῆς σώζεται καὶ μακάριος, καὶ εὐδαίμων γίγνεται ἐν παντὶ τῷ βίῳ. εἰ δὲ μὴ, πάλιν πλανᾶται ὑπὸ τῆς Ψευδοδοξίας. ὦ ἡράκλεις, ὡς μέγας ὁ κίνδυνος ἄλλος οὗτος. ἡ δὲ Ψευδοπαιδεία, ποία ἐστίν, ἔφην ἐγώ; οὐχ ὁρᾷς τὸν ἕτερον περίβολον ἐκεῖνον; καὶ μάλα, ἔφην ἐγώ. οὐκοῦν ἔξω τοῦ περιβόλου παρὰ τὴν εἴσοδον γυνή τις ἕστηκεν, ἣ δοκεῖ πάνυ καθαρὰ καὶ εὔτακτος εἶναι; καὶ μάλα. ταύτην τοίνυν οἱ πολλοὶ καὶ εἰκαῖοι τῶν ἀνθρώπων Παιδείαν καλοῦσιν. οὐκ ἔστι δέ. ἀλλὰ Ψευδοπαιδεία, ἔφη. οἱ μέντοι σωζόμενοι ὁπόταν βούλωνται εἰς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν ἐλθεῖν, ὧδε πρῶτον παραγίγνονται. πότερον οὖν ἄλλη ὁδὸς οὐκ ἔστιν ἐπὶ τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν ἄγουσα; ἔστιν, ἔφη. οὗτοι δὲ οἱ ἄνθρωποι, οἱ ἔσω τοῦ περιβόλου ἀνακάμπτοντες, τίνες εἰσίν; οἱ τῆς Ψευδοπαιδείας, ἔφη, ἐρασταὶ

ٱلَّذِينَ هُمْ دَاخِلَ ٱلْحَظِيرَةِ وَقَدْ نَكَسُوا رُؤُوسَهُمْ عَلَى
مَاذَا يَدُلُّونَ ※ قَالَ إِيرَقْلِيسُ هٰؤُلَاءِ هُمُ ٱلْمُحِبُّونَ لِهٰذَا
ٱلْأَدَبِ قَدْ غَلِطُوا فَظَنُّوا أَنَّهُمْ مُخَالِفُونَ لِلْأَدَبِ ٱلصَّحِيحِ ※
قَالَ قَابُسُ فَبِمَاذَا يُعْرَفُ هٰؤُلَاءِ ※ قَالَ إِيرَقْلِيسُ هٰؤُلَاءِ
بَعْضُهُمْ يُعْرَفُونَ بِٱلشُّعَرَاءِ وَبَعْضُهُمْ بِٱلْجَدَلِيِّينَ وَبَعْضُهُمْ
يُسَمَّوْنَ ٱلْخُطَبَاءَ وَبَعْضُهُمْ يُسَمَّوْنَ ٱلْمُلَحِّنِينَ وَبَعْضُهُمْ
يُسَمَّى أَصْحَابُ تَأْلِيفِ ٱلْغِنَاءِ وَبَعْضُهُمْ يُسَمَّى ٱلْمَشَّايِينَ
وَبَعْضٌ يُسَمَّى ٱلْمُلْهِينَ وَسَائِرُ مَنْ أَشْبَهَ هٰؤُلَاءِ ※
قَالَ قَابُسُ فَٱلنِّسَاءُ ٱلْمُتَشَاكِلَاتُ ٱلَّتِي كَأَنَّهُنَّ
يُعَاوِنَّ ٱلَّتِي قُلْتَ أَنَّ ٱلشَّرَهَ يَقْدُمُهُنَّ وَسَائِرُ مَنْ
مَعَهَا مِنَ ٱلنِّسَاءِ عَلَى مَاذَا يَدْلُلْنَ هَلْ يَأْتِينَ هٰذَا
ٱلْمَوْضِعَ ※ قَالَ إِيرَقْلِيسُ إِيْ وَٱللّٰهِ إِلَى هَاهُنَا مَصِيرُهُمْ
إِلَّا أَنَّ ذٰلِكَ إِنَّمَا يَقَعُ فِي ٱلْفَرْطِ لَا كَمَا يَكُونُ فِي
ٱلْحَظِيرَةِ ٱلْأُخْرَى ※ قَالَ قَابُسُ فَأَيُّ شَيْءٍ مَذْهَبُ
هٰؤُلَاءِ ※ قَالَ إِيرَقْلِيسُ قَدْ حَصَلَ لِهٰؤُلَاءِ أَيْضًا ذٰلِكَ
ٱلشَّرَابُ ٱلَّذِي تَنَاوَلُوهُ مِنَ ٱلْغَفْلَةِ ※ قَالَ قَابُسُ فَقَدْ
حَصَلَ

qui ſunt intra ſeptum, & inclinarunt iam capita ſua, quidnam ſignificant? Iſti ſunt, reſpondit, amantes hujus Diſciplinæ, in errorem jam prolapſi. Opinantur autem ſe eſſe ſectatores Diſciplinæ veræ. Quibus nominibus, inquam, appellantur iſti? Iſtorum aliqui, inquit, appellantur Poetæ, aliqui Diſceptatores. Quidam nominantur Oratores, & quidam Κριτικοὶ ſive Critici. Alii etiam iſtorum vocantur Magiſtri concentus Muſici, alii Peripatetici, alii Ioculatores ſive Mimi, & ſic reliqui, qui ſimiles ſunt iſtis. Deinde Mulieres, inquam, ſibi invicem ſimiles, quæ veluti reſpiciunt ad illas, quarum ajebas Aviditatem eſſe ducem; reliquæ item, quæ iſtis adſunt, mulieres, quidnam ſignificant? An etiam in hunc locũ veniunt? Ad quæ ille. Ità eſt, per Deum. Huc uſq; veniunt, niſi quod iſtud accidat aliquo ſalrẽ tempore, & non ſicuti fit in Septo altero. Quodnã, inquam, eſt inſtitutum iſtarum? Ineſt iſtis, reſpondit, jam quoque potus, quem acceperunt à Socordiâ. Iamne etiam, quærebam,

καὶ ἠπατημένοι, οἰόμενοι μετὰ τῆς ἀληθινῆς Παιδείας συνομιλεῖν. τίνες οὖν καλοῦνται οὗτοι; οἱ μὲν Ποιηταὶ, ἔφη, οἱ δὲ Ῥήτορες, οἱ δὲ Διαλεκτικοὶ, οἱ δὲ Μουσικοὶ, οἱ δὲ Ἀριθμητικοὶ, οἱ δὲ Γεωμέτραι, οἱ δὲ Ἀστρολόγοι, οἱ δὲ Ἡδονικοὶ, οἱ δὲ Περιπατητικοὶ, οἱ δὲ Κριτικοὶ, καὶ ὅσοι ἄλλοι τούτοις εἰσὶ παραπλήσιοι., αἱ δὲ γυναῖκες ἐκεῖναι, αἱ δοκοῦσαι περιτρέχειν, ὅμοιαι ταῖς πρώταις, ἐν αἷς ἔφης εἶναι τὴν Ἀκρασίαν, καὶ αἱ ἄλλαι αἱ μετ' αὐτῶν, τίνες εἰσίν; αὗται ἐκεῖναί εἰσιν, ἔφη. πότερον οὖν καὶ ὧδε εἰσπορεύονται; νὴ δία καὶ ὧδε· σπανίως δὲ, καὶ οὐχὶ ὥσπερ ἐν τῷ πρώτῳ περιβόλῳ. πότερον οὖν καὶ αἱ Δόξαι; ναὶ, ἔφη. ἔτι μένει γὰρ καὶ ἐν τούτοις τὸ πόμα, ὃ ἔπιον παρὰ τῆς Ἀπάτης, καὶ ἡ Ἄγνοια μένει νὴ δία, καὶ μετ' αὐτῆς γε ἡ Ἀφροσύνη. καὶ οὐ μὴ ἀπέλθῃ ἀπ' αὐτῶν οὔθ' ἡ Δόξα, οὔθ' ἡ λοιπὴ Κακία, μέχρις ἂν ἀπογνόντες τῆς Ψευδοπαιδείας, εἰσέλθωσιν εἰς τὴν

حَصَلَ هٰؤُلَآءِ إِذًا عَلَى ٱلْجَهْلِ ٭ قَالَ ايرَقْلِيسُ نَعَمْ وَٱللّٰهِ
مُعْطِي ٱلْحَيَاةِ إِنَّهُمْ لَكَذٰلِكَ وَلَا يَنْفَكُّونَ مِنْ ذٰلِكَ وَلَا
مِنْ سَائِرِ ٱلشَّرِّ دُونَ أَنْ يَصِيرُوا إِلَى ٱلْأَدَبِ ٱلصَّحِيحِ
وَيَتَشَرَّبُوا تِلْكَ ٱلْقُوَّةَ ٱلْمُنَقِّيَةَ مِنْ ذٰلِكَ فَإِذَا تَنَقَّوْا وَتَحَسَّرَ
عَنْهُمْ مَا هُمْ فِيهِ مِنَ ٱلْغَيِّ وَٱلطُّغْيَانِ وَٱلْجَهْلِ وَسَائِرِ مَا
قَدْ عَرَاهُمْ مِنَ ٱلشَّرِّ حِينَئِذٍ تَخَلَّصُوا سَالِمِينَ. فَإِنَّ
ٱلْمُتَشَاغِلَ بِهٰذَا ٱلْأَدَبِ ٱلْمُزَوَّرِ ٱلشُّرُورُ كُلُّهَا مُصَوَّرَةٌ
لَهُ بِٱلْعُلُومِ ٱلَّتِي تَجْرِي مَجْرَى ٱلْغَلَطِ ٭ قَالَ قَابِسُ
فَأَيُّ طَرِيقٍ يُؤَدِّيهِ إِلَى ٱلْأَدَبِ ٱلصَّحِيحِ ٭ قَالَ إِيرَقْلِيسُ
هُوَذَا أَصِفُ لَكَ أَمَا تَرَى فَوْقَ مَوْضِعًا لَيْسَ فِيهِ أَحَدٌ
بَلْ كَأَنَّهُ بَرٌّ قَفْرٌ ٭ قَالَ قَابِسُ فَقُلْتُ لَهُ هُوَذَا أَرَاهُ ٭
قَالَ إِيرَقْلِيسُ وَتَرَى بَابًا ضَيِّقًا وَطَرِيقًا يُؤَدِّي إِلَيْهِ
بِٱلْجَادَّةِ وَمَنْ يَسْلُكُهُ نَفَرٌ يَسِيرٌ وَكَأَنَّهُ نَشْزٌ خَشِنٌ
وَعْرٌ ٭ قَالَ قَابِسُ هُوَذَا أَرَاهُ لَعَمْرِي ٭ قَالَ إِيرَقْلِيسُ
وَتَرَى وَرَآءَهُ تَلًّا شَاهِقًا وَٱلْمُرْتَقَى إِلَيْهِ ضَيِّقٌ جِدًّا وَجُرْفٌ
عَمِيقٌ وَاهٍ عَنْ جَانِبَيْهِ ٭ قَالَ قَابِسُ هُوَذَا أَرَاهُ لَعَمْرِي ٭

قَالَ

verſantur iſti in Ignorantiâ? Ita eſt, reſpondit ille, per Deum largitorem vitæ, utiq; ſunt tales, neq; liberantur ab illâ, neque à reliquis malis niſi ſi adeant Diſciplinam veram, bibantque illam vim, quæ repurgat ab iſtis. Ubi autem purificati fuerint, & abierit ab eis quicquid adfuit erroris, injuſtitiæ, ignorantiæ ac reliquorum malorum, quæ jam eos inceſſerunt, tum demum liberi evadunt atque ſalvi. Etenim ei, qui multam operam dat huic Diſciplinæ fallaci, mala omnia figurantur per Scientias, quæ procedunt modo allucinationis. Cuiuſmodi igitur, inquam, via deducit eum ad Diſciplinam veram? Ecce, inquit, deſcribam tibi. Vides ne ſuperiùs locum quendam, in quo nemo moratur: ſed qui ſolitudinis aut deſerti inſtar eſt? Eccum, inquam, video. Vides etiam, rurſus ait, portam anguſtam, & viam aliquam quæ ad eam ducit rectâ ſemitâ, quiq; eà incedũt numero pauci quidam ſunt, ut quæ ſit ſerrata, aſpera ac ſaxoſa. Eccam, inquam, video, per vitam meam. Vides quoque poſt illam, inquit, collẽm excelſum, ad quẽ aſcenſus eſt arctus, acutus, cavus item, profundus, ac utroque ſuo latere abruptus. Eccum, inquã, video, per vitã meam.

ἀληθινὴν ὁδὸν, καὶ πίωσι τὴν τούτου καθαρτικὴν δύναμιν· καὶ ἐκβάλλωσι τὰ κακὰ πάνθ' ὅσα ἔχουσι, καὶ τὰς Δόξας, καὶ τὴν Ἄγνοιαν, καὶ τὴν λοιπὴν πᾶσαν Κακίαν. τότε αὖ οὕτω σωθήσονται. ὧδε δὲ μένοντες παρὰ τῇ Ψευδοπαιδείᾳ, οὐδέποτε ἀπολυθήσονται, οὐδὲ ἐλλείψει αὐτοὺς κακὸν οὐδὲν ἕνεκα τούτων τῶν μαθημάτων. ποία οὖν αὕτη ἡ ὁδός ἐστιν, ἡ φέρουσα ἐπὶ τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν; ὁρᾷς, ἔφη, ἄνω τόπον τινὰ ἐκεῖνον, ὅπου οὐδεὶς ἐπικατοικεῖ, ἀλλ' ἔρημος δοκεῖ εἶναι; ὁρῶ. οὐκοῦν καὶ θύραν τινὰ μικρὰν, καὶ ὁδόν τινα πρὸ τῆς θύρας, ἥτις οὐ πολὺ ὀχλεῖται, ἀλλὰ πάνυ ὀλίγοι πορεύονται, ὥσπερ δυσανόδου τινὸς καὶ τραχείας καὶ πετρώδους εἶναι δοκούσης; καὶ μάλα; ἔφην. οὐκοῦν, καὶ βουνός τις ὑψηλὸς δοκεῖ εἶναι, καὶ ἀνάβασις στενὴ πάνυ, καὶ κρημνοὺς ἔχουσα ἔνθεν κἀκεῖθεν βαθεῖς; ὁρῶ. αὕτη τοίνυν ἐστὶν ἡ ὁδὸς,

 Hæc

قال ايرقليس فهذا هو الطريق المودي الي الادب الصحيح وقد يصعب سلوكه وكذلك هوذا ترى فوق ذلك التل صخرة عظيمة مرتفعة تتبين كانها مستديرة مسندة الي شي ✱ قال قابس فقلت له هوذا اراها ✱ قال ايرقليس وترى امراتين واقفتين علي الصخرة كانهما اختان متواجهتان باسطتان ايديهما ✱ قال قابس اني لاراهما فعلى ماذا تدلان ✱ قال ايرقليس تدلان علي الصبر والاحتمال ✱ قال فعلى ماذا يدل بسطهما ايديهما ✱ قال ايرقليس تومیان بذلك الي تقوية قلوب من يقصدهما وكانهما تشيران اليه بان يصبر ولا يدخله رعب فاذه عما قليل يصل الي الطريق وهو جدد سهل ✱ قال قابس فاذا وصلوا الي تلك الصخرة كيف يصعدون عليها فاني لست ارى طريقا للصعود ✱ قال ايرقليس يسبقن فينزلن ويتعلقن بمن يوافي الموضع ويصعدنه وبعد ذلك يمنحنه قوة ويشجعنه علي الوصول الي

Hæc igitur, addebat tùm ille, via eſt quæ ducit ad Diſciplinam veram, & difficile quidem eſt eâ incedere. Similiter, ecce, vides ſupra collem illum Petrã magnam atque editam, quæ apparet quaſi rotunda eſſet & rei alicui innixa. Eccam, inquã, video quoq;. Tum rurſus, vides etiam, inquit, mulieres duas, inſiſtẽtes petræ, ſororum inſtar vultu ad invicem converſas atq; extendẽtes manus ſuas. Utiq; ambas video, inquã. Verùm quid ſignificãt? Patientiam, reſpondit, ſignificant ac Tolerantiam. Quid deinde, inquam, ſignificat, quod ambæ extẽdant manus ſuas? Ambæ, inquit, per illud jubent animum confirmare eum, qui accedere ipſas volet, & hortãtur quaſi eum, ut patiens ſit, & ne intret eum pavor: Utpote intra breve tempus eum eſſe venturum in viam, quæ plana ſit ac facilis. Ubi igitur, inquam ego, pervenerint ad illam petram, quo modo conſcendunt eam? Ego enim non video viam aliquam ad aſcendendum. Illę, inquit, procedunt antrorſum, & deſcendentes deinde adhæreſcunt ei qui ad locũ venit, eumq; aſcendere faciunt. Poſthæc donant eum robore, eique addunt animũ perveniendi ad Diſciplinam, diri-

ἔφη, ἡ ἄγουσα πρὸς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν, καὶ μάλα γε χαλεπὴ προσιδεῖν. οὐκοῦν καὶ ἄνω γε περὶ τὸν βουνὸν ὁρᾷς πέτραν μεγάλην, καὶ ὑψηλὴν, κύκλῳ ἀπόκρημνον; ὁρῶ, ἔφην. ὁρᾷς οὖν καὶ γυναῖκας δύο ἑστηκυίας ἐπὶ τῆς πέτρας, λιπαρὰς, καὶ εὐεκτούσας τῷ σώματι, καὶ ὡς ἐκτετάκασι τὰς χεῖρας προθύμως; ὁρῶ. ἀλλὰ τίνες καλοῦνται, ἔφην, αὗται; ἡ μὲν Εγκράτεια καλεῖται, ἔφη· ἡ δὲ, Καρτερία. εἰσὶ δὲ ἀδελφαί. τί οὖν τὰς χεῖρας ἐκτετάκασιν οὕτω προθύμως; παρακαλοῦσιν, ἔφη, τοὺς παραγινομένους ἐπὶ τὸν τόπον, θαῤῥεῖν, καὶ μὴ ἀποδειλιᾷν, λέγουσαι, ὅτι βραχὺ ἔτι δεῖ καρτερῆσαι αὐτοὺς. εἶτα ἥξουσιν εἰς ὁδὸν καλήν. ὅταν οὖν παραγένωνται ἐπὶ τὴν πέτραν, πῶς ἀναβαίνουσιν; ὁρῶ γὰρ ὁδὸν φέρουσαν οὐδεμίαν ἐπ' αὐτήν. αὗται ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ προσκαταβαίνουσι, καὶ ἕλκουσιν αὐτοὺς ἄνω πρὸς ἑαυτάς. εἶτα κελεύουσιν αὐτοὺς διαναπαύσασθαι, καὶ μετὰ μικρὸν διδόασιν Ἰσχὺν καὶ Θάρσος, καὶ ἐπαγγέλ-

إلي الأدب ويرشده إلي الطريق السهل الجدد الذي
يؤدي إليه كما تري * قال قابس لعمري
إنه لسهل مسلوك * قال إيرقليس هوذا تري أمام
ذلك المرج موضعا يشبه أن يكون حسنا شبه
الميناء وحظيرة لها باب آخر * قال قابس هوذا أري
فعلي ما يدل * قال إيرقليس ذلك الموضع الذي
يقال له مسكن السعداء وفيه محل السعداء كلهم
والسعادة فيه مستقرها * قال قابس إن ذلك [أي هو
كذا] فمنا أحسن الموضع الذي وصفته * قال
إيرقليس أوما تري عند المدخل امرأة جميلة معتدلة
القامة واقفة علي حجر مربع متزينة بلباس لبس بالكثير
ومعها امرأتان أخريان كأنهما بنتاها تشبهانها *
قال قابس إني لأري ما قلت لعمري * قال إيرقليس
أما الوسطي منهن فإنها تعرف بالأدب وأما
الأخري فتعرف بالقبول والتصديق بالحق وأما
الواقفة علي الحجر المربع فهي التي تعطي من قبلها
ما

dirigentes eum in viam facilem ac planam, quæ deducat ad illam, prout vides. Per vitam meam, inquam, ea utique eſt inceſſu facilis. Tum ille, ecce, inquit, vides ante iſtud pratum locũ quendam, qui videtur eſſe pulcer, ad inſtar portus, itemque ſeptum cui alia porta eſt? Ecce, inquam, video. Quid autem ſignificat? Locus ille, inquit, eſt is qui dicitur Domicilium Beatorum, & in eo eſt habitaculum omnium qui felices ſunt; ibique Felicitatis ſtabilis eſt manſio. Utique cùm itâ ſit, inquam, quàm pulcerrimus eſt locus quem deſcripſiſti. Nonne etiam, quærebat ille rurſus, vides ad veſtibulum Mulierem elegantem, moderatâ ſtaturâ, inſiſtentem lapidi quadrato, ornatam veſtitu haudquaquam multo; & cum eâ mulieres duas alias, quæ, quaſi eſſent filiæ ejus, ſimiles ipſi videntur? Utique video, inquam, quod dixti, per vitã meam. Quæ harum, inquit, media eſt, ea vocatur Diſciplina. Aliæ deinde vocantur Perſuaſio, & veri, juſtique Profeſſio. Inſiſtens autem lapidi quadrato ea eſt, quæ largitur de facultatibus ſuis, quod

λονται αὐτοὺς καταστῆσαι πρὸς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν, καὶ δεικνύουσιν αὐτοῖς τὴν ὁδόν, ὡς ἔστι καλή τε, καὶ ὁμαλή, καὶ εὐπόρευτος, καὶ καθαρὰ παντὸς κακοῦ, ὥσπερ ὁρᾷς. ἐμφαίνει, νὴ Δία. ὁρᾷς οὖν, ἔφη, καὶ ἔμπροσθε τοῦ ἄλσους ἐκείνου τόπον τινά, ὃς δοκεῖ καλός τε εἶναι, καὶ λειμωνοειδής, καὶ φωτὶ πολλῷ καταλαμπόμενος; καὶ μάλα. κατανοεῖς οὖν καὶ ἐν μέσῳ τοῦ λειμῶνος περίβολον ἕτερον, καὶ πύλην ἑτέραν; ἔστιν οὕτως. ἀλλὰ τίς καλεῖται ὁ τόπος οὗτος; Εὐδαιμόνων οἰκητήριον, ἔφη. ὧδε γὰρ διατρίβουσιν αἱ Ἀρεταὶ πᾶσαι, καὶ ἡ Εὐδαιμονία. εἶεν, ἔφην ἐγώ, ὡς καλὸν τὸν τόπον εἶναι. οὐκοῦν παρὰ τὴν πύλην ὁρᾷς, ἔφη, ὅτι γυνή τίς ἐστι καλή, καὶ καθεστηκυῖα τὸ πρόσωπον. μέση δὲ καὶ κεκριμένη ἤδη τῇ ἡλικίᾳ, στολὴν δ' ἔχουσα ἁπλῆν καὶ ἀκαλλώπιστον; ἕστηκε δὲ οὐκ ἐπὶ στρογγύλου λίθου, ἀλλ' ἐπὶ τετραγώνου, ἀσφαλῶς κειμένου. καὶ μετὰ ταύτης ἄλλαι δύο εἰσί, θυγατέρες τινὲς δοκοῦσιν εἶναι. ἐμφαίνει οὕτως ἔχειν. τούτων τοίνυν ἡ μὲν ἐν τῷ μέσῳ, Παιδεία ἐστίν. ἡ δέ, Ἀλήθεια. ἡ δὲ Πειθώ.

مَا يُوثَقُ بِهِ وَيُعْتَمَدُ عَلَيْهِ وَلَا يَشِذُّ عَنْهُ مَا تُفِيدُهُ إِيَّاهُ
وَلَا يَتَغَيَّرُ طُولَ عُمْرِهِ وَتُكْسِبُهُ ٱلشَّجَاعَةَ وَٱلْعَفَافَ
وَٱلْفَهْمَ * قَالَ قَابِسُ فَقُلْتُ لَهُ مَا أَعْظَمَ هٰذَا ٱلْحِبَاءَ
لٰكِنْ لِمَ وَقَفَتْ هٰذَا ٱلْمَوْقِفَ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ
لِتَتَقَبَّلَ مَنْ يَصِلُ إِلَيْهَا وَتُسْقِيَهُ مِنَ ٱلدَّوَاءِ ٱلَّذِي
فِيهِ قُوَّةٌ مُنَقِّيَةٌ حَتَّى إِذَا نَقِيَ رَفَعَتْهُ حِينَئِذٍ فَأَوْصَلَتْهُ
إِلَى مَحَلِّ ٱلْفَضِيلَةِ * قَالَ قَابِسُ أَبِنْ لِي مَا قُلْتَ
فَإِنِّي لَمْ أَفْهَمْهُ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ إِنْ صَرَفْتَ عَنْكَ
مَحَبَّةَ ٱلتَّكَبُّرِ وَٱلصَّلَفِ فَهِمْتَ * أَلَا تَعْلَمُ أَنَّ
ٱلْمَرِيضَ إِذَا قَصَدَ ٱلطَّبِيبَ فَبَعْدَ وُصُولِهِ عَالَجَهُ فَإِذَا نَقِيَ
نَقَاءً جَيِّدًا مِنْ عِلَّتِهِ وَخَرَجَ مِنْ مَرَضِهِ ٱلَّذِي كَانَ
بِهِ حِينَئِذٍ يُفَارِقُهُ ٱلطَّبِيبُ وَيُخَلِّيهِ صَحِيحًا سَلِيمًا فَإِنْ
لَمْ يُطِعِ ٱلطَّبِيبَ فِيمَا يَأْمُرُهُ بِهِ تَوَانَى فِي عِلَاجِهِ
فَأَدَّاهُ ذٰلِكَ إِلَى ٱلتَّلَفِ * قَالَ قَابِسُ فَقُلْتُ لَهُ أَمَّا
هٰذَا فَإِنِّي أَعْلَمُهُ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ فَٱلَّذِي تُنَقِّي
مِنْهُ

firmum efficitur, & quo innixus quis eſſe poſſit, neque decedit ei quicquam eorum, quæ illa præbet ei, neque immutatur in totâ vitâ ſuâ. Ei etiam comparat animoſitatem, vitæ religionem & intellectum. Quàm eſt magna, inquam, hæc donatio! Verùm cur conſiſtit illa loco iſto? Vt ſuſcipiat, reſpondit, eum qui ad illam venit, eiq; bibendum det de medicinâ, in quâ virtus purificans, donec, ubi purgatus fuerit, eum tum ſuſtollat atque deducat ad manſionem Virtutis. Dilucida, inquam, mihi quod dixiſti. Non enim id intelligo. Si, inquit ille, avertas abs te amorem arrogantiæ ac jactantiæ, intelliges. An neſcis, ubi æger adierit Medicum & poſt adventum hic eum curaverit, ubi etiam quàm optimè purgatus ab ęgritudine evaſerit morbum, quo laboravit, tunc ab illo diſcedit Medicus, eumq; dimittit ſanũ atq; ſalvũ? Sin verò non obediat Medico in iis, quæ iubet eum, negligit ille curã ejus, quę res deducit eum ad interitum. Hoc equidem novi, inquam. Quod verò, inquit, illa (*vid. Diſciplina*) purgando aufert ab eo,

τί δὲ ἕστηκεν ἐπὶ λίθου τετραγώνου αὕτη; σημεῖον, ἔφη, ὅτι ἀσφαλής τε καὶ βεβαία ἡ πρὸς αὐτὴν ὁδός ἐστι τοῖς ἀφικνουμένοις, καὶ τῶν διδομένων ἀσφαλὴς ἡ δόσις τοῖς λαμβάνουσι. καὶ τίνα ἐστὶν, ἃ δίδωσιν αὕτη; Θάρσος, καὶ Ἀφοβία, ἔφη ἐκεῖνος. ταῦτα δὲ τίνα ἐστίν; ἐπιστήμη, ἔφη, τοῦ μηδὲν ἄν ποτε δεινὸν παθεῖν ἐν τῷ βίῳ. ἡράκλεις, ὡς καλά, ἔφην, τὰ δῶρα. ἀλλὰ τίνος ἕνεκεν ἔξω τοῦ περιβόλου ἕστηκεν οὕτως; ὅπως τοὺς παραγινομένους, ἔφη, θεραπεύῃ, καὶ ποτίζῃ τῇ Καθαρτικῇ δυνάμει, εἶθ᾽ ὅταν καθαρθῶσιν, οὕτως αὐτοὺς εἰσάγῃ πρὸς τὰς Ἀρετάς. πῶς τοῦτο, ἔφην ἐγώ; οὐ γὰρ συνίημι. ἀλλὰ συνήσεις, ἔφη. ὡς ἂν εἴ τις φιλοτίμως κάμνων ἐτύγχανε, πρὸς τὸν ἰατρὸν ἂν δήπου γινόμενος, πρότερον καθαρτικοῖς ἐξέβαλε πάντα τὰ νοσοποιοῦντα. εἶτα οὕτως ἂν αὐτὸν ὁ ἰατρὸς εἰς ἀνάληψιν καὶ ὑγίειαν καθέστηκεν. εἰ δὲ μὴ ἐπείθετο οἷς ἐπέταττεν, εὐλόγως ἂν δήπου ἀπωσθεὶς ἐξώλετο ὑπὸ τῆς νόσου. ταῦτα συνίημι, ἔφην ἐγώ. τὸν αὐτὸν τρόπον, ἔφη, καὶ πρὸς τὴν Παιδείαν ὅταν τις παραγίγνηται, θεραπεύει αὐτὸν, καὶ ποτίζει τῇ ἑαυτῆς

مِنْهُ هُوَ ٱلْجَهْلُ وَٱلسَّهْوُ ٱلَّذِي ٱعْتَرَاهُ مِنَ ٱلْغَفْلَةِ
وَمَحَبَّةِ ٱلتَّكَبُّرِ بِٱلْبَاطِلِ وَٱلشَّهَوَاتِ وَٱللَّذَّاتِ ٱلْمُوبِقَةِ
وَٱلسَّرَفِ وَحُبِّ ٱلْمَالِ وَسَايِرِ مَا كَانَ فِيهِ بِٱلْأَمْسِ
فِي ٱلْحَظِيرَةِ ٱلْأُولَي ☙ قَالَ قَابُسُ نَعَمْ فَإِذَا نَقِيَ
فَإِلَي أَيْنَ تَنْفُذُهُ ☙ قَالَ إِبرَقْلِيسُ تُدْخِلُهُ إِلَي
دَاخِلٍ حَتَّي تُوصِلَهُ إِلَي ٱلْمَعْرِفَةِ نَفْسِهَا وَٱلْفَهْمِ وَسَايِرِ
ٱلْفَضَايِلِ ❊ قَالَ قَابُسُ وَمَا هَذِهِ ☙ قَالَ إِبرَقْلِيسُ
أَمَا تَرَي دَاخِلَ ٱلْبَابِ جَمَاعَةً مِنَ ٱلنِّسَاءِ فِي
غَايَةِ ٱلْجَمَالِ وَحُسْنِ ٱلنِّظَامِ وَهَيْئَتُهُنَّ وَبِزَّتُهُنَّ
سَاذَجَةٌ لَا تُشْبِهُ بِزَّةَ ذَوَاتِ ٱلتَّنَعُّمِ وَكَأَنَّهُنَّ بَاشَّاتٌ
مُسْتَبْشِرَاتٌ لَا يُشْبِهْنَ شَيْئًا مِمَّا فِي غَيْرِهِنَّ مِنَ
ٱلزِّينَةِ ٱلدَّغِلَةِ ☙ قَالَ قَابُسُ أَحْسَبُنِي وَلَكِنْ مَا
صَنِيعُ هُؤُلَاءِ ☙ قَالَ إِبرَقْلِيسُ أَمَّا ٱلَّتِي تَقَدَّمَتْهُنَّ
فَإِنَّهَا تُدْعَي مَعْرِفَةَ ٱلْعَقْلِ وَأَمَّا ٱلْبَاقِيَاتُ وَٱلْمُوَاخِيَاتُ
لِهَذِهِ فَوَاحِدَةٌ يُقَالُ لَهَا ٱلطَّهَارَةُ وَحُسْنُ ٱلْخُلُقِ
وَوَاحِدَةٌ يُقَالُ لَهَا ٱلنَّجْدَةُ وَوَاحِدَةٌ يُقَالُ لَهَا ٱلْعَدْلُ
وَوَاحِدَةٌ

ab eo, Inſcitia eſt, & Incuria, quæ accidit ei à Socordiâ, & Amore arrogantiæ in rebus vanis, à Cupiditatibus, Voluptatibus perniciofis, Incontinentiâ, Cupidine opum & reliquis, quæ inerant ei non itâ dudum in ſepto primo. Rectè, inquam. Ubi autem purus fuerit, quò eum ablegat? Introire eum facit, reſpondit ille, ut perducat eum ad notitiam ſuiipſius, ad intelligentiam item, atque ad reliquas virtutes. Quænam hæ ſunt, quærebam? Annon vides, inquit, intra portam gregem Mulierum excellenti pulchritudine & eleganti diſpoſitione, quarum apparatus atque forma ſimplex eſt, nec ſimilis formæ delicatarum. Sunt autem vultu quaſi ſereno, ac hilares, nullatenus ſimiles rebus iis, quæ ſunt in aliarum mulierum ornatu vitiato. Perſuadeo mihi, inquam. Verùm quodnam eſt officium illarum? Tum ille, ea quidem, inquit, quæ præcedit illas, vocatur Cognitio intellectus: quoad reliquas autem, quæ hujus ſunt ſorores, una vocatur Puritas & Elegantia morum. Alia vocatur Fortitudo. Alia vocatur Iuſtitia.

δυνάμει, ὅπως ἐκκαθάρῃ πρῶτον, καὶ ἐκβάλῃ τὰ κακὰ πάντα, ὅσα ἔχων ἦλθε. ποῖα ταῦτα; τὴν Ἄγνοιαν, καὶ τὸν Πλάνον, ὃν ἐπεσπάκει παρὰ τῆς Ἀπάτης, καὶ τὴν Ἀλαζονείαν, καὶ τὴν Ἐπιθυμίαν, καὶ τὴν Ἀκρασίαν, καὶ τὸν Θυμὸν, καὶ τὴν Φιλαργυρείαν, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα ὧν ἀνεπλήσθη ἐν τῷ πρώτῳ περιβόλῳ. ὅταν οὖν καθαρθῇ, ποῦ αὐτὸν ἀποστέλλει; ἔνδον, ἔφη, πρὸς τὴν Ἐπιστήμην, καὶ πρὸς τὰς ἄλλας Ἀρετάς. ποίας ταύτας; οὐχ ὁρᾷς, ἔφη, ἔσω τῆς πύλης χορὸν γυναικῶν, αἳ εὐειδεῖς δοκοῦσιν εἶναι, καὶ εὔτακτοι, καὶ στολὴν ἀτρύφερον καὶ ἁπλῆν ἔχουσιν. ἔτι τε ὡς ἄπλαστοί εἰσι καὶ οὐδαμῶς κεκαλλωπισμέναι ὥσπερ αἱ ἄλλαι; ὁρῶ, ἔφην. ἀλλὰ τίνες αὗται καλοῦνται; ἡ μὲν πρώτη Ἐπιστήμη, ἔφη, καλεῖται, αἱ δὲ ἄλλαι ταύτης ἀδελφαὶ, Ἀνδρεία, καὶ Δικαιοσύνη, Καλοκαγαθία, Σωφροσύνη, Εὐταξία, Ἐλευθερία, Ἐγκράτεια, Πραότης. ὦ κάλλι-

وَوَاحِدَةٌ يُقَالُ لَهَا ٱلْكَرَمُ وَوَاحِدَةٌ يُقَالُ لَهَا ٱلتَّوَاضُعُ
وَوَاحِدَةٌ يُقَالُ لَهَا ٱلسَّخَاءُ وَوَاحِدَةٌ يُقَالُ لَهَا ٱلْهُدَي ❊
قَالَ قَابُسُ مَا أَعْظَمَ رَجَاءَنَا بِكَ أَيُّهَا ٱلْفَاضِلُ ❊
قَالَ إِيرَقْلِيسُ إِنْ أَنْتُمْ عَرَفْتُمْ جَمِيعَ مَا سَمِعْتُمُوهُ مِنِّي
وَٱجْتَهَدْتُمْ فِي تَحْصِيلِهِ ❊ قَالَ قَابُسُ فَقُلْتُ لَهُ إِنِّي
أَرْجُوا أَنْ تُحَصِّلَ ذَلِكَ أَجْمَعَ ❊ قَالَ إِيرَقْلِيسُ إِذَا
يَكُونُ لَكُمْ بِذَلِكَ ٱلنَّجَاةُ وَٱلسَّلَامَةُ ❊ ثُمَّ قَالَ
وَأُولَئِكَ إِذَا أَخَذْنَهُ أَدَّيْنَهُ إِلَي أُمِّهِنَّ ❊ قَالَ قَابُسُ
فَقُلْتُ وَمَنْ أُمُّهُنَّ ❊ قَالَ إِيرَقْلِيسُ أُمُّهُنَّ ٱلسَّعَادَةُ ❊
فَقُلْتُ لَهُ وَمَا هَذِهِ ❊ قَالَ أَمَا تَرَوْنَ إِلَي ذَلِكَ
ٱلطَّرِيقِ ٱلَّذِي يُوصِلُ إِلَي ذَلِكَ ٱلنَّشْزِ ❊ قَالَ قَابُسُ
فَقُلْتُ لَهُ هُوَذَا أَرَاهُ ❊ قَالَ إِيرَقْلِيسُ هُنَاكَ قُلَّةُ
مَدِينَةِ تِلْكَ ٱلْحَظِيرَةِ ❊ قَالَ أَوَمَا تَرَي أَمَامَ ٱلْبَابِ
ٱمْرَأَةً بَهِيَّةً جَمِيلَةً جَالِسَةً عَلَي كُرْسِيٍّ مُرْتَفِعٍ مُتَوَّجَةً بِتَاجٍ
يَلْمَعُ فَاخِرٍ عَلَيْهِ بَهَاءٌ وَأُبَّهَةٌ ❊ قَالَ قَابُسُ فَقُلْتُ لَهُ
بَلَي إِنِّي لَأَرَاهَا فَمَنْ هِيَ ❊ قَالَ إِيرَقْلِيسُ هَذِهِ هِيَ
ٱلسَّعَادَةُ ❊

Alia vocatur Honeſtas. Alia vocatur Humilitas. Alia vocatur Liberalitas, & alia deniquè vocatur Recta vitæ inſtitutio. Tum ego, quàm magna eſt, inquam, ſpes noſtra de te, ô prædite virtutibus! Si nimirùm, inquit, vos cognoveritis omnia quæ audiviſtis ex me, atque operam dederitis utilitati inde capiendæ. Ad quæ ego, utique ſperamus, inquam, nos eſſe concepturos iſta omnia. Ecce, inquit tum ille, continget per id liberos vos eſſe atque ſalvos. Deinde pergebat: Iſtæ autem, ubi eum præhenderint, deducunt eum ad matrem ſuam. Quænam eſt, inquam, Mater earum? Mater earum, reſpondit, Beatitudo eſt. Quid hæc eſt, inquam? Tum ille, nonne videtis, inquit, viam iſtam, quæ ducit ad faſtigium illud? Ecce, inquam, video. Ibi eſt, inquit, urbicum cacúmen iſtius ſepti. Nonnè etiam vides, quærebat rurſus, ante portam Mulierem pulcram atque elegantem, inſidentem throno ſublimi, redimitam coronâ ſplendoris eximii, & cui ineſt venuſtas & majeſtas? Sic eſt, inquam: Utique eam video. Quænam autem eſt? Hæc eſt Beatitudo, reſpondit. Tunc

σαι, ἔφην ἔγωγε, ὡς ἐν μεγάλῃ ἐλπίδι ἐσμέν. ἐὰν συνῆτε, ἔφη, καὶ ἕξιν περιποιήσησθε ὧν ἀκούετε. ἀλλὰ προσέξομεν ὡς μάλιστα, ἔφην ἔγωγε. τοιγαροῦν, ἔφη, σωθήσεσθε. ὅταν οὖν παραλάβωσιν αὐτὸν αὗται, ποῦ ἀπάγουσι; πρὸς τὴν μητέρα, ἔφη. αὕτη δὲ τίς ἐστιν; Εὐδαιμονία, ἔφη. ποία δ' ἐστὶν αὕτη; ὁρᾷς τὴν ὁδὸν ἐκείνην, τὴν φέρουσαν ἐπὶ τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο, ὅ ἐστιν ἀκρόπολις τῶν περιβόλων πάντων; ὁρῶ. οὐκοῦν ἐπὶ τοῦ προπυλαίου γυνὴ καθεστηκυῖα εὐειδής τις κάθηται ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ, κεκοσμημένη ἐλευθέρως, καὶ ἀπεριέργως, καὶ ἐστεφανωμένη στεφάνῳ εὐανθεῖ πάνυ καλῶς; ἐμφαίνει οὕτως ἔχειν. αὕτη τοίνυν ἐστὶν ἡ Εὐδαιμονία, ἔφη. ὅταν οὖν ὧδέ τις παραγένηται, τί ποιεῖ; στεφανοῖ αὐτὸν, ἔφη, τῇ ἑαυτῆς δυνάμει ἡ Εὐδαιμονία, καὶ αἱ ἄλλαι πᾶσαι

ٱلسَّعَادَةُ ٭ قَالَ قَابُسُ فَاذَا وَصَلَ ٱلْوَاصِلُ إِلَـــي هَذِهِ ٱلْمَنْزِلَةِ فَأَيَّ شَيٍ تَعْمَـــلُ بِهِ ٭ قَالَـــ إِيرَقْلِيسُ إِنَّ ٱلسَّعَادَةَ تَتَوَّجُهُ بِمُوَّتِهَا وَبِتَاجِ سَايِرِ ٱلْفَضَايِلِ كُلِّهَـــا كَمَـا يُتَوَّجُ مَنْ غَلَبَ فِي ٱلْجِهَادِ بِتَاجِ ٱلظَّفَـرِ ٭ قَالَ قَابُسُ وَفِي أَيِّ جِهَادٍ غَلَبَ ٭ قَالَ إِيرَقْلِيـــسُ فِي أَعْظَـمِ جِهَادٍ وَذَلِكَ مُقَاوَمَتُهُ وَغَلَبَتُـــهُ تِلْكَ ٱلْحَيْوَانَاتِ ٱلْعَظِيمَـــةَ ٱلسَّبُعِيَّةَ ٱلَّتِي كَانَتْ مِنْ قَبْلُ تَقْهَرُهُ وَتُعَذِّبُـــهُ وَتَسْتَعْبِدُهُ حَتَّي صَارَ ٱلْآنَ يَسْتَذِلُّهَـا وَيَسْتَخْدِمُهَـا كَمَـا كَانَتْ هِيَ تَفْعَلُ بِـهِ فِيمَـا تَقَدَّمَ ٭ قَالَ قَابُسُ إِنِّي لَأُحِبُّ أَنْ أَعْرِفَ هَذِهِ ٱلْحَيْوَانَاتِ ٱلْخَبِيثَةَ ٱلَّتِي تَصِفُ أَيُّ حَيْوَانٍ هِيَ ٭ قَالَ إِيرَقْلِيسُ أَوَّلُهَـا ٱلْجَهْلُ وَٱلْغَفْلَةُ وَٱلسَّهْـــوُ ٭ أَفَلَا تَعْلَمُ أَنَّ هَذِهِ سِبَاعٌ ضَارِيَةٌ ٭ قَالَ قَابُسُ فَقُلْـــتُ إِيْ لَعَمْرِي إِنَّهَـا لَشَرٌّ وَعُرٌّ ٭ قَالَ إِيرَقْلِيـــسُ ثُـــمَّ مِـــنْ بَعْـدِ هَذِهِ ٱلْحُزْنُ وَٱلْعِشْقُ وَحُبُّ ٱلْمَالِ وَٱلشَّرَفُ وَسَايِرُ أَصْنَافِ ٱلشَّرِّ كُلِّهَـا وَيَسْتَوْلِـــي عَلَيْهَـــا وَلَا تَقْهَرُهُ كَمَـــا كَانَـــتْ مِنْ قَبْلُ ٭ قَالَ قَابُسُ مَـــا أَحْسَنَ

Tunc rurſus quærebam: Ubi ergo venerit aliquis ad hanc manſionem, quid illa ei facit? Utique Beatitudo, reſpondit, coronat eum vi ſuâ; coronâ etiam reliquarum virtutum omnium, ſicut, qui in certamine vicit, coronâ triumphali coronatur. In quali certamine vicit, inquam? In maximo certamine, reſpondit ille; videlicet cùm opponendo ſeſe victoriam obtinuit adverſus immanes illas atque feras belluas, quæ antea ei dominabantur, eumque cruciabant & in ſervitutem mittebant, donec iverit nunc eas habere viles, inque ſervitutem aſſerere, prout egerant hæ cum ipſo olim. Tum ego, utique, inquam, cupio cognoſcere belluas haſce turpes, quas deſignas. Quale animalium eſt? Primum eorum, reſpondit, Ignorantia eſt, Socordia & Incuria. An neſcis has eſſe feras rapaces? Ita eſt, inquam, per vitam meam: Utique ſunt peſſimæ ac fędę. Deinde poſt has, inquit, eſt Mæſtitia, Inſanus amor, Opum cupido, Incontinentia, & reliquæ malorum ſpecies omnes. In eas imperium obtinet, neque eæ dominantur ipſi, ſicut fecerunt antea. Quàm

Αρϛταὶ, ὥσπερ τοὺς νενικηκότας τοὺς μεγίστους ἀγῶνας. καὶ ποίους ἀγῶνας νενίκηκεν αὐτὸς, ἔφην ἐγώ; τοὺς μεγίστους, ἔφη· καὶ τὰ μέγιστα θηρία, ἃ πρότερον αὐτὸν κατήσθιε, καὶ ἐκόλαζε, καὶ ἐποίει δοῦλον· ταῦτα πάντα νενίκηκε, καὶ ἀπέῤῥιψεν ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ κεκράτηκεν ἑαυτοῦ, ὥστε ἐκεῖνα νῦν τούτῳ δουλεύουσι, καθάπερ οὗτος ἐκείνοις πρότερον. ποῖα λέγεις ταῦτα τὰ θηρία; πάνυ γὰρ ἐπιθυμῶ ἀκοῦσαι. πρῶτον μὲν, ἔφη, τὴν Ἄγνοιαν, καὶ τὸν Πλάνον. ἢ οὐ δοκεῖ σοι θηρία ταῦτα εἶναι; καὶ πονηρά γε, ἔφην ἐγώ. εἶτα τὴν Λύπην, καὶ τὸν Ὀδυρμὸν, καὶ τὴν Φιλαργυρείαν, καὶ τὴν Ἀκρασίαν, καὶ τὴν λοιπὴν ἅπασαν κακίαν. πάντων τούτων κρατεῖ, καὶ οὐ κρατεῖται, ὥσπερ τὸ πρότερον. ὢ καλῶν ἔργων, ἔφην ἐγὼ, καὶ καλλίστης νίκης. ἀλλ' ἐκεῖνο ἔτι μοι εἰπὲ, τίς ἡ δύναμις τοῦ στεφάνου, ὦ ἔφης

أَحْسَنَ هَذَا ٱلصَّنِيعَ وَمَا أَجَلَّ هَذَا ٱلظَّفَرَ لَكِنِّي
أَسْأَلُكَ مَعَ ذَلِكَ أَنْ تُخْبِرَنِي مَا قُوَّةُ ٱلتَّاجِ ٱلَّذِي
ذَكَرْتَ أَنَّ ٱلسَّعَادَةَ تَتَوَّجُ بِهِ فَيَصِيرُ مَنْ تُوِّجَ سَعِيدًا
مَغْبُوطًا حَسَنَ ٱلْجَدِّ قَدْ حَازَ ٱلْفَضَايِلَ كُلَّهَا وَٱشْتَمَلَ
عَلَيْهَا وَإِذَا تُوِّجَ مَاذَا يَصْنَعُ وَإِلَي أَيْنَ يَكُونُ مَصِيرُهُ ؞
قَالَ إِيرَقْلِيسُ إِنَّ هَذِهِ ٱلْفَضَايِلَ ٱلَّتِي ٱجْتَمَعَتْ لَهُ
يَقُودُهُ إِلَي أَنْ يَصِيرَ إِلَي ذَلِكَ ٱلْمَوْضِعِ ٱلَّذِي جَاءَ
مِنْهُ إِلَي هَاهُنَا وَيُبِينُهُ حَالَ مَنْ يَتَصَرَّفُ هُنَاكَ وَمَا
هُوَ فِيهِ مِنَ ٱلشَّقَاءِ وَنَكَدِ ٱلْحَيَاةِ وَضَنْكِ ٱلْمَعِيشَةِ فِي
هَذَا ٱلْعَالَمِ وَمَا يُبْلَوْنَ بِهِ مِنَ ٱلْأَعْدَاءِ ٱلَّذِينَ
يُحَارِبُونَهُمْ وَيَغْزُونَهُمْ فَيَنْقَادُونَ لَهُمْ فَبَعْضٌ يَنْقَادُ لِلْبَذَخِ
وَٱلشَّرَهِ وَبَعْضٌ لِجَمْعِ ٱلْمَالِ وَبَعْضٌ يَنْقَادُ لِأَقْرَبِ بَاطِلٍ
وَبَعْضٌ لِمَحَبَّةِ ٱلتَّكَثُّرِ بِٱلْبَاطِلِ وَبَعْضٌ يَنْقَادُ لِغَيْرِ ذَلِكَ
مِنْ آلَامِ ٱلنَّفْسِ ٱلْكَثِيرَةِ ٱلْفُنُونِ فَلَا يُمْكِنُهُمْ بِهَذَا
ٱلسَّبَبِ أَنْ يَفُكُّوا أَنْفُسَهُمْ مِنَ ٱلْإِرْتِبَاطِ بِهَذِهِ ٱلْأُمُورِ
حَتَّي يَتَخَلَّصُوا وَيَسْلَمُوا مِنْهَا فَيَصِيرُونَ إِلَي ٱلسَّعَادَةِ
بَلْ

bonum eſt hoc factum! inquam; & quàm magnifica eſt hæc victoria! Sed abs te quæro ſimul etiam ut narres mihi, quæ ſit vis coronæ, quâ memoraſti Beatitudinem coronare, indeque fieri eum qui coronatur felicem, beatum, egregiè fortunatum, qui congregaverit jam virtutes omnes, eaſque complexus ſit. Et ubi coronatus fuerit, quid facit & quònam flectitur iter eius? Hæ utique virtutes, reſpondit, quæ apud eum conjunctæ ſunt, deducunt eum uſque dum veniat ad illum locum, unde hûc pervenerat, eique oſtendunt ſtatum eorum qui ibi verſantur, quænam inibi ſit miſeria, quæ vitæ difficultas atq; anguſtia in hoc mundo, & quàm malè tractentur ab hoſtibus qui bello proſequuntur illos ac oppugnant. Abducuntur autem ab eis, alii quidem à Faſtu & Aviditate: alii verò ab Opum ſtudio. Alii itẽ abducuntur à Vanitate, alii ab Amore multũ ſtudendi inanibus. Alii deniq; abducuntur à diverſis aliis cruciatibus animi multifariis: Neq; poſſunt ob hanc cauſam ſeipſos exolvere vinculis harum rerum, ut liberi ac ſoluti ſint ab iis, atq; pergant itâ ad Beatitudinem:

στεφανοῦσθαι αὐτόν; εὐδαιμονικῇ, ὦ νεανίσκε. ὁ γὰρ στεφανωθεὶς ταύτῃ τῇ δυνάμει, εὐδαίμων γίνεται, καὶ μακάριος, καὶ οὐκ ἔχει ἐν ἑτέροις τὰς ἐλπίδας τῆς εὐδαιμονίας, ἀλλ' ἐν ἑαυτῷ. ὡς καλὸν τὸ νίκημα λέγεις. ὅταν δὲ στεφανωθῇ, τί ποιεῖ, ἢ ποῖ βαδίζει; ἄγουσιν αὐτὸν ὑπολαβοῦσαι αἱ Ἀρεταὶ πρὸς τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὅθεν ἦλθε πρότερον, καὶ δεικνύουσιν αὐτῷ τοὺς ἐκεῖ διατρίβοντας, ὡς κακῶς καὶ ἀθλίως ζῶσι, καὶ ὡς ναυαγοῦσιν ἐν τῷ βίῳ, καὶ πλανῶνται καὶ ἄγονται καταχεκρατημένοι, ὥσπερ ὑπὸ πολεμίων· οἱ μὲν ὑπ' Ἀκρασίας, οἱ δὲ ὑπ' Ἀλαζονείας, οἱ δὲ ὑπὸ Φιλαργυρίας, οἱ δὲ ὑπὸ Κενοδοξίας, ἕτεροι δὲ ὑφ' ἑτέρων κακῶν, ἐξ ὧν οὐ δύνανται ἐκλῦσαι ἑαυτοὺς τῶν δεινῶν, οἷς δέδενται, ὥστε σωθῆναι, καὶ ἀφικέσθαι ὧδε· ἀλλὰ ταράττονται διὰ παντὸς τοῦ βίου. τοῦτο δὲ πάσχουσι, διὰ τὸ μὴ

بَلْ يُمْكِثُوا عُمْرَهُمْ كُلَّهُ فِي ٱلتِّيهَاتِ وَيُخْلَطُ مَا عَاشُوا وَإِنَّمَا يَلْحَقُهُمْ ذَلِكَ لِأَنَّهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ٱلطَّرِيقَ ٱلَّذِي يُؤَدِّيهِمْ إِلَى ٱلسَّعَادَةِ كَمَا يَنْبَغِي ٭ قَالَ قَابُسُ نَعَمْ فَمِنْ أَيِّ جِهَةٍ قُلْتَ أَنَّ هَذَا ٱلسَّعِيدَ ٱلَّذِي أَحْمَدْتَ أَمْرَهُ تَقُودُهُ ٱلْفَضَائِلُ إِلَى ٱلْمَوْضِعِ ٱلْقَدِيمِ ٱلَّذِي جَاءَ مِنْهُ كَأَنَّهُ لَمْ يَعْرِفِ ٱلْمَوْضِعَ جَيِّدًا ٭ قَالَ إِيرَقْلِيسُ لَيْسَ مَا قُلْتُ لَكُمْ أَنَّهُ لَمْ يَكُنْ يَعْرِفُ شَيْئًا مِمَّا هُنَاكَ مَعْرِفَةً صَحِيحَةً وَإِنَّمَا كَانَ يَظُنُّهُ ظَنًّا وَكَانَ يَظُنُّ بِمَا لَيْسَ بِخَيْرٍ أَنَّهُ خَيْرٌ وَمَا لَيْسَ بِشَرٍّ أَنَّهُ شَرٌّ وَلِذَلِكَ كَانَتْ حَالُهُ حَالًا رَدِيَّةً كَحَالِ مَنْ لَا يُبْصِرُ مَا هُنَاكَ فَلَمَّا حَصَلَتْ لَهُ ٱلْمَعْرِفَةُ وَٱلْيَقِينُ وَٱلْعَقْلُ وَٱسْتَضَاءَ بِذَلِكَ فَهْمُهُ زَالَ عَمَاهُ فَصَارَ إِذَا رَأَى مَا هَاهُنَا تَبَيَّنَ لَهُ شَقَاؤُهُمْ ٭ قَالَ قَابُسُ فَقُلْتُ لَهُ فَمَاذَا يَصْنَعُ إِذَا شَاهَدَ هَذِهِ ٱلْأُمُورَ كُلَّهَا ٭ قَالَ إِيرَقْلِيسُ يَتَصَرَّفُ كَيْفَ شَاءَ وَيَذْهَبُ حَيْثُ شَاءَ وَذَلِكَ أَنَّ ٱلثِّقَةَ وَٱلْأَمْنَ يُطِيفَانِ بِهِ وَهُوَ مَحْرُوسٌ

Sed inhærent totâ vitâ ærumnæ & iniquis actionibus, quoad ducunt illam. Iſtud utique contingit eis, quia non rectè ineunt viam, quæ ducat eos ad Beatitudinem; ſicut oportet. Itâ eſt, inquam ego: Verùm quâ ratione dixiſti, quod hunc Beatum, cujus laudaſti negotium, deducant virtutes ad locum priſtinum, unde venerat, quaſi is non noſſet locum optimè? Nonnè, reſpondit ille, dixi vobis eum haud noviſſe quicquam eorum, quæ ibi eſſent, cognitione verâ? Opinando utique de iis opinabatur, putabatque id, quod minimè bonum erat, Bonum eſſe, & quod malum non erat, Malum eſſe. Et idcircò fuit conditio ejus prava, ſicut eſt conditio ejus qui minimè viſu concipit ea quæ ibi ſunt. Poſtquam verò acceſſerit ei notitia, certaque ſcientia atque intellectus, fueritque his illuſtrata men ejus, deſinit ejus cæcitas & fit, ecce! ſpectator ejus, quæ hîc apparet ei, infelicitatis illorum. Quid verò agit, quæſivi porrò, ubi viderit haſce res omnes? Converſatur, inquit, quemadmodum vult, & abit quô vult, idque quia fortitudo ac fiducia circumdant eum, eſtque

δύνασθαι τὴν ἐνθάδε ὁδὸν εὑρεῖν· ἐπελάθοντο γὰρ τὸ παρὰ τοῦ δαιμονίου πρόσταγμα. ὀρθῶς μοι δοκεῖς λέγειν· ἀλλὰ καὶ τοῦτο πάλιν ἀπορῶ, διὰ τί δεικνύουσιν αὐτῷ τὸν τόπον ἐκεῖνον αἱ Αρεταὶ, ὅθεν ἧκει τὸ πρότερον; οὐκ ἀκριβῶς ᾔδει, οὐδὲ ἠπίστατο, ἔφη, οὐδὲν τῶν ἐκεῖ, ἀλλ᾽ ἐνεδοίαζε, καὶ διὰ τὴν Ἄγνοιαν, καὶ τὸν Πλάνον, ὃν δὴ ἐπεπώκει, τὰ μὴ ὄντα ἀγαθὰ, ἐνόμιζεν ἀγαθὰ εἶναι, καὶ τὰ μὴ ὄντα κακὰ, κακά. διὸ καὶ ἔζη κακῶς, ὥσπερ οἱ ἄλλοι οἱ ἐκεῖ διατρίβοντες. νῦν δὲ ἀπειληφὼς τὴν ἐπιστήμην τῶν συμφερόντων, αὐτός τε καλῶς ζῇ, καὶ τούτους θεωρεῖ ὡς κακῶς πράσσουσιν. ἐπειδὰν οὖν θεωρήσῃ πάντα, τί ποιεῖ, ἢ ποῖ βαδίζει; ὅπου ἂν βούληται, ἔφη· πανταχοῦ γάρ ἐστιν αὐτῷ ἀσφάλεια, ὥσπερ τὸ κωρύκιον ἄκρον ἔχοντι, καὶ πανταχοῦ, οὗ ἂν ἀφί-

مُحْرُوسٌ مِنْ جَمِيعِ جَوَانِبِهِ بِمَنْزِلَةِ ٱلْحَلَزُونِ ٱلَّذِي يُطِيفُ بِهِ ٱلصَّدَفُ ٱلَّذِي يُجِنُّهُ وَحَيْثُ مَا أَحَبَّ أَنْ يَعِيشَ فَإِنَّ عَيْشَهُ يَكُونُ أَجْمَلَ عَيْشٍ وَكُلُّ مَنْ عَاشَرَهُ يَقْبَلُهُ وَيَتَمَسَّكُ بِهِ وَيَرْتَاحُ لَهُ كَمَا يَرْتَاحُ ٱلْمَرِيضُ إِلَي ٱلطَّبِيبِ * قَالَ قَابُسُ فَأُولَيِكَ ٱلنِّسَآءُ ٱللَّوَاتِي وَصَفْتَهُنَّ لَا يُخَافُ أَنْ يَنَالَهُ مِنْهُنَّ مَا يَكْرَهُ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ مَا عَسَي أَنْ يُخَافَ مِنْهُنَّ وَقَدْ غَلَبَهُنَّ جَمِيعًا فَصَارَ بِحَيْثُ لَا يَغْلِبْنَ عَلَيْهِ أَصْلًا فَيُونِيهِ لَا ٱلظَّنُّ وَلَا ٱلْغَمُّ وَلَا خَوْفُ ٱلْفَقْرِ وَلَا حُبُّ ٱلثَّرْوَةِ وَلَا شَيْءٌ أَصْلًا مِنْ سَايِرِ ٱلشُّرُورِ لِأَنَّهُ قَدْ صَارَ سَيِّدًا مُسْتَعْلِيًا عَلَيْهَا كُلِّهَا كَمَا أَنَّ ٱلْحَوَّايِينَ يُمْسِكُونَ بِأَيْدِيهِمِ ٱلْأَفَاعِيَ فَلَا تَضُرُّهُمْ لِمَا مَعَهُمْ مِمَّا يُقَاوِمُ سَمَّهَا وَيُضَادُّ فِعْلَهُ ؞ قَالَ قَابُسُ فَقُلْتُ لَهُ مَا أَخْلَقَ مَا تَقُولُ وَأَشْبَهَهُ عِنْدِي وَلَكِنْ أَعْلِمْنِي مَنْ هُوَلَاءِ ٱلَّذِينَ نَرَاهُمْ كَأَنَّهُمْ يَتَحَيَّرُونَ مِنْ ذَلِكَ ٱلتَّلِّ وَبَعْضُهُمْ مُتَوَّجٌ وَيَتَبَيَّنُ كَأَنَّهُمْ مَسْرُورُونَ

وَبَعْضُ

cuſtoditus ab omnibus lateribus ſuis ad inſtar cochleæ, quam circumdat concha quæ protegit eam. Et ubicunque elegerit vitam ducere, vita ejus utique erit pulcherrima. Quicumque etiam cum eo conſueverit, acceptum habebit atque amplectetur eum, eoque gaudebit quèmadmodum ægrotus Medico. Ab illis igitur, inquam, mulieribus quas deſcripſiſti, nonne metuit ut contingat ſibi quod ingratum ſit? Fieri haud poteſt, reſpondit, ut metuat ab illis. Devicit jam omnes, eſtque conſtitutus eo loco quo vincetur neutiquam. Nec lædit eum Opinio, neque mœror, neq; Metus inopiæ, neque Amor opulentiæ, neque quicquam omninò de reliquis Malis. Etenim factus jam eſt Dominus ſuperior illis omnibus: Sicuti Viperarii præhendunt manibus ſuis ſerpentes, qui tamen non lædunt illos, cùm penes ipſos ſit quod reſiſtat veneno eorum ac adverſetur actioni ejus. Omninò planum, inquam, eſt quod dicis, & apud me veriſimillimum. Verùm etiã doce me quinã illi ſint, quos videmus quaſi deſcendere de iſto colle, & aliqui illorum coronati ſunt, & apparent quaſi exhilarati:

κηται, πάντα καλῶς βιώσεται μετὰ πάσης ἀσφαλείας. ὑποδέξονται γὰρ αὐτὸν ἀσμένως πάντες, καθάπερ τὸν ἰατρὸν οἱ πάσχοντες. πότερον οὖν κἀκείνας τὰς γυναῖκας, ἅς ἔφης θηρία εἶναι, οὐκ ἔτι φοβεῖται, μή τι πάθη ὑπ᾽ αὐτῶν; οὐδὲν, οὐ μὴ διοχληθήσεται, οὔτε ὑπὸ Οδύνης, οὔτε ὑπὸ Λύπης, οὔτε ὑπ᾽ Ακρασίας, οὔτε ὑπὸ Φιλαργυρίας, οὔτε ὑπὸ Πενίας, οὔτε ὑπ᾽ ἄλλου κακοῦ οὐδενός. ἁπάντων γὰρ κυριεύει, καὶ ἐπάνω πάντων ἐστὶ τῶν πρότερον αὐτὸν λυπούντων, καθάπερ οἱ ἐχιόδηκτοι. τὰ γὰρ θηρία δήπου πάντας τοὺς ἄλλους κακοποιοῦντα μέχρι θανάτου, ἐκείνους οὐ λυπεῖ, διὰ τὸ ἔχειν ἀντιφάρμακον αὐτοὺς τοῦτο. καὶ τοῦτον οὐδὲν λυπεῖ, διὰ τὸ ἔχειν ἀντιφάρμακον. καλῶς ἐμοὶ δοκεῖς λέγειν. ἀλλ᾽ ἔτι τοῦτό μοι εἰπὲ, τίνες εἰσὶν οὗτοι οἱ δοκοῦντες ἐκεῖθεν ἀπὸ τοῦ βουνοῦ παραγίγνεσθαι; καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ἐστεφανωμένοι, ἔμφασιν ποιοῦσιν εὐφροσύνης τινός. οἱ

Aliqui

وبعض غير متوّج وكأنّهم مهمومون مضطربون حتّي
أنّ أروسهم تلحق أرجلهم فتلقاهم كأنّهم مكتئبون
بسبب من الأسباب قد اعتراهم منه غمّ ❊ قال
ابرقليس أمّا المتوّجون فهم الذين قد وصلوا
الي الأدب فهم بهذا السبب مسرورون فرحون
مغتبطون بما أفادوه من الإنتفاع به لا تلحقهم
غمّ ولا قنوط وأمورهم جارية في تدبيرهم علي السداد ❊
وأمّا غير المتوّجين فلأنّهم لم يعرفوا الأدب
فرووسهم منكّسة وحالهم سيّئة وهم في شقاء لأنّهم
جبنوا فلم يرتقوا الي الأدب وظلف النفس ولذلك
صاروا تايهين بلا عقل ❊ قال قابس فهولاء النساء
اللواتي معهم من هنّ ❊ قال ابرقليس الغموم والهموم
والآلام وضيق الصدر والظنون والجهل ❊ قال قابس
أتقول أنّ هذه الشرور كلّها تلحق هولاء ❊
قال ابرقليس اي والله انّها لتلحقهم فاذا وصلوا الي
الحظيرة الأولي التي فيها البذخ والإباحة أخذوا في

ذمّ

Aliqui verò non ſunt coronati, & quaſi mœrore affecti ac perculſi adeò ut capita illorum ad pedes pertingant. Videsautem illos tanquam ſi fracti eſſent animo ob cauſam aliquam, à quâ jam inceſſerit eos mœſtitia. Coronati quidem, inquit, ſunt qui jam pervenerunt ad Diſciplinam, ſuntque ob hanc cauſam exhilarati, læti ac gaudio perfuſi per id quod perceperunt de utilitate illius. Non contingit eis mœror neque deſperatio, reſque eorum procedunt ex diſpoſitione ipſorum rectè. Qui verò non ſunt coronati, quia non cognoſcunt diſciplinam, ideò capita ipſorum ſunt demiſſa, & ſtatus ipſorum malus eſt. Infelices autem ſunt quia longè abſi erunt, neque aſcenderunt ad Diſciplinam ac Coercitionem animi, ideòq; perplexi vagantur abſque intellectu. Hæ autem, inquam, Mulieres, quę adſunt illis, quales ſunt? Mœrores, reſpondit, Luctus, Dolores, Anguſtia pectoris, Opiniones & Inſcitia. Aisne, inquam, hæcce mala omnia his evenire? Itâ eſt per Deum, inquit, utiq; eveniunt eis. Ubi autẽ pervenerint in ſeptũ primũ, in quo Faſtus eſt ac Licentia, incipiunt

δὲ ἀςεφαίωτοι, οἱ μὲν ἀπεγνωσμένοι, καὶ τὰς κνήμας, καὶ τὰς κεφαλὰς δοκοῦσι πιέζεσθαι, κατέχονται δὲ ὑπὸ γυναικῶν τινων; οἱ μὲν ἐςεφανωμένοι, σεσωσμένοι εἰσὶ πρὸς τὴν Παιδείαν, καὶ εὐφραίνονται τετυχηκότες αὐτῆς· οἱ δὲ ἀςεφάνωτοι, οἱ μὲν ἀπεγνωσμένοι ὑπὸ τῆς Παιδείας ἀνακάμπτουσι, κακῶς καὶ ἀθλίως διακείμενοι. οἱ δὲ ἀποδεδειλιακότες, καὶ ἀναβεβηκότες πρὸς τὴν καρτερίαν, πάλιν ἀνακάμπτουσι, καὶ πλανῶνται ἀνοδία. αἱ δὲ γυναῖκες αἱ μετ᾽ αὐτῶν ἀκολουθοῦσαι, τίνες εἰσὶν αὗται; Λύπαι, ἔφη, καὶ Οδύναι, καὶ Αθυμίαι, καὶ Αδοξίαι, καὶ Αγνοιαι. πάντα κακὰ λέγεις αὐτοῖς ἀκολουθεῖν. νὴ δία πάντα, ἔφη, ἀκολουθοῦσιν· ὅταν δὲ οὗτοι παραγένωνται εἰς τὸν πρῶτον περίβολον πρὸς τὴν Ηδυπάθειαν, καὶ τὴν Ακρασίαν, οὐχὶ αὐτοὺς αἰτιῶνται, ἀλλ᾽ εὐθὺς κακῶς λέγουσι καὶ τὴν Παιδείαν, καὶ τοὺς ἐκεῖσε βαδίζοντας, ὡς ταλαίπωροι καὶ

 igno-

ذم الأدب وأهله وذكر مساويهم لأنهم يزعمون أنهم أشقياء مذنبون فهم يفارقون مثل هذا العيش الرغد الذي نحن فيه ويعيشون عيش سوء طلبا للخيرات وهم لا ينالونها ؞ قال قابس وماذا يعنون بالخيرات ؞ قال ايرقليس مثل البذخ وإباحة النفس للشهوات فإن هاتين مقدمتان على الباقية وأكثر الناس يسميها خيرات ويظنها خيرات ؞ قال قابس فالنساء الأخر اللواتي يأتين من هناك كأنهن مستبشرات ضاحكات من هن وماذا يعرفن ؞ قال ايرقليس هن الظنون المؤدية إلى الأدب وقد طأطأن رؤوسهن استدعاءا لمن يأتيهن وهن مستبشرات لأن من أتين بهم قد حصلت لهم السعادة ؞ قال قابس فقلت له أفهولاء النساء لا يدخلن حتى يصلن إلى الفضايل أنفسها ؞ قال ايرقليس استغفر ربك فإنه لا يجوز أن يكون الظن والحسبان يصل إلى معرفة اليقين

ignominiâ notare Diſciplinam ejuſque ſectatores, atq; enarrare mala eorũ: Quippe ajunt eos miſeros ac ſollicitudine ſuſpenſos eſſe: & recedere ab hujuſmodi vitâ deliciarum plenâ, in quâ nos ſumus, atque vitam vivere malam ſtudendo Bonis, quæ minimè conſequuntur. Quid, inquam, intelligunt per Bona? Veluti Contumaciam, inquit, ac Licentiam animi ad concupiſcentias. Hæ duæ enim duces ſunt reliquorum, & plurima pars hominum appellat ea Bona, & opinatur ea eſſe Bona. Alteræ deinde mulieres, quærebam, quæ illinc veniunt tanquam ſi eſſent hilares ac ridentes, quænam ſunt, & quo nomine innoteſcunt? Opiniones ſunt, inquit, deducentes ad Diſciplinam, & proclinârunt jam capita ſua invitando eos qui accedunt ipſas, lætumque ferunt nuncium, quod ii quos adduxêre, adepti jam ſint Beatitudinem. An igitur, quæſivi tum, mulieres hæ non intus eunt donec perveniant ad ipſaſmet virtutes? Ad quæ ille reſpondit, veniam roga Dominum tuum: nequit enim Opinio ac conjectura pervenire ad Cognitionem veram.

ἄθλιοί εἰσι, καὶ κακοδαίμονες, οἱ τὸν βίον τὸν παρ' αὐτοῖς ἀπολιπόντες, κακῶς ζῶσι, καὶ οὐκ ἀπολαύουσι τῶν παρ' αὐτοῖς ἀγαθῶν. ποῖα δὲ λέγουσιν ἀγαθὰ εἶναι; τὴν Ἀσωτίαν, καὶ τὴν Ἀκρασίαν, ὡς εἴποι ἄν τις ἐπὶ κεφαλαίου. τὸ γὰρ διωχεῖσθαι βοσκημάτων τρόπον, ἀπόλαυσιν μεγίστων ἀγαθῶν ἡγοῦνται εἶναι. αἱ δὲ ἕτεραι γυναῖκες αἱ ἐκεῖθεν παραγινόμεναι, ἱλαραί τε καὶ γελῶσαι, τίνες καλοῦνται; Δόξαι, ἔφη. καὶ ἀγαγοῦσαι πρὸς τὴν Παιδείαν τοὺς εἰσελθόντας πρὸς τὰς Ἀρετὰς, ἀνακάμπτουσιν, ὅπως ἑτέρους ἀγάγωσι· καὶ ἀναγγείλωσιν, ὅτι εὐδαίμονες ἤδη γεγόνασιν, οὓς τότε ἀπήγαγον. πότερον οὖν, ἔφην ἐγὼ, αὗται εἴσω πρὸς τὰς Ἀρετὰς εἰσπορεύονται; ἔφη, οὔ. οὐ γὰρ θέμις Δόξαν εἰσπορεύεσθαι πρὸς τὴν Ἐπιστήμην, ἀλλὰ τῇ Παιδείᾳ παραδιδόασιν αὐτούς. εἶτα ὅταν ἡ Παιδεία παραλάβῃ, ἀνακάμπτουσιν αὗται πάλιν ἄλ-

ٱلْيَقِينِ لَكِنْ هُنَّ بِمَوْضِعِهِنَّ وَكُلَّمَا أَتَيْنَ بِقَوْمٍ
عُدْنَ فَطَأْطَأْنَ رُؤُوسَهُنَّ لِيَخْتَلِبْنَ غَيْرَهُمْ مِثْلَ
ٱلسُّفُنِ ٱلَّتِي إِذَا فُرِغَتْ مِنْ حِمْلِهَا عَادَتْ لِتَحْمِلَ
غَيْرَهُ ؞ قَالَ قَابِسُ مَا أَحْسَنَ مَا قُلْتَ فِي هٰذَا
هُوَ هٰكَذَا ظَنِّي وَلٰكِنْ عَرِّفْنَا مَعَ مَا وَصَفْتَهُ مَاذَا
يَأْمُرُ ذٰلِكَ ٱلْمَلَكُ ٱلَّذِي كُنْتَ ذَكَرْتَهُ مَنْ يَدْخُلُ
هٰذَا ٱلْعَالَمَ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ يَأْمُرُهُمْ أَنْ يُفْرِخُوا
مِنْ رَوْعِهِمْ وَلَا يَتَّكِلُوا كَمَا أَمَرْتُكُمْ أَنَا فَإِنِّي
أَقْتَصُّ لَكُمُ ٱلْأَمْرَ كُلَّهُ وَأَشْرَحُهُ وَلَا أَدَعُ شَيْئًا مِنْهُ ؞
قَالَ قَابِسُ فَقُلْتُ لَهُ قَدْ أَحْسَنْتَ ؞ ثُمَّ مَدَّ يَدَهُ
إِيرَقْلِيسُ وَأَشَارَ لَنَا إِلَى ٱمْرَأَةٍ وَقَالَ أَمَا تَرَى
تِلْكَ ٱلْمَرْأَةَ ٱلَّتِي يُظَنُّ أَنَّهَا عَمْيَاءُ وَهِيَ ٱلَّتِي كُنْتُ
مِنْ قَبْلُ أَيْضًا قَدْ أَرَيْتُكُمْ إِيَّاهَا وَقُلْتُ لَكُمْ أَنَّهَا
تُسَمَّى ٱلْبَخْتَ ؞ قَالَ قَابِسُ لَعَمْرِي ؞ قَالَ
إِيرَقْلِيسُ فَٱلْمَلَكُ يَأْمُرُ أَلَّا تَثِقَ بِمَا تُعْطِينَا هٰذِهِ وَلَا
يُعَوَّلَ عَلَى أَنَّ مَا يُؤْخَذُ مِنْهَا مِمَّا يُوثَقُ بِهِ
وَيُعْتَمَدُ

veram. Sed ſuo ſunt loco, & quoties adduxêre aliquos, reverſæ deinde protendunt capita ſua, ut inducant alios, adinſtar navicularum, quę, ubi evacuatæ fuerint ab onere ſuo, revertuntur ut deferant aliud. Quàm optimum eſt, inquam, quod dixti de hôc: eſtque talis opinio mea. Verùm doce nos ſimul cum iis quæ deſignaſti, quidnam præcipiat iſte, cujus feciſti mentionem, Angelus iis qui ingrediuntur hunc Mundum? Iubet eos, inquit, ſolutos eſſe metu ſuo, neque formidare adverſa, uti etiam præcipio vobis ego. Etenim enarrabo vobis negotium univerſum atque explicabo illud, neque ſinam aliquid de illo. Optimè jam feciſti, inquam. Extendit tùm manum ſuam Hercules, ac oſtendit nobis Mulierem, dicens. Videsne hanc Mulierem de quâ opinio habetur eam eſſe cæcam? Eſt autem ea quam antea quoque monſtravi vobis atque dixi vocari Fortunam. Sic eſt per vitam meam, inquam. Angelus, inquit, præcipit ne confidamus iis quæ largitur nobis hæc: neque poſſe fieri ut id quod accipitur ab illâ tale ſit, quo poſſit aliquis confidere, eſſeq; eo,

λοῦς ἄξουσαι. ὥσπερ αἱ νῆες τὰ φορτία ἐξελόμεναι πάλιν ἀνακάμπτουσι, καὶ ἄλλων τινῶν γεμίζονται. ταῦτα μὲν δὴ καλῶς μοι δοκεῖς, ἔφην, ἐξηγῆσθαι. ἀλλ᾽ ἐκεῖνο οὐδέπω ἡμῖν δεδήλωκας, τί προστάττει τὸ Δαιμόνιον τοῖς εἰσπορευομένοις εἰς τὸν βίον ποιεῖν; θαῤῥεῖν, ἔφη. διὸ καὶ ὑμεῖς θαῤῥεῖτε· πάντα γὰρ ἐξηγήσομαι, καὶ οὐδὲν παραλείψω. καλῶς λέγεις, ἔφην ἐγώ. ἐκτείνας οὖν τὴν χεῖρα πάλιν, ὁρᾶτε, ἔφη, τὴν γυναῖκα ἐκείνην, ἣ δοκεῖ τυφλή τις εἶναι, καὶ ἐπὶ λίθου στρογγύλου ἑστάναι, ἣν καὶ ἄρτι ὑμῖν εἶπον, ὅτι Τύχη καλεῖται; ὁρῶμεν. ταύτῃ κελεύει, ἔφη, μὴ πιστεύειν; καὶ βέβαιον μηδὲν πιστεύειν, μηδὲ ἀσφαλὲς ἔχειν, ὅ, τι ἂν παρ᾽ αὐτῆς λάβῃ τις, μηδὲ ὡς ἴδια ἡγεῖσθαι. οὐδὲν γὰρ κωλύει ταῦτα πάλιν ἀφελέσθαι, καὶ ἑτέρῳ διδόναι· πολλάκις γὰρ τοῦτο εἴωθε ποιεῖν. καὶ διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν κελεύει πρὸς τὰς αὐτῆς δόσεις ἥττους γίγνεσθαι, καὶ

وَيُعْتَمَدُ عَلَيْهِ وَعَلَى بَقَائِهِ وَذَلِكَ أَنَّهَا لَا تَلْبَثُ أَنْ تَعُودَ
فَتَنْزِعَهُ مِمَّنْ أَعْطَتْهُ وَتُعْطِيَهُ لِغَيْرِهِ فَإِنَّ هَذِهِ سَجِيَّتُهَا
وَعَادَتُهَا وَلِذَلِكَ يَأْمُرُ أَنْ نَطْلُبَ سَبَبًا نَكُونُ بِهِ
مُسْتَحِقِّينَ لِقَبُولِ ٱلْحِبَاءِ ✻ قَالَ قَابِسُ كَأَنَّكَ
تَقُولُ مَاذَا ✻ قَالَ إِيرَقْلِيسُ إِنَّهُ يَقُولُ لَا يَنْبَغِي
أَنْ نُسَرَّ إِذَا أَعْطَانَا ٱلْبَخْتُ وَلَا أَنْ نَغْتَمَّ إِذَا عَادَ
فَسَلَبَنَا وَلَا نَذُمَّهُ وَلَا نَحْمَدَهُ إِذْ كَانَ لَيْسَ شَيْءٌ مِمَّا
يَفْعَلُهُ بِقَصْدٍ وَتَعَمُّدٍ بَلْ كُلُّ مَا يَأْتِيهِ فَإِنَّمَا يَأْتِيهِ
جُزَافًا مِنْ غَيْرِ تَمْيِيزٍ وَلَا تَحْصِيلٍ كَمَا قُلْتُ مِنْ قَبْلُ
وَيَأْمُرُ ذَلِكَ ٱلْمَلَكُ أَلَّا نُعْجَبَ بِمَا يُفِيدُنَاهُ فَنَكُونَ
بِمَنْزِلَةِ مَنْ دُعِيَ إِلَى وَلِيمَةٍ فَأُتْحِفَ فِيهَا بِتُحْفَةٍ نَفِيسَةٍ
مِثْلِ شَمَّامَةٍ أَوْ غَيْرِهَا فَلِظَنِّهِ أَنَّهَا حِبَاءٌ لَهُ يُسَرُّ بِهَا
حَتَّى إِذَا ٱرْتُجِعَتْ مِنْهُ وَرُفِعَتْ تِلْكَ ٱلْآلَاتُ تَسَخَّطَ
كَأَنَّهُ قَدْ أُخِذَ مِنْهُ مَا كَانَ لَهُ مِنْ غَيْرِ أَنْ يُفَكِّرَ
فَيَعْلَمَ أَنَّ مَا دُفِعَ إِلَيْهِ مِنْ ذَلِكَ إِنَّمَا جَرَى
مَجْرَى مَا يُؤْخَذُ وَيُسْتَرَدُّ لِيُتْحَفَ بِهِ غَيْرُهُ وَلِذَلِكَ
يَأْمُرُ

ejuſque permanentiâ ſubnixus. Et iſtud quia illa diu non differt redire, & removere illud ab eo cui dedit, illudque dare alreri. Hæc enim eſt indoles ejus atque conſuetudo ejus: Ideòque jubet nos inquirere rationem, quâ digni ſimus qui accipiamus donum. Sicuti id dicis, quidnam eſt, inquam? Quod nimirùm, inquit, dicat ille, non oportere nos lætitiâ affici, ubi donaverit nos Fortuna, neque triſtitiâ, ubi reverſa nos ſpoliaverit, neque etiam vituperarare aut laudare eam: Siquidem non fuerat quicquam eorum, quæ agit, recto modo ac conſilio. Sed quicquid largitur, utique largitur illud inexploratâ ratione, nullo diſcrimine habito aut emolumento, ut dixi antea. Iubet quoque iſte Angelus ne efferamur iis quæ nobis impertitur, aut ſimus inſtar ejus qui invitatus ad nuptiale epulum, in eoque cohoneſtatus oblatione cimelii prætioſioris, veluti odoramenti aut alîus, quia putat id ſibi donum eſſe, lætitiâ idcircò afficitur, donec receptis iterū ac ſublatis illis inſtrumentis indignatus ſit, quaſi eriperetur ſibi quod ſuum fuiſſet, abſque ut conſideret atque agnoſcat id, quod ei ſubminiſtratum fuit de rebus iſtis, habere ſe utiq; ad modū ejus quod accipitur, itemque repetitur, ut ejus pręſentatione honeſtetur alius. Ideoque Angelus

μήτε χαίρειν, ὅταν διδῷ, μήτε ἀθυμεῖν, ὅταν ἀφέληται, καὶ μήτε ψέγειν αὐτὴν, μήτε ἐπαινεῖν. οὐδὲν γὰρ ποιεῖ μετὰ λογισμοῦ, ἀλλ' εἰκῆ, καὶ ὡς ἔτυχε πάντα, ὥσπερ πρότερον ὑμῖν ἔλεξα. διὰ τοῦτο οὖν τὸ Δαιμόνιον κελεύει μὴ θαυμάζειν, ὅ,τι ἂν πράττῃ αὕτη, μηδὲ γίγνεσθαι ὁμοίους τοῖς κακοῖς τραπεζίταις. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι, ὅταν μὲν λάβωσι τὸ ἀργύριον παρὰ τῶν ἀνθρώπων, χαίρουσι, καὶ ἴδιον νομίζουσιν εἶναι· ὅταν δὲ ἀπαιτῶνται, ἀγανακτοῦσι, καὶ δεινὰ οἴονται πεπονθέναι, οὐ μνημονεύοντες, ὅτι ἐπὶ τούτῳ ἔλαβον τὰ θέματα, ἐφ' ᾧ οὐδὲν κωλύειν τὸν θέμενον πάλιν κομίσασθαι. ὡσαύτως τοίνυν κελεύει ἔχειν τὸ Δαιμόνιον, καὶ πρὸς τὴν παρ' αὐτῆς δόσιν. καὶ μνημονεύειν, ὅτι τοιαύτην ἔχει φύσιν ἡ Τύχη, ὥστε ἃ δέδωκεν ἀφελέσθαι,

يَامُرُ ٱلْمَلِكُ أَلَّا يَعْتَمِدُوا عَلَي بَقَآءِ مَا يُفِيدُهُمُ ٱلْبَخْتُ وَيُذَكِّرُهُمْ أَنَّ هٰذَا مَذْهَبُهُ أَعْنِي ٱرْتِجَاعَ مَا يُعْطِيهِ بِسُرْعَةٍ وَرُبَّمَا أَعْطَي مِنَ ٱلرَّاسِ أَضْعَافَ مَا كَانَ أَعْطَي وَرُبَّمَا أَخَذَ مَا أَعْطَي وَلَمْ يُعْطِ بَعْدُ شَيًّا آخَرَ أَبَدًا وَيَامُرُ إِذَا أَعْطَانَا شَيًّا أَنْ نُبَادِرَ إِلَي أَخْذِهِ فَإِذَا أَخَذْنَاهُ وَٱشْتَغَلْنَا بِإِنْفَاقِهِ وَوَضْعِهِ مَوَاضِعَهُ وَإِذَا أَعْطَانَا ٱلْأَدَبُ شَيًّا شَارَعْنَا إِلَي قَبُولِهِ وَأَخَذْنَاهُ مَسْرُورِينَ بِعَايِدَتِهِ لِأَنَّا وَاثِقُونَ بِبَقَايِهِ لَا يَلْحَقُ عَلَيْهِ نَدَمٌ وَعَلَي ذٰلِكَ يَنْبَغِي أَنْ نُعَوِّلَ وَيَامُرُهُمْ إِذَا صَارُوا إِلَي أُولَيِكَ ٱلنِّسَآءِ ٱللَّوَاتِي ذَكَرْنَاهُنَّ مِنْ قَبْلُ أَعْنِي ٱلتَّمَتُّعَ بِٱللَّذَّاتِ أَنْ نُبَادِرَ بِٱلْإِنْصِرَافِ عَنْهُنَّ وَتَرْكِ ٱلثِّقَةِ بِوَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ أَصْلًا وَإِذَا صَارُوا إِلَي ٱلْأَدَبِ ٱلَّذِي لَيْسَ بِحَقٍّ أَقَامُوا عَلَيْهِ مُدَّةً مِنَ ٱلزَّمَانِ وَتَنَاوَلُوا مِنْهُ مَا يُحِبُّونَ لِأَنَّهُ بِمَنْزِلَةِ طَرِيقٍ شَاقٍّ ثُمَّ يَنْتَقِلُونَ بِسُرْعَةٍ إِلَي ٱلْأَدَبِ ٱلْحَقِيقِي فَهٰذَا مَا يَامُرُ بِهِ ذٰلِكَ ٱلْمَلِكُ وَمَنْ تَجَاوَزَ ذٰلِكَ وَلَمْ يَقْبَلْهُ هَلَكَ

Angelus iubet ne fiduciā habeant permanētię eorũ, quæ prębet ipſis Fortuna: Admonet eos quoque hunc illius eſſe morem, videlicet, eripiendi ſubitò quod dat. Interdũ quidē largitur denuò duplum ejus quòd dederat: interdũ verò recipit quod largita eſt, neq; dat impoſterũ quicquā aliud unquā. Iubet quoq;, cùm illa dederit aliquid, ut properemus ad capiendũ illud, & ubi acceperimus, operam demus illi diſpenſando, rectèque collocando. Et ubi dederit nobis Diſciplina quod ſuſcipere aggreſſi ſumus, ut capiamus illud gaudio affecti ob utilitatem illius, cùm ſimus ſecuri de illius permanentiâ, quā nulla cōſectatur pænitētia; & quòd iſtis oporteat nos confidere. Pręcipit quoq; eis, ubi pervenerint ad iſtas mulieres, quarũ mentionē anteafecimus, ſcilicet ad Uſurā voluptatũ, ut properemus diſcedere ab eis atq; omittere alicui earũ fidē habere ullā. Ubi etiam pervenerint ad Diſciplinam, quæ Vera non eſt, ut incũbant in eam aliquo ſpacio temporis ac percipiant ex eâ quod elegerint: Nam id ſe habet ad modũ viæ ſingularis. Deinde tranſeant celeriter ad Diſciplinam Verā. Et hoc quidē eſt quod præcipit iſte Angelus, & quicunque tranſgreditur iſta, nec morem iis gerit,

καὶ ταχέως πάλιν δοῦναι πολλαπλάσια· αὖθις δὲ ἀφελέσθαι, ἃ δέδωκεν· οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ τὰ προϋπάρχοντα. ἃ γοῦν δίδωσι, κελεύει λαμβάνειν παρ' αὐτῆς, καὶ συντόμως ἀπελθεῖν ἔχοντα πρὸς τὴν βεβαίαν καὶ ἀσφαλῆ δόσιν. ποίαν ταύτην, ἔφην ἐγώ; ἣν λήψονται παρὰ τῆς Παιδείας, ἣν διασωθῶσιν ἐκεῖ. αὕτη οὖν τίς ἐστιν; ἡ ἀληθὴς Ἐπιστήμη, ἔφη, τῶν συμφερόντων, καὶ ἀσφαλὴς δόσις, καὶ βεβαία, καὶ ἀμετάβλητος. φεύγειν οὖν κελεύει συντόμως πρὸς ταύτην. καὶ ὅταν ἔλθωσι πρὸς τὰς γυναῖκας ἐκείνας, ἃς καὶ πρότερον εἶπον, ὅτι Ἀκρασία καὶ Ἡδυπάθεια καλοῦνται, καὶ ἐντεῦθεν κελεύει συντόμως ἀπαλλάττεσθαι, καὶ μὴ πιστεύειν μηδὲ ταύταις μηδὲν, ἕως ἂν πρὸς τὴν Ψευδοπαιδείαν ἀφίκωνται. κελεύει οὖν αὐτοὺς χρόνον τινὰ ἐνδιατρῖψαι, καὶ λαβεῖν, ὅ,τι ἂν βούλωνται παρ' αὐτῆς, ὥσπερ ἐφόδιον· εἶτα ἐντεῦθεν ἀπιέναι πρὸς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν συντό-

هُلْكَ شَرَّ هَلَاكٍ * فَهٰذَا أَيُّهَا ٱلْغَرِيبُ تَفْسِيرُ لُغْزِنَا *
وَإِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ تَسْمَعُوا مَا فِي شَيٍ شَيٍ مِنْ ذٰلِكَ
فَلَسْتُ أَبْخَلُ بِهِ وَأَنَا أَشْرَحُهُ لَكُمْ * قَالَ قَابُسُ
مَا أَحْسَنَ مَا قُلْتَ لٰكِنْ مَاذَا يَامُرُ ٱلْمَلَكُ أَنْ
نَاخُذَ مِنَ ٱلْأَدَبِ ٱلْكَاذِبِ * قَالَ إِبْرَقْلِيسُ ٱلْأُمُورُ
ٱلَّتِي تُظَنُّ أَنَّهَا خَيْرَاتٌ * قَالَ قَابُسُ وَمَا تِلْكَ
ٱلْأُمُورُ * قَالَ إِبْرَقْلِيسُ ٱلنَّحْوُ وَٱلْمِسَاحَةُ وَٱلْحِسَابُ
وَٱلْهَنْدَسَةُ وَٱلْمُوسِيقِي وَسَايِرُ ٱلْعُلُومِ ٱلْمُتَدَاوَلَةِ ٱلَّتِي
سَمَّاهَا ٱلْأَوَايِلُ ٱلتَّعَالِيمَ فَإِنَّهَا لِلصِّبْيَانِ فِي قُوَّتِهَا
تَجْرِي مَجْرَى ٱللُّجُمِ ٱلْكَاظِمَةِ وَلِذٰلِكَ يَحْتَاجُونَ
إِلَيْهَا ضَرُورَةً وَأَمَّا تِلْكَ ٱلْأُمُورُ ٱلْبَاقِيَةُ فَلَيْسَ فِيهَا
كَبِيرُ نَفْعٍ فَيَنْبَغِي لِمَنْ أَرَادَ ٱلْوُصُولَ إِلَي ٱلْأَدَبِ
ٱلصَّحِيحِ أَنْ يَعْتَنِي هٰذِهِ ٱلْعُلُومَ قَبْلَ كُلِّ شَيٍ وَلَيْسَتْ
مِمَّا يُحْتَاجُ إِلَيْهَا بِأَنْفُسِهَا ضَرُورَةً لٰكِنَّهَا نَافِعَةٌ فِي
ٱلْوُصُولِ إِلَيْ ذٰلِكَ ٱلْأَدَبِ بِسُرْعَةٍ فَأَمَّا فِي لُزُومِ ٱلْفَضَايِلِ
وَٱلْعَمَلِ بِهَا فَلَيْسَتْ مِمَّا يُعِينُنَا عَلَي ذٰلِكَ فَإِنَّ
ٱلْإِنْسَانَ

interit peſſimo interitu. Hæc igitur, ô Hoſpes, eſt explicatio Ænigmatis noſtri. Quod ſi mavultis audire,quid de unoquoq;iſtorum ſit, id quidẽ minime invidebo, & ipſe declarabo id vobis.Quã benè dicis,inquam! Verùm quid iubet Angelus nos accipere de Diſciplinâ Mendaci? Res eas,reſpondit,de quibus opinio eſt,quod ſint Bonę. Quænã ſunt res iſtæ, inquã? Grãmatica,reſpõdit,Geodęſia,Arithmetica,Geometria,Muſica,& reliquæ ſcientiæ uſitatæ, quas vocarunt Antiqui Mathemata. Etenim ſunt pueris vi ſuâ ad inſtar frenorum compeſcentium, ideòque ii opus illis habent neceſſariò. In iſtis quidem rebus reliquis haud magna eſt utilitas: Oportet quidẽ eũ, qui cupit accedere Diſciplinã Veram, ſibi comparare has Sciẽtias ante omnia, non tamẽ ex eorũ ſunt numero,quibus opus eſt per ſe neceſſariò;ſed utiles eæ ſunt in adeundo iſtam Diſciplinam celeriter. In conciliatione autẽ virtutum,earumq;praxi, neutiquam ſunt tales quæ iuvent nos iſthûc.

μως. ταῦτ᾽ ἐστὶν, ἃ προστάσσει τὸ Δαιμόνιον. ὅστις τοίνυν παρ᾽ αὐτὰ τὶ ποιεῖ ἢ παρακούει, ἀπόλλυται κακὸς κακῶς. ὁ μὲν δὴ μῦθος, ὦ ξένοι, ὁ ἐν τῷ πίνακι, τοιοῦτος ἡμῖν ἐστιν. εἰ δὲ δεῖ τι προσπυθέσθαι περὶ ἑκάστου τούτων, οὐδεὶς φθόνος· ἐγὼ γὰρ ὑμῖν φράσω. καλῶς λέγεις, ἔφην ἐγώ. ἀλλὰ τί κελεύει αὐτοὺς τὸ Δαιμόνιον λαβεῖν παρὰ τῆς Ψευδοπαιδείας; ταῦθ᾽ ἃ δοκεῖ εὔχρηστα εἶναι. ταῦτ᾽ οὖν τίνα ἐστί; γράμματα, ἔφη, καὶ τῶν ἄλλων μαθημάτων, ἃ καὶ Πλάτων φησὶν ὡσανεὶ χαλινοῦ τινος δύναμιν ἔχειν τοῖς νέοις, ἵνα μὴ εἰς ἕτερα περισπῶνται. πότερον δὲ ἀνάγκη ταῦτα λαβεῖν, εἰ μέλλοι τίς ἥξειν πρὸς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν, ἢ οὔ; ἀνάγκη μὲν οὐδεμία, ἔφη. χρήσιμα μέντοι ἐστί· πρὸς δὲ τὸ βελτίους γενέσθαι οὐδὲν συμβάλλεται ταῦτα. οὐδὲν ἄρα λέγεις ταῦτα χρήσιμα εἶναι, πρὸς τὸ βελτίους γενέσθαι ἄνδρας; ἐστὶ γὰρ καὶ ἄνευ τούτων βελτίους γενέσθαι. ὅμως δὲ οὐκ ἄχρηστα κἀκεῖνά ἐστι. ὡς γὰρ δι᾽ ἑρμηνέως συνεβάλλομεν τὰ λεγόμενά ποτε, ὅμως μέν τοίγε οὐκ ἄχρηστον ἦν καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς τὴν φωνὴν ἀκριβεστέραν ἔχειν, ἄν τι συνιήκαμεν· οὕτω ἄνευ τούτων τῶν μαθημάτων οὐδὲν κωλύσει γενέσθαι. ὥσπερ οὐδὲν πρόσ-

ٱلْإِنْسَانَ إِنِ ٱبْتَدَأَ مِنَ ٱلتَّعَالِيمِ ثُمَّ قَصَدَ مِنْ بَعْدِهَا نَحْوَ ٱلْفَضَائِلِ فَإِنَّهُ دُونَ أَنْ يَحْصُلَ لَهُ ذَلِكَ ٱلْأَدَبُ ٱلصَّحِيحُ لَا يَنْتَفِعُ بِهِ وَكَثِيرًا مِمَّا يُلَخِّصُ هَذَا ٱلْمَعْنَى وَيَشْرَحُهُ فَضْلَ شَرْحٍ فَيَكُونُ فِيهِ مَنْفَعَةٌ وَلَا بَأْسَ أَنْ تَعْرِفُوا أَنْتُمْ أَيْضًا هَذَا ٱلْمَعْنَى فَإِنَّكُمْ إِذَا وَقَفْتُمْ عَلَيْهِ ٱنْتَفَعْتُمْ بِهِ فَعَسَاكُمْ مِنْ دُونِ هَذِهِ ٱلتَّعَالِيمِ كُلِّهَا تُبْصِرُونَ رُشْدَكُمْ وَلَا يَمْنَعُ مِنْ ذَلِكَ مَانِعٌ * قَالَ قَابِسُ قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ لَيْسَ يَنْتَفِعُ بِشَيْءٍ مِنَ ٱلتَّعَالِيمِ فِي أَنْ يَصِيرَ أُولَئِكَ ٱلْآخَرُونَ ذَوِي فَضِيلَةٍ * قَالَ إِبْرَقْلِيسُ هِيَ تَنْفَعُ إِذَا وُجِدُوا * * * يَعْنِي أَنَّهُ يُوجَدُ كَثِيرًا بِهَذِهِ ٱلصِّفَةِ * قَالَ قَابِسُ وَكَيْفَ حَالُ هَؤُلَاءِ ؟ قَالَ إِبْرَقْلِيسُ لَيْسَ يُعْلَمُ مِنْ هَذَا ٱلْقَوْلِ إِلَّا أَنَّهُمْ صَارُوا إِلَى ٱلْحَظِيرَةِ ٱلْأُخْرَى وَتَصَرَّفُوا فِيهَا كَأَنَّهُمْ يَصِيرُونَ إِلَى ٱلْأَدَبِ ٱلْحَقِيقِيِّ وَٱلْأَجْوَدِ مَتَى أَرَادُوا أَنْ يَكُونُوا أَكْثَرَ نَظَرًا أَنْ يَكُونُوا إِنَّمَا جَاؤُوا مِنَ ٱلْحَظِيرَةِ ٱلْأُولَى دَخَلُوا إِلَى هَؤُلَاءِ فَٱمْتَثَلُوا فَضِيلَتَهُمْ إِلَّا أَنْ يَعْتَرِيَ هَؤُلَاءِ أَيْضًا تَوَانٍ

Etenim ſi aliquis exorſus à Mathematibus, deinde rectâ perrexerit poſtea verſus Virtutes, is utique, præterquã quòd nanciſcitur Veram iſtam Diſciplinam, haud percipit utilitatem ex illis. Multa ſunt talia quę declarant hanc ſententiã, eamq; abundè ſatis explicãt, quoniã in eâ eſt utilitas: Neq; difficulter agnoſcetis vos quoque hãc ſententiam Etenim ubi eã intellexeritis, utilitatẽ ex eâ capietis. Fortè etiã abſq; his Mathematibus omnibus perſpicietis rectã viam veſtram, neq; impediet iſtud quicquã. Ante omnia, inquã, non capitur utilitas ex Mathematicarũ aliquâ ut evadant alii iſti virtute præditi? Utilis ea eſt, reſpõdit, ubi invenerint, *** ſcilicet, quod inveniantur multi hujuſmodi. Qualis eſt, quærebã, conditio horũ? Non cognoſcitur, reſpõdit, ex hoc ſermone, niſi quod perveniãt in ſcptũ alterũ, & verſentur in eo quaſi tranſirent ad Diſciplinã Veram. [Et optimum eſt, quãdo volunt eſſe ſæpenumerò, ut ſint] ubi venerint è ſepto primo, introeunt ad hos, ac ſimilitudinem prætendunt virtutis eorum, niſi quod accedat hos quoque negligentia

χουσιν οὗτοι οἱ μαθηματικοὶ, πρὸς τὸ βελτίους γενέσθαι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων; πῶς μέλλουσι περιέχειν, ἐπειδὰν φαίνωνται ἠπατημένοι περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, ὥσπερ οἱ ἄλλοι, καὶ ἔτι κατεχόμενοι ὑπὸ πάσης κακίας. οὐδὲν γὰρ κωλύει εἰδέναι μὲν γράμματα, καὶ κατέχειν τὰ μαθήματα πάντα, ὁμοίως δὲ μέθυσον καὶ ἀκρατῆ εἶναι, καὶ φιλάργυρον, καὶ ἄδικον, καὶ προδότην, καὶ τὸ πέρας ἄφρονα. ἀμέλει πολλοὺς τοιούτους ἔστιν ἰδεῖν. πῶς οὖν οὗτοι προέχουσιν, ἔφη, εἰς τὸ βελτίους ἄνδρας γενέσθαι, ἕνεκα τούτων τῶν μαθημάτων; οὐδαμῶς φαίνεται ἐκ τούτου τοῦ λόγου. ἀλλὰ τί ἐστιν, ἔφην ἐγώ, τὸ αἴτιον; ὅτι ἐν τῷ δευτέρῳ περιβόλῳ διατρίβουσιν, ὥσπερ ἐγγίζοντες πρὸς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν. καὶ τί τοῦτο ὠφελεῖ αὐτούς, ἔφην; ὅταν πολλάκις ἔστιν ἰδεῖν παραγινομένους ἐκ τοῦ πρώτου περιβόλου ἀπὸ τῆς Ακρασίας, καὶ τῆς ἄλλης κακίας εἰς τὸν τρίτον περίβολον, πρὸς τὴν Παιδείαν τὴν ἀληθινήν, οἱ τούτους τοὺς μαθηματικοὺς παραλλάττουσιν. ὥστε πῶς ἔτι προέχουσιν; ἄρα, ἢ ἀκινητότεροι, ἢ δυσμαθέστεροι

تَوَانٍ وَيُطِيعُونَ مَنْ لَا أَدَبَ لَهُ بَلْ مَعَهُ مُغَالَطَةٌ فَإِنَّهُمْ إِذَا صَارُوا فِي هَذَا ٱلْجِنِّ لَمْ يَتَخَلَّصُوا أَصْلًا فَأَنْتُمْ أَيْضًا أَيُّهَا ٱلْغُرَبَاءُ ٱلْزَمُوا هَذِهِ ٱلسَّبِيلَ وَرَوِّضُوا أَنْفُسَكُمْ بِمَا وَصَفْنَاهُ رِيَاضَةً كَثِيرَةً حَتَّى تَصِيرَ فِيكُمْ كَٱلسَّجِيَّةِ لَا تَحُولُ فَإِنَّهُ لَيْسَ يُمْكِنُ مِنْ سَمَاعِ ذَلِكَ مَرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا أَنْ يَحْصُلَ لَكُمْ بَلْ يَنْبَغِي أَنْ تَتَفَحَّصُوهُ مِرَارًا كَثِيرَةً لِأَنْفُسِكُمْ ثُمَّ تَرْتَاضُوا بِهِ وَأَنْ تَعْتَقِدُوا أَنَّ مَا سِوَاهُ فُضُولٌ وَإِلَّا لَمْ تَنْتَفِعُوا بِمَا سَمِعْتُمْ فِي هَذَا ٱلْوَقْتِ * قَالَ قَابُسُ نَحْنُ نَفْعَلُ مَا أَمَرْتَ بِهِ لَكِنِ ٱشْرَحْ لَنَا كَيْفَ صَارَ مَا يَأْخُذُهُ ٱلنَّاسُ مِنَ ٱلْبَخْتِ لَيْسَ بِخَيْرٍ وَمَا يَأْخُذُونَهُ مِنَ ٱلْمَلَكِ فَهُوَ خَيْرٌ بِٱلصِّحَّةِ مِثْلَ ٱلْيَسَارِ وَحُسْنِ ٱلْأُحْدُوثَةِ وَكَثْرَةِ ٱلْبَنِينَ وَٱلْقُدْرَةِ وَٱلسُّلْطَانِ وَٱلْجَمَالِ وَٱلظَّفَرِ وَمَا أَشْبَهَ ذَلِكَ عَرِّفْنَا مِنْ أَيِّ وَجْهٍ هَذِهِ رَدِيَّةٌ فَإِنَّ هَذَا مِنَ ٱلْأُمُورِ ٱلَّتِي لَا يُصَدَّقُ بِهَا أَصْلًا بَلْ هُوَ رَأْيٌ كَأَنَّهُ خَارِجٌ عَنِ ٱلْحَقِّ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ فَأَجِبْنِي ٱلْآنَ.

atq; obediant eis qui Diſciplinam non habẽt, ſed quibus adſit Fraus. Ii utiq; quando huiuſmodi fortunâ utuntur, liberi evadunt neutiquã. Vos igitur quoq; , ô Peregrini, inſiſtite hãc viã, ac voſmetipſos in iis quę deſignavi multoperè exercitote, donec id fiat in vobis tãquam proprietas immutabilis. Etenim fieri nõ poteſt, hiſce ſemel, aut bis, aut ter auditis, ut cõtingat vobis, ſed oportet ut perſcrutemini id ſępiſſimè in vobiſmetipſis ac deinde exerceamini in eo, utq; firmiter perſuaſi ſitis id, quod pręterea eſt, ſuperfluum eſſe. Sin minùs, utilitatem nullam percipietis ex iis quæ audiviſtis hoc tempore. Faciemus, inquã, quod præcepiſti. Verùm explica nobis, quomodo contingat ea, quæ accipiunt homines à Fortunâ non eſſe Bona; [Quæ autem accipiunt ab Angelo, ea Bona ſunt reverâ.] ſicuti Opulentia, Elegantia vitæ cui multa nova accidunt, Multitudo filiorum, Potentia, Dominatus, Pulcritudo, Victoria, & quæ hiſce ſunt ſimilia. Edoce nos, quâ ratione hæc ſint Mala Hoc utique unum eſt ex iis rebus quæ verificari neutiquam poſſunt, ſed eſt ſententia quaſi exorbitans à vero. Nunc igitur, inquit, reſponde mihi

εἰσι. πῶς, ἔφην, τοῦτο, ἐγώ; ὅτι οἱ ἐν τῷ δευτέρῳ περιβόλῳ εἰ μηδὲν ἄλλο, προσποιοῦνται γε ἐπίστασθαι ἃ οὐκ οἴδασιν· ἕως δ' ἂν ἔχωσι ταύτην τὴν δόξαν, ἀκινήτους αὐτοὺς ἀνάγκη εἶναι, πρὸς τὸ ὁρμᾷν πρὸς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν. εἶτα τὸ ἕτερον οὐχ ὁρᾷς, ὅτι καὶ αἱ Δόξαι ἐκ τοῦ πρώτου περιβόλου εἰσπορεύονται πρὸς αὐτοὺς ὁμοίως. ὥστε οὐδὲν οὗτοι ἐκείνων βελτίους εἰσὶν, ἐὰν μὴ καὶ τούτοις συνῇ Μεταμέλεια, καὶ πεισθῶσιν ὅτι οὐ Παιδείαν ἔχουσιν, ἀλλὰ Ψευδοπαιδείαν, δι' ἣν ἀπατῶνται. οὕτω δὲ διακείμενοι, οὐκ ἄν ποτε σωθεῖεν. καὶ ὑμεῖς τοίνυν, ὦ ξένοι, ἔφη, οὕτω ποιεῖτε, καὶ ἐνδιατρίβετε τοῖς λεγομένοις, μέχρις ἂν ἕξιν λαβεῖν· ἀλλὰ περὶ τῶν αὐτῶν πολλάκις δεῖ ἐπισκοπεῖν, καὶ μὴ διαλείπειν, τὰ δὲ ἄλλα πάρεργα ἡγήσασθε· εἰ δὲ μὴ, οὐδὲν ὄφελος ἔσται ὧν νῦν ἀκούετε. ποιήσομεν. τοῦτο δὲ ἐξήγησαι, πῶς οὐκ ἔστιν ἀγαθὰ, ὅσα λαμβάνουσιν οἱ ἄνθρωποι παρὰ τῆς Τύχης; οἷον τὸ ζῆν, τὸ ὑγιαίνειν, τὸ

ٱلْآنَ عَمَّا أَسْأَلُكَ عَنْهُ ٭ قَالَ قَابُسُ فَقُلْتُ لَهُ أَنَا
أَفْعَلُ ذٰلِكَ ٭ قَالَ إِيرَقْلِيسُ إِنْ كَانَ إِنْسَانٌ مِنَ
ٱلنَّاسِ طُولَ حَيَاتِهِ فِي شَقَآءٍ وَمَكْرُوهٍ فَحَيَاتُهُ عِنْدَكَ خَيْرٌ
لَهُ ٭ قَالَ قَابُسُ لَا بَلْ أَحْسِبُهَا شَرًّا لَهُ فَإِنَّهُ لَا سَبِيلَ
إِلَي أَنْ يُقَالَ أَنَّهَا خَيْرٌ لَهُ وَهُوَ فِي مَكْرُوهٍ وَٱلْحَيَاةُ
فِيمَا أَحْسِبُ إِنَّمَا تَكُونُ رَدِيَّةً لِمَنْ كَانَ فِي
حَيَاتِهِ فِي مَكْرُوهٍ فَأَمَّا مَنْ كَانَ فِي خَيْرٍ فَحَيَاتُهُ
خَيْرٌ لَهُ فَكَمَا أَنَّ مَا كَانَ نَافِعًا غَيْرَ ضَارٍّ فَهُوَ
مَحْمُودٌ مُؤْثَرٌ وَكَذٰلِكَ مَنْ كَانَ فِي مَكْرُوهٍ فَإِنَّ
ٱلْحَيَاةُ لَهُ فِي مِثْلِ هٰذِهِ ٱلْحَالِ رَدِيَّةٌ ٭ قَالَ إِيرَقْلِيسُ
أَوَلَيْسَ قَدْ قُلْتَ أَنَّ ٱلْحَيَاةَ لَيْسَتْ شَرًّا لِأَنَّهُ إِنْ كَانَتْ
ٱلْحَيَاةُ لِمَنْ كَانَ فِي خَيْرٍ وَرَفَاهِيَةٍ مِنَ ٱلْعَيْشِ
أَيْضًا رَدِيَّةً لَمْ يَكُنْ هُنَاكَ خَيْرٌ وَلَا شَرٌّ فَكَمَا أَنَّ
ٱلْمَرَضَ رَدِيٌّ لِلْمَرْضَي لَا ٱلصِّحَّةُ كَذٰلِكَ ٱلْحَيَاةُ ٭
قَالَ قَابُسُ ٱلْأَمْرُ عَلَي مَا قُلْتَ ٭ قَالَ إِيرَقْلِيسُ
فَٱنْظُرِ ٱلْآنَ إِذَا كَانَ ٱلْإِنْسَانُ فِي حَيَاتِهِ فِي
مَكْرُوهٍ

ad ea de quibus te interrogavero. Ego, inquam, id faciam. Si fuerit, inquit, hominum aliquis totâ vitâ ſuâ in adverſâ fortunâ ac iniucũditate, an vita illius tuo judicio bona eſt illi? Minimè, inquam. Sed exiſtimo malã illi eſſe: nullo enim modo dici poteſt eam eſſe illi bonam, cum ſit iniucundus. Quoniam vita, prout ego exiſtimo, mala eſt ei qui in vitâ ſuâ injucunditate afficitur: cui verò benè eſt, ejus vita bona quoque eſt. Sicut enim id quod utile exiſtit & innoxium, laudabile quoque eſt ac expetendum; ſic qui injucunditate afficitur, is utique vitam quoq; agit ad ſimilitudinẽ hujus conditionis malam. Nonne jam dixiſti, inquit, vitam non eſſe malam? Quoniam ſi vita ei, qui jucundè & deliciosè vivit, fuerit quoque mala, neque erit tunc bona, neque mala. Sicut enim morbus malus eſt ægroto; non autem ſanitas: Sic etiam vita. Res ità ſe habet, inquam, ut dixiſti. Conſidera nunc, inquit: ubi fuerit aliquis in vitâ ſuâ

πλουτεῖν, τὸ εὐδοξεῖν, τὸ τέκνα ἔχειν, τὸ νικᾶν, καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα τούτοις παραπλήσια; ἢ πάλιν τὰ ἐναντία πῶς οὐκ ἔστι κακά; πάνυ γὰρ ἡμῖν παράδοξον καὶ ἄπιστον δοκεῖ τὸ λεγόμενον. ἄγε τοίνυν πειρῶ, ἔφη, ἀποκρίνασθαι τὸ φαινόμενον, περὶ ὧν ἄν σε ἐρωτῶ. ἀλλὰ ποιήσω τοῦτο, ἔφην ἐγώ. πότερον οὖν κἂν κακῶς τις ζῇ, ἀγαθὸν ἐκείνῳ; οὔ μοι δοκεῖ, ἀλλὰ κακόν, ἔφην ἐγώ. πῶς οὖν ἀγαθόν ἐστι τὸ ζῆν; ἔφη, εἴπερ τούτῳ ἐστὶ κακόν; ὅτι τοῖς μὲν κακῶς ζῶσι, κακόν μοι δοκεῖ εἶναι, τοῖς δὲ καλῶς, ἀγαθόν. καὶ κακὸν ἄρα λέγεις τὸ ζῆν καὶ ἀγαθὸν εἶναι; ἔγωγε. μὴ οὖν ἀπιθάνως λέγε. ἀδύνατον γάρ, τὸ αὐτὸ πρᾶγμα καὶ κακὸν καὶ ἀγαθὸν εἶναι. ἔπει μὲν γὰρ καὶ ὠφέλιμον καὶ βλαβερὸν ἂν εἴη, καὶ αἱρετὸν καὶ φευκτὸν ἅμα ἀεί. ἀπίθανον μέν. ἀλλὰ πῶς, εἰ τὸ κακῶς ζῆν, ᾧ ἂν ὑπάρχει, κακόν τι ὑπάρχει αὐτῷ, κακὸν αὐτὸ τὸ ζῆν ἐστιν; ἀλλ' οὐ τὸ αὐτό, ἔφη, ὑπάρχει τὸ ζῆν τῷ κακῶς ζῆν. ἢ οὔ σοι φαίνεται; ἀμέλει οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖ τὸ αὐτὸ εἶναι. τὸ τοίνυν ζῆν οὐ κακόν ἐστιν· ἐπεὶ εἰ ἦν κακόν, τοῖς

مَكْرُوهٍ هَلْ يَجِبُ أَنْ يَمُوتَ عَلَي حَالٍ جَمِيلَةٍ
مَنْسُوبَةٍ إِلَي ٱلنَّجْدَةِ ؞ قَالَ قَابُسُ أَمَّا أَنَا فَهَكَذَا
أَخْتَارُ ؞ قَالَ إِبْرَقْلِيسُ فَعَلَي حَسْبِ هٰذَا ٱلْقَوْلِ
إِذًا لَيْسَ ٱلْمَوْتُ بِشَرٍّ بَلِ ٱلْمَوْتُ عَلَي حَالٍ قَبِيحَةٍ
مَنْسُوبٌ إِلَي ٱلشَّرِّ وَذٰلِكَ أَنَّكَ تَقُولُ أَنَّ ٱلْمَوْتَ عَلَي
حَالٍ جَمِيلَةٍ غَيْرُ ٱلْمَوْتِ عَلَي حَالٍ قَبِيحَةٍ ؞ قَالَ قَابُسُ
ٱلْأَمْرُ كَذٰلِكَ ؞ قَالَ إِبْرَقْلِيسُ أَوَلَيْسَ يَجْرِي
ٱلْأَمْرُ هٰذَا ٱلْمَجْرَي مِنْ حَالِ ٱلْحَيَاةِ فِي ٱلصِّحَّةِ
وَٱلْمَرَضِ فَإِنَّ كَثِيرًا مَا يَعْرِضُ أَنْ يَكُونَ ٱلْإِنْسَانُ
صَحِيحًا وَهُوَ فِي شِدَّةٍ إِذَا كَانَ مِزَاجُ ٱلْهَوَاءِ رَدِيًّا
وَيَكُونُ مَرِيضًا وَهُوَ فِي رَخَاءٍ ؞ قَالَ قَابُسُ حَقًّا
قُلْتَ ؞ قَالَ إِبْرَقْلِيسُ فَلْنَبْحَثِ ٱلْآنَ عَنِ ٱلْيَسَارِ
وَلْنَنْظُرْ فِيهِ عَلَي هٰذَا ٱلْوَجْهِ أَلَا تَرَي كَثِيرًا مِمَّنْ
هُوَ مُوسِرٌ إِلَّا أَنَّهُ فِي شَقَاءٍ مِنْ عَيْشِهِ وَمَكْرُوهٍ ؞
قَالَ قَابُسُ بِٱللّٰهِ يَمِينًا بَرَّةً أَنِّي لَا أَزَالُ أَرَي كَثِيرًا
بِهٰذِهِ ٱلصِّفَةِ ؞ قَالَ إِبْرَقْلِيسُ فَلَمْ يَنْفَعْ هٰؤُلَاءِ يَسَارُهُمْ
فِي

iniucunditate affectus, num conveniat cum mori conditione pulcrâ, quæ reſpondeat fortitudini? Ego quidem, reſpondi, tale quid eligerem. Secundum rationem igitur hujus ſermonis, inquit; ecce, non eſt mors mala:· Sed mors, quæ turpis eſt conditionis, refertur ad malum. Et iſtud, quia ais eſſe mortem conditionis pulcræ præter mortem conditionis turpis. Res ita ſe habet, inquam. Annon, inquit, procedit res ad hunc modum in ſtatu vitæ circa Sanitatem & Ægritudinem? Etenim frequenter id accidit aliquem eſſe ſanum & ſimul quoque difficultate laborare, ſi fuerit temperies aëris mala; Eſſe etiam ægrotum; & ſimul quoque lætè vivere. Verum, inquam, dixiſti. Age igitur, inquit, perſcrutemur nunc Opulentiam & conſideremus eam ad hunc modum. Annon vides multos eorum qui divites ſunt, niſi quod infeliciter vivant atque injucundè? Per Deum, inquam, jurando ſanctè! non equidem deſino videre hujuſmodi multos. Itaque minimè, inquit, prodeſt his opulentia ſua, ut

ζῶσι καλῶς κακὸν δὴ ὑπῆρχεν, ἐπεὶ τὸ ζῆν αὐτοῖς ὑπῆρχεν, ὅπερ ἐςὶ κακόν· ἀληθῆ μοι δοκεῖς λέγειν. ἐπεὶ τοίνυν ἀμφοτέροις συμβαίνει τὸ ζῆν, καὶ τοῖς κακῶς ζῶσι, καὶ τοῖς καλῶς, οὐκ ἂν εἴη οὔτε ἀγαθὸν εἶναι τὸ ζῆν; οὔτε κακόν. ὥσπερ οὐδὲ τὸ τέμνειν, καὶ καίειν, ἐν τοῖς ἀῤῥωςοῦσίν ἐςι νοσερὸν καὶ ὑγιεινόν. οὐκοῦν οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ζῆν ἐςί ταῦτα. σὺ τοίνυν οὕτω θεώρησον, πότερον ἂν βούλοιο ζῆν κακῶς, ἢ ἀποθανεῖν καλῶς καὶ ἀνδρείως; ἀποθανεῖν ἔγωγε καλῶς· οὐκοῦν οὐδὲ τὸ ἀποθανεῖν κακόν ἐςιν, εἴπερ αἱρετώτερόν ἐςι πολλάκις τὸ ἀποθανεῖν τοῦ ζῆν; ἐςὶ ταῦτα. οὐκοῦν ὁ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τοῦ ὑγιαίνειν, καὶ νοσεῖν. πολλάκις γὰρ οὐ συμφέρει ὑγιαίνειν, ἀλλὰ τοὐναντίον, ὅταν ἡ περίςασις τοιαύτη. ἀληθῆ λέγεις. ἄγε δὴ, σκεψώμεθα καὶ περὶ τοῦ πλουτεῖν οὕτως, εἴγε θεωρεῖν ἐςιν ὡς πολλάκις ἐςὶν ἰδεῖν ὑπάρχοντά τινι πλοῦτον, κακῶς δὲ ζῶντα τοῦτον καὶ ἀθλίως. νὴ Δία πολ-

فِي أَنْ تَكُونَ عِيشَتُهُمْ مَحْمُودَةً * قَالَ قَابُسُ مَا
نَرَاهُ نَفَعَهُمْ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ إِنْ يَكُونُوا إِذًا ذَوِي
فَضْلٍ لَيْسَ إِنَّمَا يَعْتَدُّونَهُ مِنَ ٱلْيَسَارِ بَلْ مِنَ ٱلْأَدَبِ *
قَالَ قَابُسُ ذَلِكَ وَاجِبٌ عَنْ هَذَا ٱلْقَوْلِ * قَالَ
إِيرَقْلِيسُ فَلَيْسَ ٱلْيَسَارُ إِذًا خَيْرًا مَا لَمْ يَنْفَعْ مَنْ
كَانَ لَهُ فِي أَنْ يَصِيرَ فَاضِلًا وَتَكُونَ عِيشَتُهُ مَحْمُودَةً *
قَالَ قَابُسُ أَنَّا لَنَرَى ذَلِكَ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ فَبَعْضُ
ٱلنَّاسِ لَيْسَ يَنْتَفِعُونَ لَا بِٱلْيَسَارِ وَلَا بِٱلصِّحَّةِ مَتَى لَمْ
يَكُونُوا يَعْلَمُونَ ٱلصَّوَابَ فِي ٱسْتِعْمَالِ ٱلصِّحَّةِ وَٱلْيَسَارِ *
قَالَ قَابُسُ هَكَذَا يَتَبَيَّنُ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ وَكَيْفَ
يُسَمِّي ٱلْإِنْسَانُ خَيْرًا مَا لَيْسَ بِنَافِعٍ لِكُلِّ أَحَدٍ *
قَالَ قَابُسُ مَا يَنْبَغِي أَنْ يُسَمَّي خَيْرًا أَصْلًا * قَالَ
إِيرَقْلِيسُ لَكِنْ إِنِ ٱسْتَعْمَلَ ٱلْإِنْسَانُ ٱلصِّحَّةَ وَٱلْيَسَارَ
عَلَي مَا يَنْبَغِي وَيَجِبُ وَيَسْتَحِقُّ كَانَ مَحْمُودًا وَكَانَتْ
عِيشَتُهُ مَرْضِيَّةً وَإِنِ ٱسْتَعْمَلَهَا عَلَي خِلَافِ ذَلِكَ كَانَتْ
عِيشَتُهُ رَدِيَّةً * قَالَ قَابُسُ مَا أَصَحَّ قَوْلَكَ * قَالَ
إِيرَقْلِيسُ

evadat vita eorum laudabilis. Non videmus, inquam ego, id eis profuiſſe. Si fiant, ecce! inquit, præditi virtute, non eſt quia acceptum id ferunt ab Opulentiâ; verùm à Diſciplinâ. Iſtud, reſpondi, conſentaneum eſt huic ſermoni. Non eſt igitur, ecce! inquit, Opulentia Bonum aliquod, cum non profit illi qui eà fruitur, ut evadat virtute præſtans, utque vita illius ſit laudabilis. Utique id videmus, inquam. Quidam igitur homines, inquit, nullam utilitatem percipiunt, ſive ex Opulentiâ, ſive ex bonâ Valetudine, quando neſciunt rectam rationem in uſu Sanitatis & Divitiarum. Sic apparet, inquam. Et quomodo, quærebat, appellet quis Bonum, quod non prodeſt unicuique? Haud quaquam, reſpondebam, id oportet appellari Bonum. Verùm, inquit, ſi aliquis uſus fuerit Sanitate & Opulentiâ, prout oportet, convenit, atque dignum eſt, is laudabilis, ejuſque vita jucunda erit. Sin uſus iis fuerit ratione ab illis diversâ, vita ejus mala erit. Quàm rectus eſt ſermo tuus, inquam!

λῶς γε. οὐκοῦν οὐδὲν τούτοις ὁ πλοῦτος βοηθεῖ εἰς τὸ ζῆν καλῶς. οὐ φαίνεται. αὐτοὶ γὰρ φαῦλοί εἰσιν. οὐκοῦν τὸ σπουδαίους εἶναι, οὐχ ὁ πλοῦτος ποιεῖ, ἀλλὰ ἡ Παιδεία. εἰκός γε. ἐκ τούτου ἄρα τοῦ λόγου πῶς ὁ πλοῦτος ἀγαθόν ἐστιν, εἴπερ οὐ βοηθεῖ τοῖς ἔχουσιν αὐτὸν, εἰς τὸ βελτίους εἶναι; φαίνεται. οὕτως οὐδὲ συμφέρει ἄρα ἐνίοις πλουτεῖν, ὅταν μὴ ἐπίστωνται τῷ πλούτῳ χρῆσθαι. δοκεῖ μοι. πῶς οὖν τοῦτο ἄν τις κρινεῖ ἀγαθὸν εἶναι, ὃ πολλάκις οὐ συμφέρει ὑπάρχειν; οὐδαμῶς. οὐκοῦν εἰ μέν τις ἐπίσταται πλούτῳ χρῆσθαι καλῶς καὶ ἐμπείρως, εὖ βιώσεται· εἰ δὲ μὴ, κακῶς; ἀληθέστατά μοι δοκεῖς τοῦτο λέγειν. καὶ τὸ σύνολον δὲ, τὸ τιμᾶν ταῦτα ὡς ἀγαθὰ ὄντα, ἢ ἀτιμάζειν ὡς κακὰ, τοῦτό ἐστι τὸ ταράττον τοὺς ἀνθρώπους καὶ βλάπτον, ὅταν τιμῶσί τε αὐτὰ, καὶ οἴωνται διὰ τούτων μόνων

اِيرَقْلِيسُ وَبِٱلْجُمْلَةِ تَفْضِيلُ هٰذِهِ ٱلْأُمُورِ كُلِّهَا عَلَى
أَنَّهَا خَيْرَاتٌ أَوْ رَفْضُهَا عَلَى أَنَّهَا شُرُورٌ غَيْرُ صَوَابٍ
لِأَنَّهَا قَدْ تَنْفَعُ ٱلنَّاسَ وَقَدْ تَضُرُّهُمْ وَذٰلِكَ أَنَّ ٱلْإِنْسَانَ
اِذَا ٱعْتَقَدَ أَنَّهَا فَاضِلَةٌ وَأَنَّ ٱلنَّاسَ بِهَا يَصِيرُونَ
سُعَدَآءَ صَبَرُوا فِي جَنْبِهَا عَلَى فِعْلِ كُلِّ شَيْءٍ فَتَجَاوَزُوا
اِلَى كُلِّ مَا لَا يَحِلُّ وَاِلَى ٱرْتِكَابِ ٱلْأُمُورِ ٱلْقَبِيحَةِ
وَيَسْتَصْغِرُ فِي جَنْبِهَا مَا يَنَالُهُ مِنَ ٱلْمَكْرُوهِ وَيَسْتَعْظِمُ
مَا يُفِيدُ مِنْهَا فَيَتَخَطَّى بِذٰلِكَ اِلَى ٱلْجَوْرِ وَٱلظُّلْمِ فَاِذَا
ٱعْتَقَدَ أَنَّ مَا يَلْحَقُ مِنْ هٰذِهِ ٱلْأُمُورِ عَظِيمٌ وَمَا يَنَالُهُ
فِيهِ مِنَ ٱلْخَيْرِ يَسِيرٌ حَقِيرٌ أَحْجَمَ عَنِ ٱلتَّسَرُّعِ اِلَى ٱلظُّلْمِ
وَاِنَّمَا يَلْحَقُ أُولٰئِكَ مَا يَلْحَقُهُمْ مِنْ ذٰلِكَ لِجَهْلِهِمْ وَقِلَّةِ
مَعْرِفَتِهِمْ بِأَنَّ ٱلشَّرَّ لَا يُنْتِجُ خَيْرًا وَٱلْخَيْرَ لَا يُنْتِجُ شَرًّا فَاِنَّ
ٱلْمَالَ قَدْ يُسْتَفَادُ كَثِيرًا مِنْ أَفْعَالٍ رَدِيَّةٍ قَبِيحَةٍ مِثْلَ
ٱلْكَذِبِ وَٱلْخَتْلِ وَٱلسَّرِقَةِ وَسَلْبِ ٱلْمَسَاجِنِ
وَٱلسِّعَايَاتِ وَكَثِيرًا مِنْ أَمْثَالِ ذٰلِكَ ٱلَّتِي هِيَ فِي
أَنْفُسِهَا رَدِيَّةٌ فَاِنْ كَانَ ٱلْخَيْرُ لَا يَكُونُ مِنَ ٱلشَّرِّ
أَصْلًا

Summatim, inquit, magni has res omnes facere, tanquam Bona, aut ſpernere eas, tanquam Mala, præter rectam rationem eſt. Nam aliquando eæ proſunt hominibus, & aliquando nocent illis. Et iſtud quia, ubi perſuaſi fuerint res eſſe præſtantes, perque eas homines fieri beatos, perſeverant juxta cum iis agere omnia, & itâ tranſeunt ad omnia illicita; adque perpetrandum res turpes. Parvi etiam, dum illæ comitantur, faciunt ea quæ contingere eis poſſunt injucunda, iterumque magni æſtimant quæ capiunt commoda ab illis, & ab æquitate deflectunt ſic ad Tyrannidem ac iniquitatem. Ubi autem perſuaſi fuerint id, quod conſequitur ex hiſce rebus, magnum quid eſſe, &, quod aſſequuntur in iis bonum, exiguum eſſe atque vile, omittunt feſtinare ad iniquitatem. Quippè cùm eveniat eis, quicquid eſt iſtarũ rerũ, ob ignorantiam & paucitatem notitiæ ipſorum, quòd ſcil. Malum minimè producat Bonum aliquod, neq; Bonum producat Malum aliquod. Etenim divitiæ comparantur ut plurimum ex operibus malis atq; turpibus, qualia ſunt, Mendacium, Fraus, Furtũ, Spoliatio tẽplorum & aquariorum, & plerumq; ex iſtius modi quæ in ſe ſunt mala. Et quidem ſi Bonum nequaquam ex malo ſit, non

εὐδαιμονεῖν, καὶ πάνθ᾽ ἑπομένως πράττουσιν ἕνεκα τούτων, καὶ τὰ ἀσεβέστατα δοκοῦντα εἶναι. ταῦτα δὲ πάσχουσιν διὰ τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἄγνοιαν,

Reliqua Græcè non reperiuntur.

أَصْلًا فَلَيْسَ يَنْبَغِي أَنْ نَقُولَ فِي ٱلثَّرْوَةِ ٱلَّتِي تَكُونُ
مِنَ ٱلشَّرِّ أَنَّهَا خَيْرٌ * قَالَ قَابِسُ هٰذَا لَازِمٌ
وَاجِبٌ مِنْ هٰذَا ٱلْقَوْلِ * قَالَ إِبْرَقْلِيسُ لٰكِنَّ
ٱلْعَدْلَ وَٱلْفَهْمَ لَيْسَا يُحَصِّلَانِ لَنَا مِنْ أُمُورٍ رَدِيَّةٍ
وَلَا تُصَيِّرُ أَشْرَارًا ظَلَمَةً مِنْ أُمُورٍ مَحْمُودَةٍ وَلَيْسَ مِنْ
شَانِ تِلْكَ أَنْ تَكُونَ عَنْ هٰذِهِ وَلَا هٰذِهِ أَنْ
تَكُونَ عَنْ تِلْكَ فَإِنَّ ٱلْيَسَارَ وَبُعْدَ ٱلصَّوْتِ وَٱلظَّفَرَ
وَسَائِرَ مَا يَجْرِي هٰذَا ٱلْمَجْرَى لَيْسَ مَانِعٌ
يَمْنَعُ مِنْ أَنْ يَكُونَ لِقَوْمٍ أَشْرَارٍ ظَلَمَةٍ فَيَجِبُ مِنْ
ذٰلِكَ أَنْ تَكُونَ هٰذِهِ وَأَشْبَاهُهَا لَا خَيْرًا وَلَا شَرًّا *
فَأَمَّا ٱلْفَهْمُ وَٱلْعَقْلُ فَهُمَا خَيْرٌ فَقَطْ وَٱلْجَهْلُ شَرٌّ فَقَطْ *
قَالَ قَابِسُ قَدْ أَتَيْتَ فِيمَا أَحْسَبُ عَلَى هٰذَا ٱلْمَعْنَى
وَٱكْتُفِيَ بِهِ وَزَالَ عَنَّا ٱلشَّكُّ فِي أَنَّ هٰذِهِ ٱلْأُمُورَ
تَكُونُ مِنْ أَفْعَالٍ رَدِيَّةٍ * قَالَ إِبْرَقْلِيسُ
إِنَّ ذٰلِكَ لَيَكُونُ كَثِيرًا وَلِذٰلِكَ قُلْنَا أَنَّهَا
لَيْسَتْ خَيْرًا وَلَا شَرًّا وَذٰلِكَ أَنَّهَا لَوْ كَانَتْ

إِنَّمَا

non oportet te dicere de opum ubertate, quæ à malo eſt, quod ſit Bonum aliquod. Tunc ego, hoc, inquam, conſequens & neceſſarium eſt ex hoc ſermone. Verùm, inquit porrò ille, Iuſtitia & Sapientia non contingunt nobis ex rebus malis, neque reddimur mali aut iniqui à rebus laudabilibus. Neque talis eſt indoles illarum, ut exiſtant ex his, neque harum, ut exiſtant ex illis. Etenim Opulentiam, Extenſionem famæ, Victoriam & hujuſmodi reliqua nihil impedit, quin adſint hominibus malis & iniquis. Itâque hinc conſtituitur, hæc & hiſce ſimilia eſſe neque Bona, neque Mala. Intelligentia autem atque Sapientia ſunt Bona tantummodò, & Ignorantia Malum eſt tantummodò. Iam perveniſti, quantum judico, inquam, ad hanc ſententiam, idque ſufficit, diſceſſit etiam à nobis dubitatio de eo, quòd hæ res ſint ab actionibus pravis. Utique iſtud multum eſt, inquit: ideoque diximus eſſe ea neque Bona, neque Mala. Et iſtud quia ſi evenirent ea ex ſolis actionibus

إِنَّمَا تُحْصَلُ مِنَ ٱلْأَفْعَالِ ٱلرَّدِيَّةِ وَحْدَهَا
لَكَانَتْ شَرًّا فَقَطْ لٰكِنَّهَا تُحْدِثُ مِنَ ٱلصِّنْفَيْنِ
جَمِيعًا وَلِذٰلِكَ قُلْنَا أَنَّهَا لَا خَيْرٌ وَلَا شَرٌّ
كَمَا أَنَّ ٱلنَّوْمَ وَٱلْيَقْظَةَ لَا خَيْرٌ وَلَا شَرٌّ وَكَذٰلِكَ
ظَنِّي ٱلْمَشْيُ وَٱلْجُلُوسُ وَسَائِرُ مَا يَعْرِضُ
مِنَ ٱلْأُمُورِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِمَّنْ هُوَ عَاقِلُ
وَجَاهِلُ فَأَمَّا مَا يَخُصُّ وَاحِدًا وَاحِدًا مِنْهُمَا
فَأَحَدُهُمَا خَيْرٌ وَٱلْآخَرُ شَرٌّ مِثْلُ ٱلْجَوْرِ
وَٱلْعَدْلِ وَهُمَا أَمْرَانِ يَعْرِضَانِ لِوَاحِدٍ وَاحِدٍ وَذٰلِكَ
أَنَّ ٱلْعَدْلَ لَازِمٌ لِذَوِي ٱلْعَقْلِ وَٱلْجَوْرُ لَاحِقٌ
بِٱلْجُهَّالِ لِأَنَّهُ لَا يُمْكِنُ كَمَا قُلْنَا قَبْلُ أَنْ
يَعْرِضَ لِوَاحِدٍ بِعَيْنِهِ فِي حَالٍ وَاحِدَةٍ بِعَيْنِهَا أَمْرَانِ
يَجْرِيَانِ هٰذَا ٱلْمَجْرَى مِثْلُ أَنْ يَكُونَ
ٱلْإِنْسَانُ ٱلْوَاحِدُ بِعَيْنِهِ فِي حَالٍ وَاحِدَةٍ نَائِمًا
يَقْظَانَ وَأَنْ يَكُونَ عَاقِلًا جَاهِلًا مَعًا أَوْ غَيْرَ
ذٰلِكَ مِمَّا هُوَ فِي قِيَاسِهِ * قَالَ قَابِسُ

أَظُنُّكَ

pravis, eſſent Mala tantummodò: Sed accidunt ab utroque genere omnia, ideòque diximus ea neque Bona eſſe, neque Mala, ſicuti Somnus & Vigilia neque Bona ſunt, neque Mala. Et ſimiliter, meâ quidem ſententiâ, deambulatio & ſeſſio, & reliquæ res quæ accidunt unicuique eorum qui intelligentes ſunt aut ignorantes. Quæ autem propria ſunt alterutri, eorum alterum Bonum, alterum Malum eſt, ſicut Tyrannis & Iuſtitia, quæ duæ res accidunt uni aut alteri, idque quia Iuſtitia perpetuò adhæret intelligentiâ præditis, & Tyrannis conſequitur Ignorantes; quandoquidem impoſſibile eſt, ut antea diximus, accidere uni eidemque, uno eodemque temporis momento, res duas ad iſtum modum ſe habentes, itâ ut homo unus idemque eodem temporis momento ſit dormiens & vigilans, utque ſit ſapiens & ignarus ſimul, aut aliud quid eorum quæ iſtâ ratione conſtant. Puto te, inquam, quod æquum eſt, aſ-

أَظُنُّكَ قَدْ أَصَبْتَ فِي كُلِّ مَا قُلْتَهُ ٭ قَالَ اِيرَقْلِيسُ
فَهٰذِهِ كُلُّهَا أَنَا أَقُولُ أَنَّهَا ذَاتِي مِنْ ذٰلِكَ ٱلْمَبْدَاءِ
ٱلْإِلَاهِيِّ ٭ قَالَ قَابُسُ فَقُلْتُ لَهُ كَأَنَّكَ تَعْنِي مَاذَا ٭
قَالَ اِيرَقْلِيسُ ٱلْحَيَاةُ وَٱلْمَوْتُ وَٱلصِّحَّةُ وَٱلسَّقَمُ وَٱلْغِنَى
وَٱلْفَقْرُ وَسَائِرُ مَا قُلْتُ أَنَّهُ خَيْرٌ وَشَرٌّ يَعْرِضُ لِلْكَثِيرِ
مِنَ ٱلنَّاسِ مِنْ غَيْرِ شَرٍّ ٭ قَالَ قَابُسُ لَيْسَ يَظْهَرُ
لَنَا اِلَّا أَنَّ هٰذَا وَاجِبٌ مِنْ هٰذَا ٱلْقَوْلِ وَأَنَّ هٰذِهِ
لَيْسَتْ خَيْرًا وَلَا شَرًّا عَلَى أَنِّي غَيْرُ وَاثِقٍ بِرَايِي فِي
ذٰلِكَ ٭ قَالَ اِيرَقْلِيسُ هٰذَا لِأَنَّهُ لَمْ تَصِرْ لَكَ بَعْدُ
سَجِيَّةٌ تَتَصَوَّرُ بِهَا هٰذَا ٱلْمَعْنَى فَٱفْعَلُوا مَا أَشَرْتُ
بِهِ عَلَيْكُمْ قُبَيْلُ مِنَ ٱلْإِرْتِيَاضِ فِي هٰذِهِ ٱلْأُمُورِ عُمْرَكُمْ
كُلَّهُ لِيَتَمَكَّنَ مَا قُلْنَاهُ فِي أَنْفُسِكُمْ
وَيَصِيرَ لَكُمْ بِهِ سَجِيَّةٌ وَإِنْ شَكَكْتُمْ فِي
شَيْءٍ مِنْهُ عُدْتُمْ إِلَيَّ لِأَشْرَحَ لَكُمْ مِنْ أَمْرِهِ مَا يَزُولُ
بِهِ ٱلشَّكُّ عَنْكُمْ ٭

تَمَّ

ſecutum jam eſſe in omnibus quæ dixiſti. Hæc autem omnia, inquit, ego dico procedere ab illo Principio Divino. Sicuti innuis, inquam, quodnam id eſt? Vita & Mors, reſpondit, Sanitas & Ægritudo, Divitię & Paupertas, ac reliqua quæ dixiſti eſſe ſive Bona, ſive Mala, accidunt pleriſque hominibus à Non-Malo. Non apparet nobis, inquam, niſi neceſſarium hoc eſſe ex hoc ſermone, & hæc eſſe neque Bona, neque Mala, ita tamen ut haud firmus ſim judicio de iſtis. Hoc fit, inquit, quia haud abs te abeſt longè habilitas, quâ imaginaberis hanç ſententiam. Itaque peragite, quæ vobis paulo ante ſignificavi, exercitia in his rebus omni vitæ veſtræ curriculo, ut ea, quæ vobis diximus, infigantur animis veſtris, perque ea vobis accedat habitus. *Si* autem dubitaveritis de aliquo iſtorum, revertimini ad me, ut explicem vobis ea de re per quod dubitatio diſcedat à vobis.

تَمَّ تَفْسِيرُ إِبرَقْلِيسَ ٱلسُّقْرَاطِيِّ لِقَابُسَ ٱلْأَفْلَاطُونِيِّ ٱللُّغْزِ
ٱلَّذِي تَضَمَّنَتْهُ ٱلصُّورَةُ ٱلْمَوْجُودَةُ عَلَي بَابِ
ٱلْهَيْكَلِ ٱلْمَنْسُوبِ إِلَيْ زُحَلَ ؞

وَلِلّٰهِ ٱلْحَمْدُ كَثِيرًا ؞

Finiunt ea, per quæ explicavit Hercules Socraticus Cebeti Platonico Ænigma, quod in ſe continebat imago inventa in veſtibulo templi, quod Saturno dicatum erat.

DEO LAUS PLURIMA.

LECTORI.

SUpra in Prolegomenis monuimus, quæ hueuſque prodiêre, omnes hujus Tabulæ Græcas editiones unius duntaxat Exemplaris, ejuſque colophone egregio mutilati lectionem exhibere: Supereſſe autem Latinam Verſionem olim ſub initium renatæ Literaturæ factam ex Bibliothecæ Urbinatis cod. M.S.to, qui ſolus eùm in aliis quibuſdam à vulgatâ lectione abiit, tùm præcipuè etiam additam in fine habuit particulam egregii colophonis, quem Arabs Paraphraſtes ſervavit nobis integrum. Eam igitur Verſionem hîc ſubjungere, viſum ideircò non modò fuit minimè ſuperfluum fore, ſed Lectoribus etiam gratum eò magis, quò mirabiliùs accidit, nullum è tanto Interpretum & Commentatorum numero mentionem ejus jure, meritoque facere hactènus quiviſſe. Autor ejus fuit Ludovicus Odaxius, magno illo literarum inſtauratori Ang. Politiano in multis ſuppar. Nam & diligentiâ laudabili renaſcentibus tune Gr. literis obſtetricatus eſt, ſuorumque ſtudiorum Patronum quoque nactus eſt Federicum Urbini Ducem, meritis erga remp. literar. & Gr. M. S S.torum Bibliotheeâ à ſe collectâ non minùs celebre, quàm qui Politiano obtigerar Laurentius Medicæus, Dux Hetruriæ. Ut hujus etiam filium Petrum Medicæum Politianus ſuâ diſciplinâ informandum habuit, ſic ſui quoque Patroni filium Odaxius. Verùm iſta, & quanti in vertendis Gr. Autoribus Odaxium Politianus feeerit, qui volet latiùs cognoſcere, adeat. l. 3. Epiſt. Politiani, eujus initio ἀμοιβαὶ aliquot amborum Epiſtolæ reperiuntur. Hanc autem Tab. Latinam, unâ cum Cenſorino de die Natali, Epict. Enchiridio, aliiſq; Plutarchi, Luciani ac Baſilii Tractatulis è Gr. tranſlatis in Fol. A. C. 1497. Bononiæ edidit Philippus Beroaldus, qui in præfat. ſuâ Odaxii meminit hiſce verbis: *Secundo loco eſt Tab. Cebetis, quâ nihil abſolutius: quâ humanæ vitæ decipula graphicè & condecorè depinguntur: quam latinitate donavit luculentus interpres, mihique amiciſſimus, de quo illud dici meritiſſimo poteſt.*

Cecropiæ commune decus, Latiaque Minerva.

Typographo verò deſcribendam dedi, ut primò edira fuit. Errores tantùm Typographicos, qui irrepſerant, & commata, quæ ævi illius negligentiâ minus rectè erant appoſita, correxi. Alio autem charactere impreſſa in fine videbis ea, quæ Arabi noſtro fidem facere ac cum ejus Paraphraſi, loco Græci textus, conferri poterunt.

CEBETIS THEBANI TABULA

E Græco in Latinum converſa

Per

LUDOVICUM ODAXIUM PATAVINUM.

CAſu evenerat, ut in Saturni ſacello deambularemus; Vbi cùm pleraſque alias oblationes: tùm Tabulam quandam pro templo poſitam intuebamur, in quâ pictura quædam erat peregrina, & quæ peculiares fabulas contineret, quas coniicere non poteramus, quænam & quales eſſent Neque enim civitas, neque vallum pictura illa nobis eſſe videbatur. Cæterum muri ambitus erat qui duos alies ambitus amplectebatur: alterum maiorem, minorem alterum. Porta etiam erat in primo ambitu, ubi nobis turba ingens inſiſtere videbatur. Intra verò ambitum multitudo quædam mulierum viſebatur. Primi autem veſtibuli & ambitus ingreſſum Senex quidam occupabat, qui turbæ ingredienti quaſi imperare aliquid videbatur. Cuius fabulæ rationem nobis invicem addubitantibus, quidam natu grandior aſſiſtens, nequaquam, inquit, hoſpites abſurde facitis, qui de picturâ hac addubitetis. Non multi enim indigenæ, quid huius fabulæ ratio valeat, intelligunt. Quippe quam non civis, ſed peregrinus quidam dedicarit, qui huc iampridem advenerat: vir & magna prudentia & ſapientia præditus: qui cùm ſermone, tùm opere quandam Pythagoræ aut Parmenidis vitam fuerat æmulatus. Is utique ſacellum & picturam hanc Saturno conſecravit. Vtrum igitur, inquam ego, noſti etiam virum ipſum, quem vidiſti? Immò, inquit, eum multo tempore ſum admiratus: ſiquidem adoleſcens adhuc, & complura ſtudioſe diſputabat, & ego huiuſce fabulæ rationem ex eo diſſerente ſæpius audieram. Per Iovem, inquam ego, niſi quæpiam maior occupatio te detinet, expone nobis. Audire enim magnopere concupiſcimus, quidnam hoc fabula ſit. Perlibenter ô hoſpites, inquit. Atqui hoc prius admonendi eſtis: periculi quippiam ineſſe huic expoſitioni. Quodnam, inquam ego? Quoniam, inquit, ſi, quæ dicuntur, attendetis, intelligetiſque, prudentes atque fœlices evadetis: Si minus; inſipientiam, infortunium, calamitatem, atque ignorantiam conſecuti male vitam degetis. Hæc enim expoſitio Sphingis ænigmati, quod illa hominibus præponebat, perſimilis eſt. Nam quicunque ipſum intellexerat, ſalutem; qui non intellexerat, exitium conſequebatur. Eadem eſt huius enarrationis conditio. Sphinx eſt enim hominibus ipſa inſipientia. Hæc autem præponit, quid bonum, quid malum; quid neque bonum, neque malum in vita ſit. Quæ ſi quis minus intellexerit, ab ea interimitur: neque id ſemel, ſicut is qui depaſtus à Sphinge moriebatur. Sed per omnem vitam paulatim abſumitur: quemadmodum hi qui perpetuis ſuppliciis addicti ſunt. Contra vero, ſi quis agno-

noverit:

noverit: occiſâ demum inſipientiâ ſalutem ipſe conſequitur, & beatus fœlixque per omnem vitam evadit. Quamobrem vos attendite, ac diligenter audite. O Hercules, quam magnum nos in deſiderium coniecisti! ſi hæc ita ſe habent. Atqui ita ſe habent, inquit. Nequaquam igitur nos oratio tua præveniet, ſi quidem nobis attentè audituris non abs re precium huiuſmodi proponitur. Sumptâ itaque virgâ quadam & ad picturam ductâ, videtis ne, inquit, ambitum hunc? Videmus. Hoc imprimis animadvertere vos oportet: locum, ſcilicet, iſtum vitam vocari. Turba porrò illa ingens, quæ portæ inſiſtit; hi ſunt omnes in vitam aliquando ingreſſuri. Senex autem ille ſuperior, qui manu alterâ paginam quandam tenet, alterâ neſcio quid demonſtrat, Genius appellatur. Hic imperat introeuntibus, quid eos agere oporteat, ut ad vitam ingrediantur; & qualem viam perrecturi ſint, oſtendit, ut ſalutem in vita conſequantur. Qualem igitur eos iubet vitam carpere, aut quo pacto, inquam ego? Vides ne, inquit, iuxta portam ſolium quoddam eo loco conſtitutum, ubi turba ingreditur; in quo ſedet ſuavibus moribus & formoſâ indole mulier, quæ poculum manu tenet? Video: ſed quænam hæc eſt? Suadela, inquit, vocatur, quæ mortales omnes ſeducit. Quid tum poſtea hæc agit? Ingredientes ad vitam, quoad per eam fieri poteſt, bibere compellit. Quæ nam verò hæc eſt potio? Error, inquit, atque ignorantia. Quid tum poſteà? Vbi hanc ebiberunt, vitam ingrediuntur. Nunquid omnes eum errorem bibunt, necne? Omnes, inquit, bibunt: ſed plus alii, alii minus. Non vides præterea intra portam mulierum meretricum multitudinem quandam diverſos aſpectus multifarioſque præferentium? Video. Iſta igitur opiniones & concupiſcentiæ & voluptates vocantur, quæ turbâ ingrediente ſtatim proſiliunt, & unumquemque amplectuntur, ac deinde abducunt. Et quonam eos abducunt? Aliæ, inquit, ut ſalvent: Aliæ, ut per deceptionem interimant. O, inquam, admirandus vir, quam acerbam ac triſtem potionem dicis! Atqui omnes, inquit, optima pollicentur: ſeque eos ad fœlicem atque conducibilem vitam eſſe perducturas. Illi verò per ignorantiam & errorem, quem ab ipſa ſuadelâ combiberunt, quænam vera via ſit, in vitâ non inveniunt: Sed inconſulto errant, ut videre licet ex his, qui prius ingredientes eò circumvagantur quo ipſa commonſtraverint. Video, inquam, hoc: ſed mulier illa quænam eſt, quæ veluti cæca atque inſana ſuper lapide quodam rotundo conſiſtere videtur? Fortuna, inquit, vocatur. Ea verò non ſolùm cæca: ſed inſana etiam & ſurda eſt. Quæ nam huius ſunt partes? Obambulat, inquit, quocunque gentium, & aliis quidem facultates eripit, aliis tradit. Ab eiſdemque rurſus aufert illico, quæ tradiderat, atque aliis temere inſtabiliterque concedit. Quapropter ex eo argumento ipſius ingenium facile indicatur. Quale nam hoc eſt, inquam ego? Quoniam in rotundo lapide conſiſtit. Quid tunc ex re ſignificatur? Quod parum certa, atque inſtabilia ſunt illius munera. Calamitates enim magnæ ac difficiles oriuntur, ubi quis in eâ fidem collocarit. Turba verò hæc ingens, quæ eam circumſtat, quid ſibi vult, & quinam vocantur? Vocantur hi quidem inconſulti, quorum nemo non petit, quæ proiiciat, ac dilapidet. Cur verò aſpectu haudquaquam ſimiles ſunt, ſed eorum alii gaudere, alii ſublatis manibus triſtari videntur? Quicunque, inquit, eorum gaudere ac ridere videntur; Hi ſunt, qui à fortunâ quippiam acceperunt, à quibus etiam bona fortuna nuncupatur. Qui verò flere, ac manus protendere videntur; Hi ſunt, à quibus abſtulit, quæ tradiderat antea.

A quibus fortuna mala nominatur. Et quanam ſunt, qua illis elargitur, per qua tantopere, eum accipiunt, lætantur: quum amittunt, lugent. Hac, inquit, ea ſunt, qua à pleriſque hominibus bona exiſtimantur. Et quanam ſunt ea? Divitiæ ſcilicet & gloria & nobilitas & liberi & tyrannides & regna, & alia quacunque id genus. Hac autem nunquid bona non ſunt? De his, inquit, aliàs diſputabimus. Nunc circa fabula narrationem verſemur. Ita, inquit, ſit. Vides igitur, ubi portam hanc praterieris, ambitum alterum ſuperiorem: mulieresque extra ambitum collocatas meretricio ornatu inſignes? Et valde inquam. Ex his hac incontinentia, hac luxuria, hac avaritia, hac aſſentatio nuncupatur. Quid hic potiſſimum aſtant? Eos, inquit, obſervant, qui à fortunâ quippiam acceperunt. Quid tum deinde? Exiliunt atq; amplexantur eos, & adulantur &, ut penes ſe maneant, obteſtantur; vitam iucundam, atque labore omni & incommodo vacuam illis affore promittentes. Si quis itaque perſuaſus earum blandiciis eò ſe contulerit: tantiſper illi ſuavis videtur ea converſatio, quoad hominem titillaverit, deliniveritque; poſtea ſecùs: Vbi enim reſipiſcere caperit; tum demum ab ea ſe non tam oblectatum, quam abſumptum & contumeliis affectum intelligit. Quo fit, ut cum omnia prodegerit, qua à fortuna fuerat conſecutus, tunc illis mulieribus inſervire atque inhoneſta omnia ſuſtinere, & turpia quaque ac pernitioſa illarum gratia cogatur admittere, veluti furtum, ſacrilegium, periurium, proditionem, depradationem, & quacunque his ſimilia. Vbi verò eo omnia defecerint, punitioni addicuntur. Et quanam hac eſt? Vides-ne retro eas quandam veluti beſtiolam, locumque pariter anguſtum & tenebroſum, ubi etiam turpes ac ſerdida pannoſaque mulieres verſari videntur? Et valde, inquam. Ex his igitur, inquit, qua flagellum tenet, punitio nuncupatur: Qua caput intra genua habet, triſtitia: Qua verò capillos ſuos evellit, dolor. Hic alius verò qui deformitatem, macilentiam, & nuditatem praferens iuxta eas accubat: ac deinde ſimilis illi turpis macilenta quadam, quinam ſunt? Hunc ſanè, inquit, luctum appellant: illam verò ipſius ſororem, mœſtitiam. His itaque traditur, & eorum contubernio cruciatur. Poſt denuo in aliud infœlicitatis domicilium truditur, atque reliquam vitam in omni miſeria traducit; niſi fortè illi pœnitentia obviam prodierit. Quid tum poſtea contingit? Si pænitentia illi obviam fuerit, eripit eum ex infortuniis, & alteram illi opinionem alterumq; deſiderium imprimit, per quod ad verã diſciplinam perducitur; & ad eam qua falſa diſciplina nuncupatur. Quid tum poſtea? Si, inquit, eam opinionem ſuſceperit, qua ad veram diſciplinam pervehat, ab ea mundatus, expiatuſq; ſalutem, beatitudinem, fœlicitatem in univerſa vita lucraturũ: Si ſecus, denuo à falſa illa; opinione ſeducitur. O Hercules, quàm magnum eſt hoc aliud diſcrimen! Hac autem, inquam ego, falſa diſciplina quanã eſt? Vides ne alterum illum ambitũ? Video, inquam ego, Atq; extra ambitum in veſtibulo mulier quadã aſſiſtit, qua munditiem conſtantiamq; non mediocrem pratendit. Apprime, inquam. Hanc igitur, inquit. plerique homines & vulgus vocant diſciplinam, cum falſa potius diſciplina ſit. Huc ſane prius applicant qui ſalvi fiunt, Vbi ad veram diſciplinam pervenire voluerint. Nunquid alius ad veram diſciplinam aditus non pates? Patet, inquit. Hi verò intra ambitum declinantes; quinam ſunt homines? Falſa, inquit, diſciplina ſunt amatores decepti, ſeque opinantes vera diſciplina contubernio frui. Et quinam vocantur hi? Alii,

inquit

inquit,poetæ, alii oratores, alii dialectici, alii muſici, alii arithmetici, alii geometræ, alii aſtrologi, alii voluptuarii, alii peripatetici, alii critici, & quicunque eiuſmodi ſunt. Illæ autem mulieres quæ videntur circumcurrere prioribus illis ſimiles, in quibus incontinentiam & reliquas una eſſe affirmabas, quænam ſunt? Illæ ipſæ ſunt, inquit. Nunquid etiam huc ingrediuntur? Ità per Iovem, in his ſimulque etiam inſipientia: neque ab opinione ac reliquis malis evadent, priuſquam repudiata falſa diſciplina, veracem viam ingreſſi fuerint, & purgatoriam eorum virtutem admiſerint; & mala omnia, quibus involvuntur, & opiniones & ignorantiam, & reliquam omnem pravitatem ſequeſtraverint: tum demum ita ſalvi & incolumes erunt. Neque ullo unquam falſæ diſciplinæ commertio labefactari poterunt: neque horum ſtudiorum gratia mali quippiam adipiſcentur. Et quænam hæc eſt via, quæ ad veram diſciplinam ferat? Vides, inquit, locum illum ſuperiorem, ubi nullus inhabitat: Sed ſolitudo ingens eſſe videtur? Video. Præterea ianuam quandam puſillam, ante quam via quædam eſt, quæ non multum admodum frequentatur; quippe quam pauci admodum terunt, quod acclivis & aſpera & ſaxoſa videatur? Et valde, inquam. Collis præterea quidam excelſus apparet, ad eumque anguſtus admodum adſcenſus, & qui multa profunda hinc inde præcipitia offerat? Video. Hæc igitur, inquit, via eſt, quæ ad veram diſciplinam ducit: Aſpectu inprimis formidoloſa. Porro circa collis ſuperiorem partem, ſaxum ingens & prealtum, uſquequaque præruptum vides? Video, inquam. Vides præterea mulieres duas ſupra ſaxum conſtitutas, pulchritudine, atque habitudine corporis excellentes; ac manus perquàm alacriter protendentes? Video, ſed quænam, inquam, vocantur? Altera, inquit, continentia, alterà conſtantia nuncupatur. Sunt autem germanæ. Cur nam igitur manus tam alacriter protendunt? Hortantur, inquit, eos qui ad id loci veniunt, ut bono animo atque intrepido ſint, admonentque paululum quippiam adhuc eſſe tolerandum: Se enim eos paulopoſt ad pulcherrimam viam perducturas. Vbi vero ad ſaxum pervenerint, quonam modo aſcendunt? nullam enim eo ferentem viam animadverto. Ipſæ à præcipitio illo deſcendunt, eoſque ſurſum ad ſe trahunt. Deinde recreari & quieſcere iubent, ac paulopoſt fortitudinem audaciamque contribuunt, eoſque ad veram diſciplinam deducere ſe profitentur, & viam oſtendunt, quàm ſit elegans, quàm plana, quàm pervia, quàm nullis malis obnoxia, ut vides. Ita per Iovem videtur. Videſne, inquit, ante illud nemus locum quendam qui pulchritudinem amœnitatemque pratorum præfert, multoque lumine illuſtratur? Et valde, inquam. Animadvertis igitur in prati meditullio ambitum alium, & portam aliam? Ita ſane: ſed quonam pacto locus hic nuncupatur? Fortunatorum, inquit, domicilium; hic enim virtutes omnes & fœlicitas ipſa verſatur. Eſto, inquam ego, eam eſſe loci pulchritudinem. Quin, inquit, aſpicis prope portam, quàm formoſa, & conſtanti facie mulier exiſtat: mediam indiſcretam iam ætatem; habitum verò & ornatum ſimplicem præſeferens? Eaque non in rotundo; ſed in quadrato lapide ſecura & munita conſiſtit. Duæ præterea aliæ, quas tanquam filias una ſecum habere videtur? Ita prorſus apparet. Harum igitur quæ medium locum tenet, diſciplina eſt; eam veritas & perſuaſio comitatur. Cur autem hæc quadrato lapidi potiſſimum inſiſtit? Ex eo, inquit, arguitur, quod ad eam pervenientes ſecuro & certo tramite proficiſcuntur, donationeſque traditas tuto ſuſcipiunt.

piunt.

piunt. Et quænam illa ab ea dono dantur? Confidentia, inquit, atque animus imperterritus. Hæc verò alia quænam ſunt? Scientia, inquit, per quam grave nihil in vita perpeti unquam poſſe ſe intelligunt. Quam præclara, inquam, Hercule munera! Sed quamobrem extra ambitum ita moratur? Vt, inquit, advenientes excipiat accurate, ac vim illam purgatoriam inſtillet, purgatoſque ac prorſus emendatos ita eos ad virtutes introducat. Quonam pacto, inquam ego? non enim intelligo. At intelliges, inquit. Quemadmodum ſi quis graviter ægrotans medicum accerſiverit, purgatoriis ſtatim medicamentis omnes ægritudinis cauſas eximere conatur. Atque ita demum à medico reparatus in ſanitatem reſtituitur. Qui ſi medici præceptis minus obtemperaverit, merito repudiatus ab ea ægritudine conficitur. Hæc intelligo, inquam ego. Eodem itaque pacto, ubi quis ad diſciplinam pervenerit, probe curatur, & virtute illius irroratur, ut quamprimum mala omnia expurget, eiiciatque quibus adveniens implicabatur. Quænam hæc? Ignorantiam, errorem, quem apud Suadelam ebiberat: Arrogantiam, concupiſcentiam, intemperantiam, furorem, avaritiam, & reliqua omnia, quibus in primo ambitu fuerat repletus. Vbi verò ſatis emundatus fuerit, quonam eum mittit? Intro, inquit, ad ſcientiam, aliaſque virtutes. Quaſnam & quales? Vides-ne intra portam cœtum mulierum, quàm bonæ indolis atque inſtitutionis videntur: quam inculto ac ſimplici habitu prædita, nihil in ſe aut fictum, aut accuratius ornatum more aliarum prætendentes? Video, inquam. Sed quænam hæ vocantur? Prima, inquit, ſcientia nuncupatur. Aliæ verò huius germanæ ſunt: Fortitudo, iuſtitia, probitas, temperantia, modeſtia, libertas, continentia, manſuetudo. Heus, inquam, optime ergo, quam magna in ſpe ſumus! Modo, inquit, intelligatis, & quæ auditis, ſtudioſe percipiatis. Atqui, inquam ego, accuratè ac diligenter attendemus. Salvi igitur, inquit, eritis. Vbi ergo eum ipſæ ſuſceperint; quonam adducunt? Ad matrem, inquit. Ea vero quænam eſt? Fœlicitas, inquit. Cuiuſmodi autem hæc eſt? Vides-ne viam illam ad ſublimem illum verticem ferentem, quem omnes ambitus veluti arcem ſuam amplectuntur. Video. Mulier præcellens in veſtibulo conſtituta ſuper ſolium excelſum ſedet cultu non tam curioſo quam liberali, corona florentiſſima eleganter admodum capiti impoſita. Ita prorſus videtur. Hæc igitur, inquit, eſt fœlicitas. Vbi igitur ad eam quiſpiam acceſſerit, quid rerum geritur? Ipſa, inquit, fœlicitas eum potentia ſua corona circumdat. Itidem reliquæ omnes virtutes; perinde ac maximorum certaminum victores coronari ſolent. Et quænam, inquam ego, certamina devicit? Maxima, inquit; & maxima etiam monſtra, quæ prius ipſum abſumebant, affligebant atque in ſervitutem redigebant. Omnia hæc devicit, ac longe à ſe ſequeſtravit, ſeque ipſum adeo ſuperavit, ut huic illa nunc ſerviant, quibus ipſe antea in ſervitutem redactus fuerat. Quænam hæc monſtra dicis? audire enim admodum cupio. Imprimis, inquit, ignorantiam & errorem. An tibi monſtra hæc eſſe non videntur? Tetra & laborioſa, inquàm ego. Deinde triſtitiam, luctum, & avariciam & incontinentiam, & reliquam omnem improbitatem. His omnibus non ut anteà paret: ſed imperat. O præclara, inquam ego, facinora, & pulcherrimam victoriam! Illud autem mihi etiam expone; cuiuſmodi ſit eius potentia, qua eum coronari dixiſti? Beatifica, inquit, ô adoleſcens. Qui enim fuerit ea potentia coronatus; & fœlix & beatus evadit,

dit, neque alibi quam in ſe ipſo ſpem fœlicitatis reponit. Quam præclaram victoriam dicis! Cæterum coronatus quid agit, aut quo vadit? Suſcipientes eum virtutes ad id loci ducunt, unde primum advenerat, eique commonſtrant ſtudia improborum; quam male degant, & miſere vivant; quanta in vitâ naufragia patiantur; quantum aberrent; quam veluti hoſtium captivitatem perferant: Alii incontinentiæ, alii arrogantiæ, alii avaritiæ, alii inani gloriæ, alii aliis malis inſervientes, per quæ à calamitatibus, quibus irretiti ſunt, exolvere ſe nequeunt, ut ſalventur, & eo perveniant: Sed in omni vita perturbantur. Atque hoc perpetiuntur, quod huiuſmodi viam invenire non poſſunt. Mandatum enim à Genio ac numine ſuo traditum oblivioni mandaverunt. Recte, inquam, dicere mihi videris, tametſi hoc etiam inſuper ambigo, curnam ei virtutes locum illum commonſtrent, unde prius advenerat. Nihil certi noverat, neque ullam eorum, quæ ibi agerentur, ſcientiam tenebat; ſed ignorantiam atque errorem, quem ebiberat: ambiguus, quæ bona non erant, bona: quæ mala non fuerant, mala exiſtimabat. Quo circa male etiam vivebat, ſicut alii plerique ibi diverſantes. Nunc vero perceptâ utilium & conducibiliam rerum ſcientiâ & ipſe optimam vitã traducit, & eos qui peſſime agunt, contēplatur. Vbi igitur omnia fuerit contemplatus, quid agit, aut quo tendit? Quo, inquit, ei collibitũ fuerit. Vbiq; enim eum ſecuritas habet perinde ac antrum corytium poſſideret: & quocunq; pervenerit, ibi tutiſſimus rectam vivendi rationem aſſequitur: omnes enim eum tanquam ægroti medicum libenter & gratanter excipient. Numquid igitur illas mulieres, quæ monſtra abs te dicebantur, amplius non veretur, nequid ab eis detrimēti patiatur? Nihil penitus: qui neq; dolore, neq; triſtitia, neq; intemperantia, neq; avaritia, neq; paupertate, neq; ullo alio incommodo vexetur. Omnibus enim imperat, ac præeſt, à quibus antea premebatur, eorum inſtar, qui à vipera morſi aliquando fuerint. Feræ enim quæ aliis omnibus pernitiem ac mortem afferunt, illis duntaxat innocuæ ſunt, quod eam vim veneno contrariam poſſident. Itaq; huic quidem quippiam nocet, quia virtutem vitiis ac malis oppoſitã velut Antipharmacum nactus eſt. Recte dicere mihi videris: ſed hæc etiam inſuper expone: quinam ſunt illi, qui illic à colle advenire videntur: quorum alii coronati lætitiam quandam præ ſe ferunt, alii incoronati deſperatione rerum tibias & capita lacerare videntur. Cum alioquin à quibuſdam mulieribus detineantur? Coronati ſunt, inquit, qui ſoſpites ad diſciplinam pervenerunt, eamque conſecuti ſummopere lætantur. Incoronati verò, alii deſperatione à diſciplina revertuntur male ac miſere degentes: Alii metu perculſi, ac perterriti atque ad conſtantiam refugientes rurſus errant, & per vias invias vagantur. Quæ verò mulieres eum ſequuntur, quænam ſunt? Triſtitiæ, inquit, & moleſtiæ, & anxietates & ignominiæ & ignorantiæ. Omnia igitur eos mala ſequuntur. Omnia, inquit, per Iovem ſubſequuntur. Vbi verò in primum ambitum ad voluptatem & incontinentiam pervenerint: nequaquam ſe ipſos accuſant, ſed & ſtatim diſciplinam & ſectatores illius maledictis inceſſunt. Adeò miſeri & calamitoſi & infœlices hi ſunt, qui ab earum contubernio defecerunt. Male enim vivunt, & nullis earum bonis perfruuntur. Et quæ etiam bona autumant? Luxuriam, & ut brevi complectar, intemperantiam. Convivari enim & pecudum more ſcortari maximorum bonorum fruitionem eſſe arbitrantur. Aliæ verò mulieres, quæ illinc cum riſu & hilaritate adveniunt, quænam vocan-

tur? Opiniones, inquit, eos ad diſciplinam ducentes, qui virtutes ingrediuntur. De via enim deflectunt aliquantiſper, ut alios adducant, admoneantque illos, eſſe fœlicitatem iam conſecutos, quos iampridem adduxerant. Vtrum igitur, inquam ego, ipſæ intus ad virtutes ingrediuntur? Nequaquam, inquit. Opinioni enim ad ſcientiam introire non licet: Sed diſciplinæ duntaxat eos tradunt. Quibus à diſciplinâ ſuſceptis, ipſæ poſthac denuo alios adductura revertuntur, earum inſtar navium, quæ depoſitis oneribus denuo revertuntur, ut aliis mercibus impleantur. Hæc ſane, inquam, mihi rectè videris diſſeruiſſe. Illud autem nobis nondum patefeciſti, quidnam Genius vitam ingreſſuris imperet faciendum. Bono, inquit, & conſtanti animo eſſe: quapropter vos etiam confidite. Omnia enim ediſſertabo, nihilque prætermittam. Rectè, inquam ego, loqueris. Protensâ itaque iterum manu, aſpicite, inquit, mulierem illam, quæ cæca eſſe, & rotundo lapide inſiſtere videtur; Quam pauloante nuncupari fortunam aſſerui. Aſpicimus. Huic, inquit, imperat non eſſe credendum, nec quicquam aut ſtabile aut ſecurum, aut proprium exiſtimandum, quod ab ea ſuſceperit. Nihil enim prohibet, quin omnia hæc auferat, atque alteri tribuat. Quippe quæ ſæpius id agere conſueverit. Quapropter illius etiam munera parvi eſſe pendenda denunciat. neque gaudendum, ubi dederit; neque dolendum, ubi abſtulerit. Eamque poſtremo neque vituperandam, neque laudandam. Nihil enim cum ratione, ſed temere omnia facit ac fortuitò, ut antea vobis expoſui. Quocirca Genius ille imperat, ut nulla eius facinora demiremur, neve malos nũmularios imitemur. Illi enim ubi argentum ab hominibus acceperint, gaudent, & ſuum eſſe arbitrantur. Vbi verò repetitur, moleſte ferunt, & peſſime ſecum actum putant, neque meminerunt ea ſe conditione depoſitum ſuſcepiſſe, per quam liceret ei, qui depoſuerat, iterum recipere. Eandem itaque in illius muneribus habendam eſſe rationem Genius imperat: recordandumque eiuſmodi ingenium eſſe fortunæ, ut, quæ dedit, auferat, ſtatimque multiplicia rurſus accumulet. Aliquando autem non his modo, quæ dederat; ſed his etiam, quæ prius extabant, facultatibus ſpoliet. Quæcumque igitur dederit, ſuſcipere iubet, atque ita ad ſtabilem ſecuramque munificentiam diverti. Qualem hanc, inquam ego? Quam à diſciplina ſuſcipient, ſi ſalutem ibi fuerint conſecuti. Hæc ergo quænam eſt? Vera, inquit, ſcientia utilium rerum: ſecuraque & ſtabilis & immutabilis munificentia. Quocirca ſtatim ad hanc confugere iubet. Cum verò ad illas mulieres acceſſerint, quas antea dixi voluptatem & incontinentiam nuncupari, illinc quoque actutum eſſe diſcedendum imperat, ac ne his quidem fidem eſſe adhibendam, quæ ad falſam diſciplinam pervenerint. Ibi igitur aliquantiſper immorari, & quicquid libuerit, ab ea tanquam viaticum accipere iubet; ac demum poſtea illinc abſcedere, rectaque ad veram diſciplinam pervenire. Hoc illud eſt quod à Genio præcipitur. Cui ſi quis aut contrarius aut minus obediens fuerit, miſer miſerrime moritur. Iſtiuſmodi ſane fabula eſt, quæ in tabula continetur. Vobis autem nihil invideo, ſi quid ulterius interrogare ac perſcrutari vultis: ego vobis exponam. Rectè dicis, inquam ego. Cæterum quid eos capere à falſa diſciplina Genius imperat? Quæ bona, & conducibilia eſſe videantur. Hæc igitur quænam ſunt? Litteræ, inquit, atque alia mathematum ſtudia, quæ à Platone traduntur veluti vim freni cuiuſpiam in cohercendis adoleſcentibus obtinere, ut ne ad alia peiora diſtrahantur. Vtrum verò ea capere omnino ne-

no neceſſe eſt, ſi quis ad veram diſciplinam ſit perventurus, necne? Nihil, inquit, neceſſe eſt: ſed alioquin utilia ſunt, tametſi ad reddendos homines meliores nihil conferunt. Nihil ergo affirmas hæc eſſe utilia ad meliores viros efficiendos? Licet enim profecto ſine his etiam meliores fieri: illa tamen etiam non inutilia ſunt. Quemadmodum enim, quæ aliquando pronunciantur, per interpretem coniicimus, cum alioquin non inutile ſit nos etiam ipſos, ſi quid percepimus, voce ac lingua diſertiore proſequi. Ita ſine his etiam ſtudiis fieri meliores nihil prohibebit. Nunquid hi, qui mathematici vocantur, ad meliores quam alii ſint homines efficiendos nihil excellunt? Et quonam pacto excellere poterunt, qui nihilominus quam alii in bonorum & malorum cognitione decepti etiam omnibus vitiis implicati videantur? Nihil enim prohibet eum qui literis eruditus ac diſciplinis omnibus fuerit inſtitutus, itidem ebrium, & intemperantem & avarum, & iniuſtum, & proditorem, ac poſtremo inſipientem eſſe. Multos profectò eiuſmodi videre licet. Quare fieri non poteſt, inquit, ut hi per has diſciplinas viri meliores evadant. Nequaquam apparet, ex hac ratione. Sed quænam eſt cauſa, inquam ego? Quia in ſecundo ambitu verſantur, tanquam veræ diſciplinæ appropinquantes. Et quid hoc, inquit, emolumenti affert? cum plerumque liceat animadvertere de primo ambitu in tertium, ab incontinentia & reliquis vitiis ad veracem diſciplinam pervenientes, qui hos mathematicos prætergrediuntur. Quare quonam modo proficiunt? niſi fortè prorſus indociles & durioris ingenii ſunt: Cur hoc inquam ego? Quoniam in primo ambitu hoc plus habent, quod quæ neſciunt, neſcire ſe non diſſimulant. In ſecundo vero illud certe neſciunt, quod ſcire ſe profitentur. Cuius ſententiæ quoad fuerint, ad veracem diſciplinam percipiendam nihil omnino promoveri neceſſe eſt. Illud præterea non ignoras, quod opiniones etiam de primo ambitu ad eos ſimiliter ingrediuntur. Quo fit, ut illis hi nihilo meliores exiſtant: niſi hos itidem penitentia ſubſequatur, ſibique perſuadeant, ſe non diſciplinam; ſed falſam diſciplinam attigiſſe, per quam decipiuntur, atque ita ſalvi eſſe non poſſunt. Quo circa vos etiam, inquit, hoſpites ita facite, & quæ dicuntur, quoad profeceritis, diligenter attendite. Quinimmo de his ipſis ſæpenumero conſiderandum eſt, & nihil intermittendum: ſed reliqua præter rem exiſtimanda, alioquin nulla eorum, quæ nunc auditis, utilitas erit. Ita faciemus. Illud autem explica, cur bona non ſint ea, quæ homines à fortuna percipiunt, ſicuti vita, ſanitas, divitiæ, gloria, liberi, victoriæ, & reliqua his ſimilia. Rurſuſque his oppoſita cur mala non ſint? Valde enim abſurdum & incredibile hoc nobis videtur. Age itaque, inquit, enitere ut quod ſentias de quibus interrogaris, reſpondeas. Atque hoc, inquam, ego faciam facile. Vtrum igitur ſi male quiſpiam vivat, vivere illi bonum cenſes? Non bonum: ſed malum, inquam ego, mihi videtur. Quonam igitur pacto vivere bonum eſt, inquit: Si quidem hoc per ſe malum eſt? Quia male vivĕtibus malum: bene autĕ, bonum eſſe mihi videtur. Ipſum igitur vivere & malum & bonum eſſe contendis? Ego, inquam. Abſit itaque ut tam abſurde loquaris. Neque enim fieri poteſt, ut idem malum pariter ac bonum ſit. Ita enim & utile & pernitioſum, & eligendum & fugiendum ſimul idem ſemper: quo quid abſurdius? Sed quonam pacto, ſi cui malè vivere contingat, eidem quoque malum contingat, ipſum vivere malum non eſt? Atque vivere & male vivere ſub eodem non cenſetur. Nunquid non ita tibi videtur? Profecto idem eſſe, ne mihi quidĕ videtur. Itaq; vivere non malum eſt: nã ſi malum

exiſteret,

exiſteret, malum utique viventibus eſſet: quia, quod per ſe malum eſt, ipſum vivere illis adeſſet. Vera mihi dicere videris. Quoniam igitur & male & benè viventibus vivere ipſum contingit: neque bonum neque malum eſſe ipſum vivere confirmatur. Sicuti nec ſecare quidem atque urere in ægrotantibus morboſum aut ſalubre datur: nihilominus in ipſo etiam vivere comprobatur. Ita res eſt. Tu itaque ſic adverte: utrum male vivere, an potius honeſte ac generoſe mori cupias? Honeſte, inquam ego, potius mori. Quo circa ne mori quidem eſt malum, ſi quidem emori quam vivere plerumque eſt eligibilius. Ita ſe res habet. Eadem eſt ratio de ſanitate & infirmitate. Sæpius enim ſanum eſſe non confert: Verùm econtra, cum ita caſus tulerit. Vera dicis. Age verò de divitiis ita conſideremus: Siquidem pleroſque intueri ſæpenumero licet ampliſſimis divitiis affluentes, peſſime tamen ac miſerrime viventes. Pleroſque per Iovem. Quapropter ad bene vivendum nihil illis divitiæ proſunt. Non videtur. Improbi ènim ſunt. Non divitiæ igitur, ſed diſciplina probos ac ſtudioſos efficit. Ita ſane comprobatum eſt. Vbi autem bona ſunt ipſæ divitiæ; ſi ad meliores efficiendos poſſeſſores ſuos nihil adiuvant? Ita prorſus apparet. Quibuſdam ergo divitias habere non confert, ubi divitiis uti neſciunt. Mihi ita videtur. Quemodo igitur bonum eſſe id aliquis iudicabit, quod plerumque non poſſidere ſatius eſt? Nullatenus. Si quis igitur recte ac prudenter divitiis uti noverit, bene ac fœliciter vivet; Si ſecus, male atque infœliciter. Veriſſime dicere hoc mihi videris. Summa verò totius eſt rei, dum hæc aut tamquam bona expetuntur, aut tamquam mala deſpiciuntur: neque aliud eſt, quod æque hominibus aut perturbationem aut detrimentum afferat, quam cum honoribus afficiuntur, & in ſolis divitiis conſiſtere fœlicitatem arbitrantur, conſequenterque nullum earum rerum gratiâ, quamvis impium & flagitioſum, facinus eſſe recuſandum. Hæc verò propter ipſam veri boni ignorantiam patiuntur. Illud ènim ignorant, bonum ex malo fieri nequaquam. Multos autem videre licet in divitiarum poſſeſſionem ex peſſimis ac turpiſſimis facinoribus deveniſſe, veluti proditionibus, deprædationibus, homicidiis, calumniis, rapinis, aliiſque compluribus & pravis operibus. Ita res eſt. Si igitur ut par eſt, ex malo bonum nullum provenit; divitiæ verò ex malis facinoribus proveniunt: Divitias nequaquam bonum eſſe neceſſe eſt. Sic ex iſto ſermone contingit. Cæterum ne ſapientia quidem & iuſtitia ex malis operibus acquiri poteſt: neque itidem iniuſtitia & inſipientia ex bonis. Siquidem ipſa eadem ſimul conſiſtere non poſſunt. Divitias verò & gloriam & victorias, & reliqua id genus multa cum pravitate cuiquam contingere nihil prohibet. Quapropter hæc neque bona neque mala cenſeantur. Cæterum ſapientia duntaxat bonum: Inſipientia verò malum. Rectè, inquam, & ſufficienter mihi dicere videtis.

Explicit tabula Cebetis Thebani.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

P.

FINE

LEGATORIA A. PANDUMIGLIO - ROMA -
1971